

ZASAS MUIŽAS PARKA AINAVU ATTĪSTĪBAS UN APSAIMNIEKOŠANAS VADLĪNIJAS

Zasas pagasts, Jēkabpils novads

Pasūtītājs:

Jēkabpils novada pašvaldība

Izpildītājs:

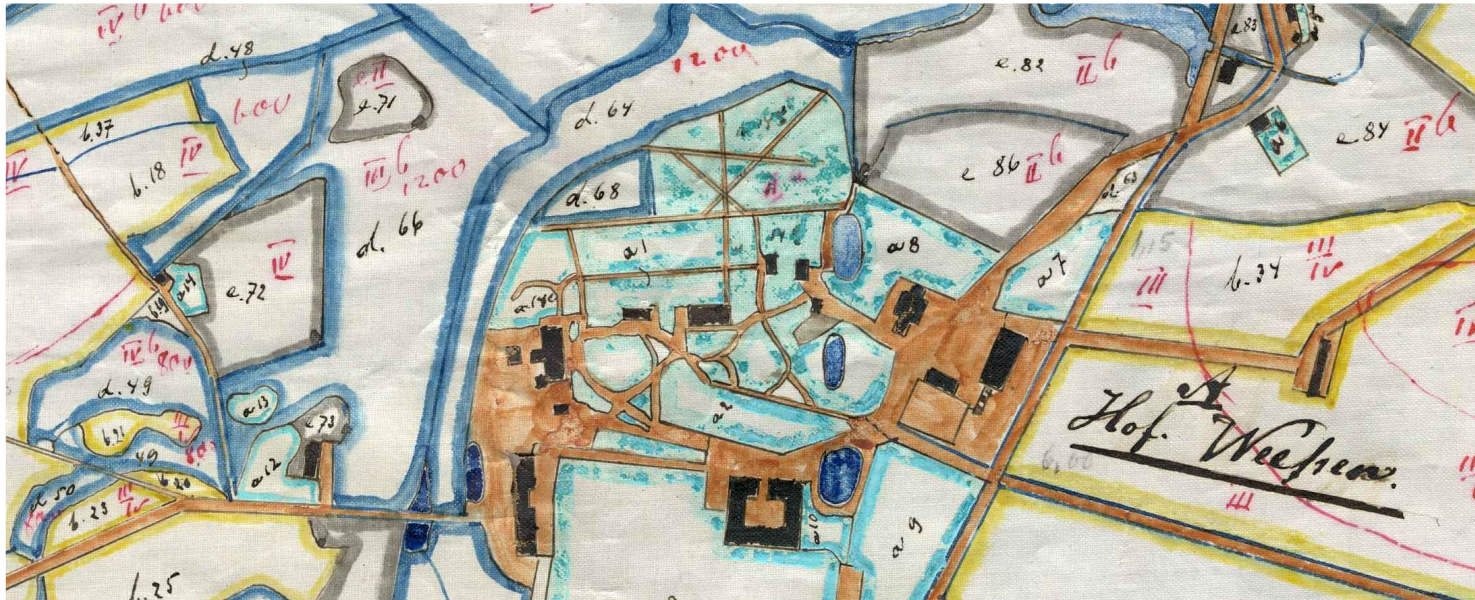
SIA "Veido vidi"

2021

1. 1. Ievads.....	3
1. 2. Vietas vēsturiskās attīstības analīze.....	4-12
1. 3. Gatčinas parka plānojuma piemērs.....	13-15
1. 4. Esošā labiekārtojuma inventarizācija.....	16-34
1. 5. Dendroloģiskās inventarizācijas analīze.....	35-41
1. 6. Kopsavilkums un secinājumi.....	42

2. 1. Parka attīstības koncepcijas plāns.....	43
2. 2. Attīstāmais celiņu tīkls.....	44
2. 3. Tematiskie maršruti.....	45
2. 4. Vizuāli augstvērtīgi skatu punkti.....	46
2. 5. Stādījumu telpiskā koncepcija.....	47

3. 1. Teritorijas labiekārtojuma plāns.....	48
3. 2. Labiekārtojuma elementu dizaina vadlīnijas.....	49-55
3. 3. Celiņu un laukumu segumu specifikācija.....	56-57
3. 4. Apstādījumu detalizēti risinājumi.....	58-61
3. 5. Vizuāli augstvērtīgu skatu veidošanas principi.....	62
3. 6. Teritorijas attīstības secība un grafiks.....	63

Zasas muižas ansamblis veidojies 17.gs., kad tā nonāk fon Zasu īpašumā, kuru vēlāk pārņem Greigu dzimtas pārstāvji. Par Zasu jeb Zasas (*Weessen*) muižu līdz mūsdienām saglabājusies skopa informācija. Atrodami atsevišķi pētījumi, kurus kā pēdējais veiksmīgi un pietiekami detalizēti apkopojis un publicējis Dr.arch. Jānis Zilgalvis. Pētījumā atsevišķa sadaļa veltīta rūpīgai muižas īpašnieku izpētei kā arī īpaši izcelta muižas parka savā ziņā unikālā ainava, kas iespējams savus apmērus un plānojuma stilistiku pārņēmusi no Gatčinas parka pie Sanktpēterburgas. Aplūkojot minētā parka plānus tik tiešām ir saskatāmas būtiskas abu parku plānojuma līdzības.

Zasas muižas parka ainavas kompozīcijas nozīmīgākā sastāvdaļa ir Zasas upes uzpludinātais dīķis jeb tautā dēvētā Dzirnupīte. Plašā ūdens ainava ir vietas romantiskā plānojuma pamats, kas rotaļīgi caurvijas strap parka bagātīgām stādījumu struktūrām. Redzamā ūdens ainava ir tikai viena daļa no kopējās rūpīgi izplānotās vietas apūdeņošanas sistēmas, kas tās īpašniekiem kalpojusi ne tikai estētiska valdzinājuma nodrošinājumam, bet arī tīri saimniecisku nolūku īstenošanai.

Parka **ainavu** īpaši pievilcīgu padara tās daudzveidība gan dabas pamatnes, tai skaitā īstenojot plānojuma, gan ienesto arhitektūras mazo formu kontekstā. Dabas pamatne, ar mainīgo reljefu - terasējumu muižas pils pakājē un lēzeni plūstošo Dzirnupītes krastu, kā arī mākslīgi veidotām salīnām, rada vietas telpisko dinamiku, vienlaicīgi gan atverot plašus skatus, gan radot negaidītus pārsteiguma momentus. Vietas dendroloģiskais sastāvs ir spilgts īstenojot plānojuma un dabas spēka apvienojums. Savvaļas un introducēto koku apjoms ir nozīmīgs gan kopējās kompozīcijas veidošanā, gan detaļās, radot glesnieciskas noskaņas un vienlaicīgi pasargātas vides iespaidu. Savukārt arhitektūras mazās formas - tiltiņi, laipiņas un paviljoni papildina dabiskās ainavas īpašo noskaņu, dodot vizuālu kontrastu gan izmantotos toņos, gan materiālos.

Parka **plānojums** blakus spēcīgam saimnieciskajam kompleksam (augļu dārziem, laidaram, brūzim un citām saimnieciskām būvēm), veidojies varenuma, skaistuma un gleznieciskuma iemiesojuma papildīts. Vēsturisko celiņu tīklu pamatā nostiprinājis ēku savstarpējais izvietojums, stādījumu rindas (alejas) un romantiskas atpūtas iespējas, kas īstēnotas gan dodoties nesteidzīgās pastaigās ar mērķi malkot tēju vai nodoties atspirdzinošai peldei, gan dodoties pajūgā pa tuvāko apkārtni.

Parka **arhitektūra** ir daudzslāņaina, īpaši mūsdienās, tomēr tā vizuāli nekonkurē un saglabā vēsturiskās auras noskaņu. Muižas pils arhīvu materiālu neesamība padara šo vietu īpaši noslēpumainu un savā ziņā pievilcīgi neatklātu. Drupas vienmēr ir bijušas angļu ainavu parku stilistikā radītās nostalgiskās noskaņas sastāvdaļa, kas mūsdienu situācijā nav pretrunā un pastiprināti liek izjust un novērtēt vietas dziļi filozofiskās vērtības.

Tomēr nākotnē attīstot parka ainavas pieejamību un popularizējot tās vērtības ne tikai reģionālā, bet arī nacionālā līmenī, tai ir būtiski nostiprināt tās pamatvērtības bez maldi un ar iespējami autentiskiem paņēmieniem. Tas nozīmē, ka gan ainavai, gan tajā esošajai arhitektūrai ilgtermiņā ir jāatspoguļo tās kultūrvēsturiskās vērtības jebkurā turpmākā vietas attīstības gaitā.

Līdz ar to šī dokumenta ietvaros ir izvirzīta sekojoša vietas attīstības vīzija, misija un mērķis:

- **Vīzija.** *Aizsargāts un ilgtspējīgi pārvaldīts 18.gs. ainavu parks, nodrošināta mūsdienīga, kvalitatīva, tai skaitā daudzpusīga rekreācijas un kultūrvēsturiskā mantojuma izziņas vide vietējai sabiedrībai un tās viesiem.*
- **Misija.** *Aizsargāt un saglabāt 18. gs. ainavu veidošanas mākslinieciski arhitektoniskos un filozofiskos principus, vienlaicīgi kalpojot par mūsdienīgu rekreācijas vidi. Veicināt parka struktūras kā unikāla kultūras pieminekļa iekļaušanu tūrisma maršrutos nacionālā un starptautiskā mērogā, kas vienlaikus paaugstina Sēlijas kultūrvēsturisko vērtību atpazīstamību un pēctecību.*
- **Mērķis.** *Aizsargāt spilgtu 18.gs. muižas ansambļa plānojumu, attīstīt funkcionāli lietderīgu un mūsdienu sabiedrības vēlmēm un interesēm atbilstošu parka ainavu, vienlaicīgi saglabājot un izceļot tās kultūrvēsturiskās vērtības.*

Pamatojoties uz izvirzītiem pamatnosacījumiem, dotas Zasas muižas parka ainavu attīstības un apsaimniekošanas vadlīnijas.

1820. gads

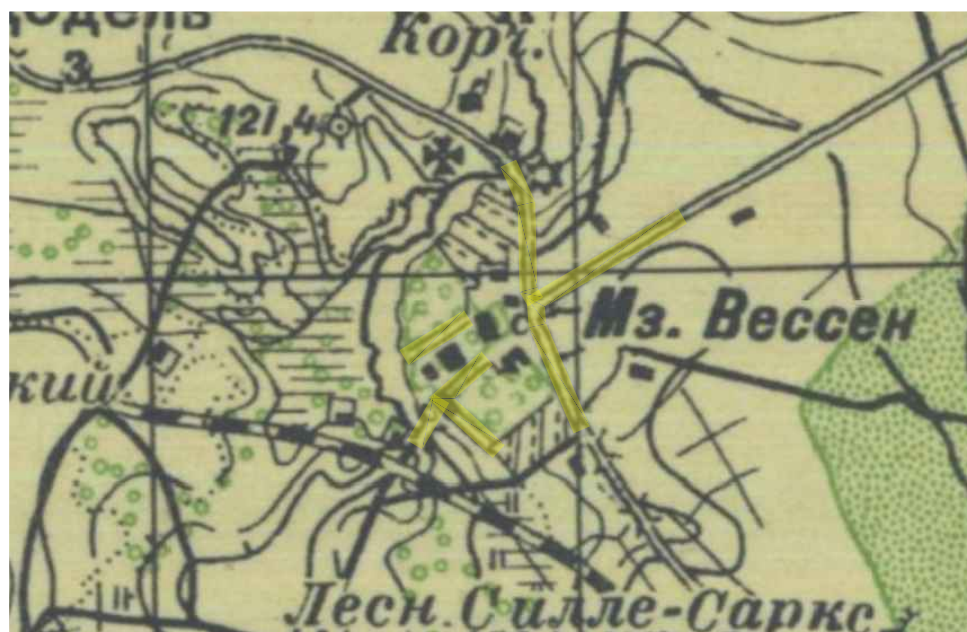
1915. gads

1914.-19. gads

1927. gads

1931. gads

1963. gads

1.2. Vietas vēsturiskās attīstības analīze

Zasas nosaukums no bijušās apdzīvotas vietas ar *Weessen* nosaukumu veidojas līdz ar tās nonākšanu fon Zasu dzimtas īpašumā.

1820. un 1915. gada kartēs redzams *Weessen* (*Wessen*) nosaukums.

Vēlākās kartēs apjaušama parka konfigurācija un apjoms, kā arī nozīmīgākie ceļi, kas saglabājušies līdz mūsdienām. Ceļš, kas vedis gar saimniecības zonu gar muižas pils kreiso spārnu, mūsdienās netiek izmantots galvenokārt dažādo īpašumtiesību dēļ. Tomēr tas būtu perspektīvē atjaunojams vismaz kā nozīmīgs tūrisma maršruta posms pastaigās pa parku.

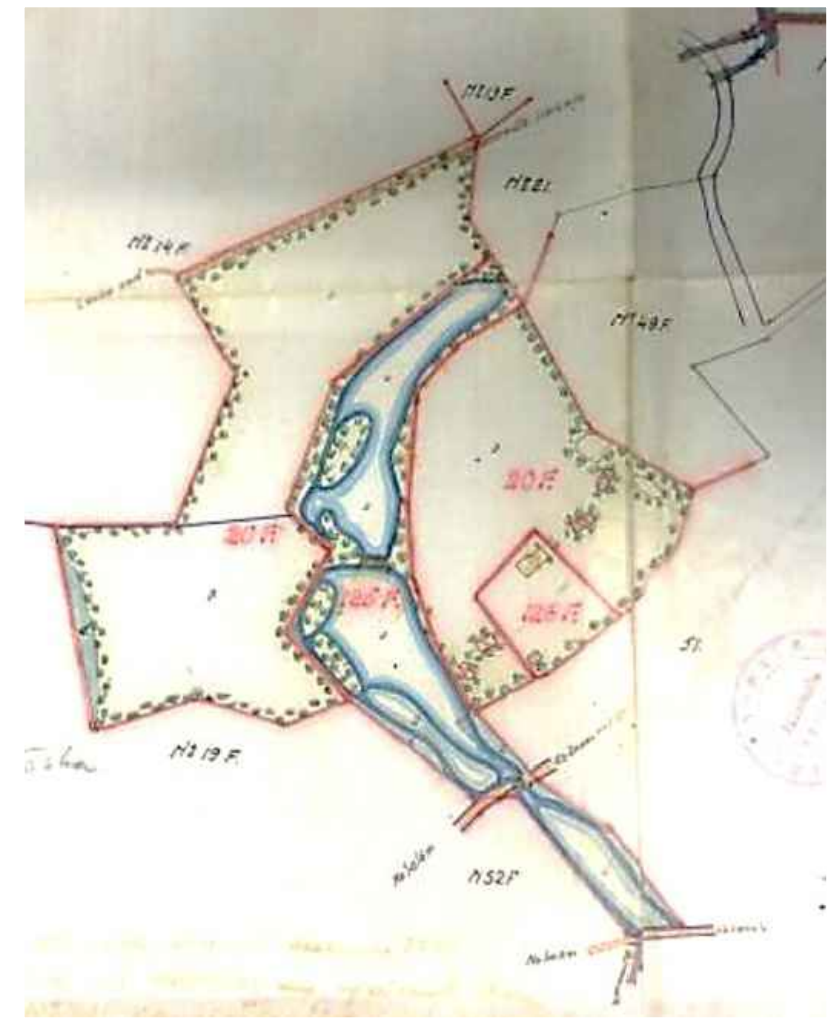
1.2. Vietas vēsturiskās attīstības analīze

18.gs. karte ir senākais plāns, kur saskatāms parka plānojums, tai skaitā ēku izvietojums un to konfigurācija. Parka lielākās daļas teritoriju aizņem uzpludinātās Zasas upes ūdeņi un ap to izveidotās ūdensteču sistēmas.

Zasas muižas saimniecību sadalīšanas plānā precīzāk nolasāms tagadējās Dzirnupītes apjoms un izbūvēto tiltiņu vietas.

Zasas muižas 18.gs. karte

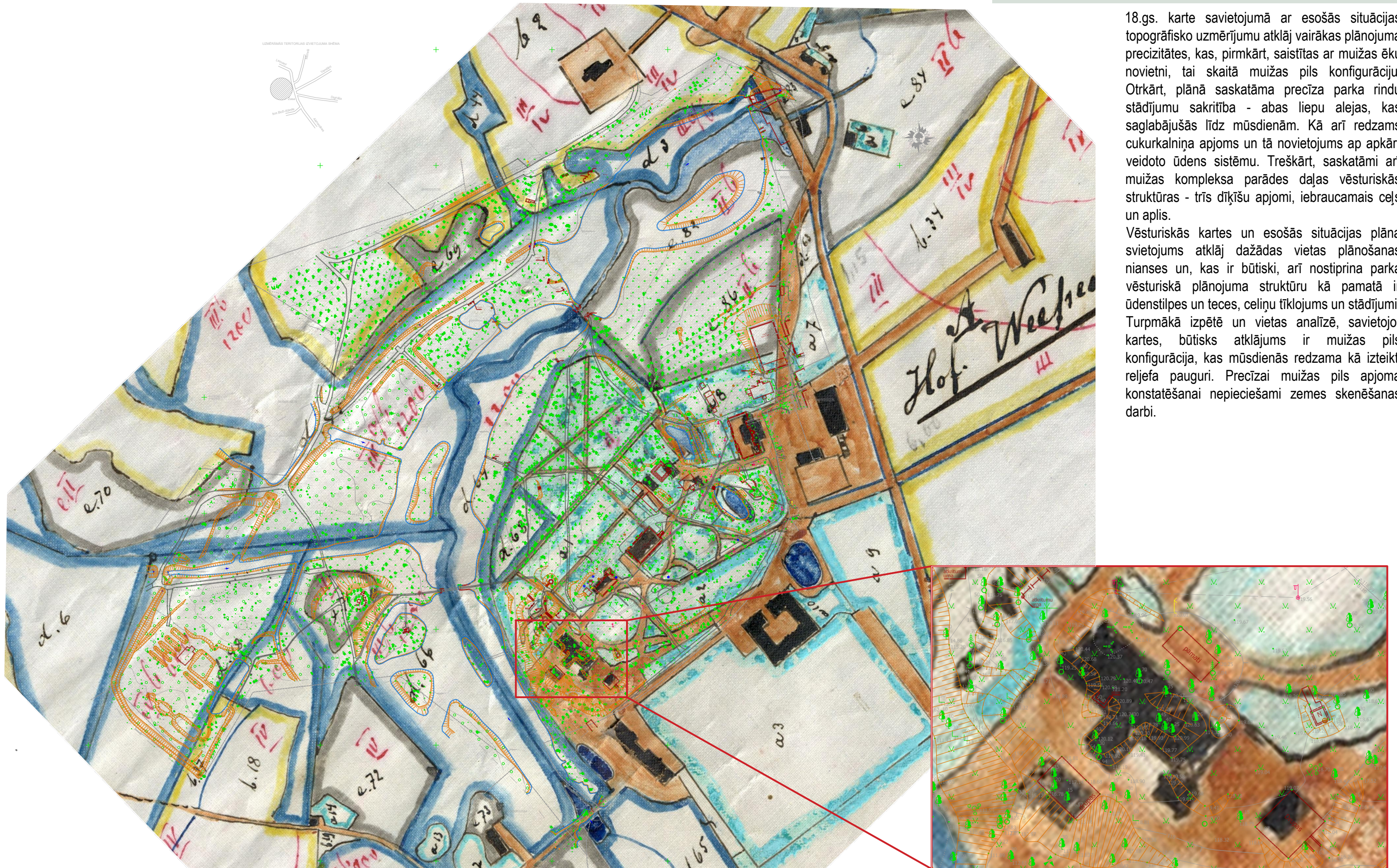

Zasas muižas saimniecību sadalīšanas plāns. Fragments. 1928. gads
(Avots: Latvijas Valsts vēstures arhīvs)

1.2. Vietas vēsturiskās attīstības analīze

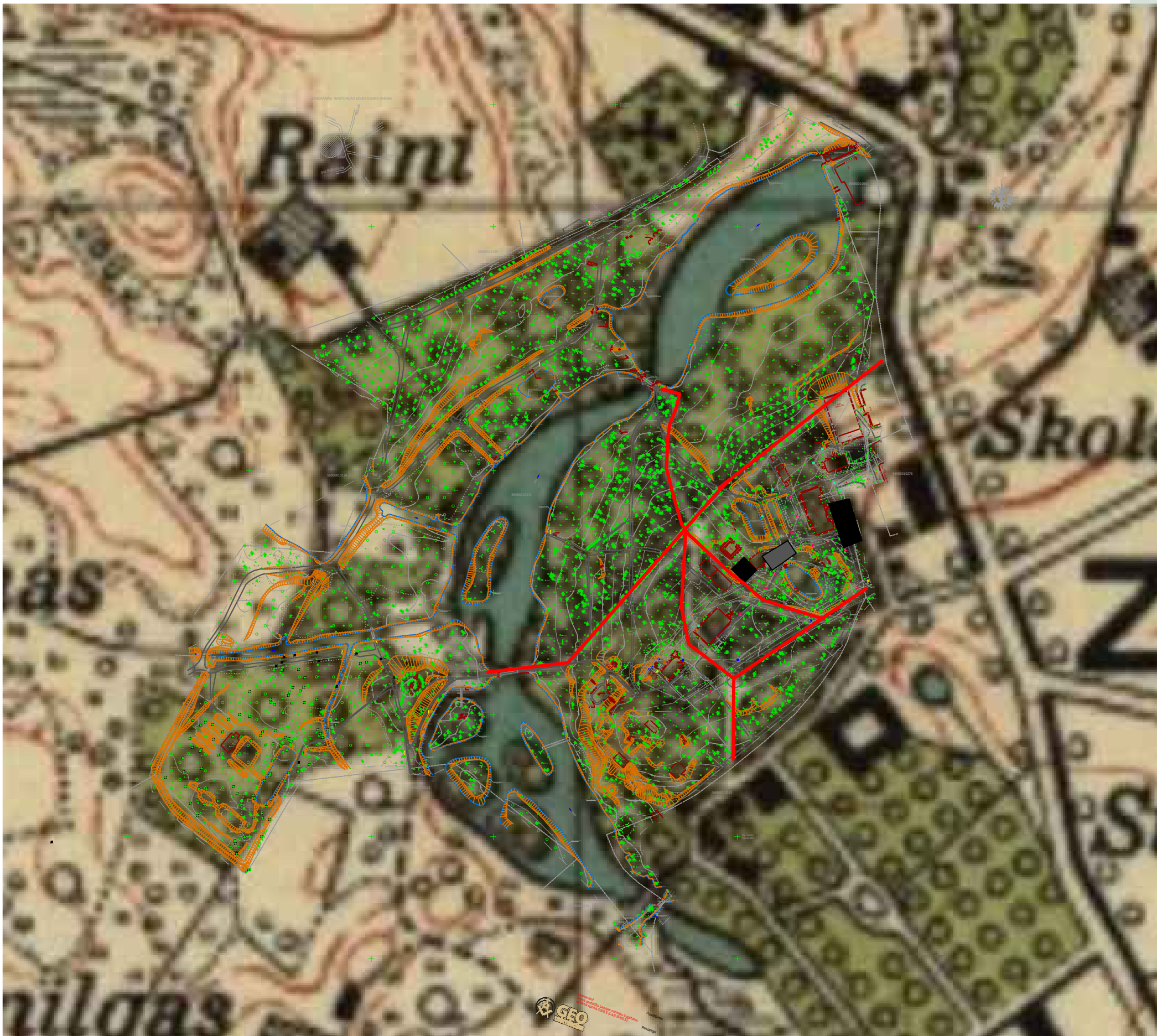
18.gs. karte savietojumā ar esošās situācijas topogrāfisko uzmērījumu atklāj vairākas plānojuma precizitātes, kas, pirmkārt, saistītas ar muižas ēku novietni, tai skaitā muižas pils konfigurāciju. Otrkārt, plānā saskatāma precīza parka rindu stādījumu sakrītība - abas liepu alejas, kas saglabājušās līdz mūsdienām. Kā arī redzams cukurkalniņa apjoms un tā novietojums ap apkārt veidoto ūdens sistēmu. Treškārt, saskatāmi arī muižas kompleksa parādes daļas vēsturiskās struktūras - trīs dīķīšu apjomi, iebraucamais ceļš un aplis.

Vēsturiskās kartes un esošās situācijas plāna svietojums atklāj dažādas vietas plānošanas nianse un, kas ir būtiski, arī nostiprina parka vēsturiskā plānojuma struktūru kā pamatā ir ūdenstilpes un teces, celiņu tīklojums un stādījumi. Turpmākā izpētē un vietas analīzē, savietojot kartes, būtisks atklājums ir muižas pils konfigurācija, kas mūsdienās redzama kā izteikti reljefa pauguri. Precīzai muižas pils apjoma konstatēšanai nepieciešami zemes skenēšanas darbi.

Zasas muižas plāns (pamatā 18.gs. karte) savietota ar esošās situācijas topogrāfiju (2021. gads)

1.2. Vietas vēsturiskās attīstības analīze

1920-40. gada karte savietota ar esošās situācijas topogrāfiju (2021. gads)

1920.-40.gada kartē visdrīzāk atspoguļota 1940. gada situācija, jo saskatāms precīzs Zasas skolas apjoms un nosaukums (skolas būvniecības gads - 1939.).

Savietojot karti ar esošās situācijas topogrāfisko plānu redzamas sakrītības parka plānojumā un celiņu tīklojumā. Atšķirībā no 18.gs. kartēm, izteikti saskatāmas Dzirnupītes saliņas un tiltnu vietas. Tāpat šajā kartē iezīmētas vairākas pastaigu takas, kas vedušas gar Dzirnupītes krastiem.

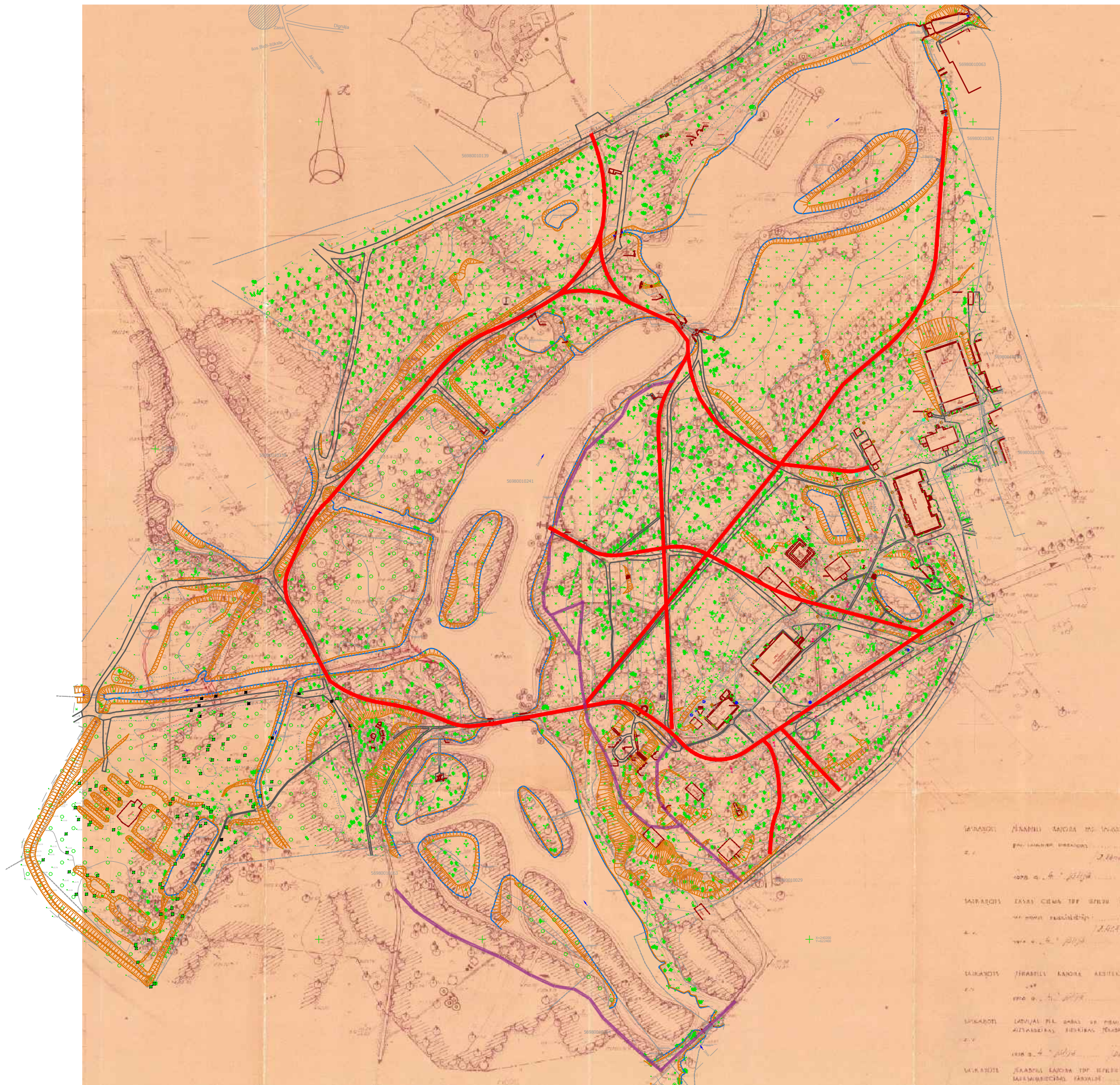

1920-40. gads

1.2. Vietas vēsturiskās attīstības analīze

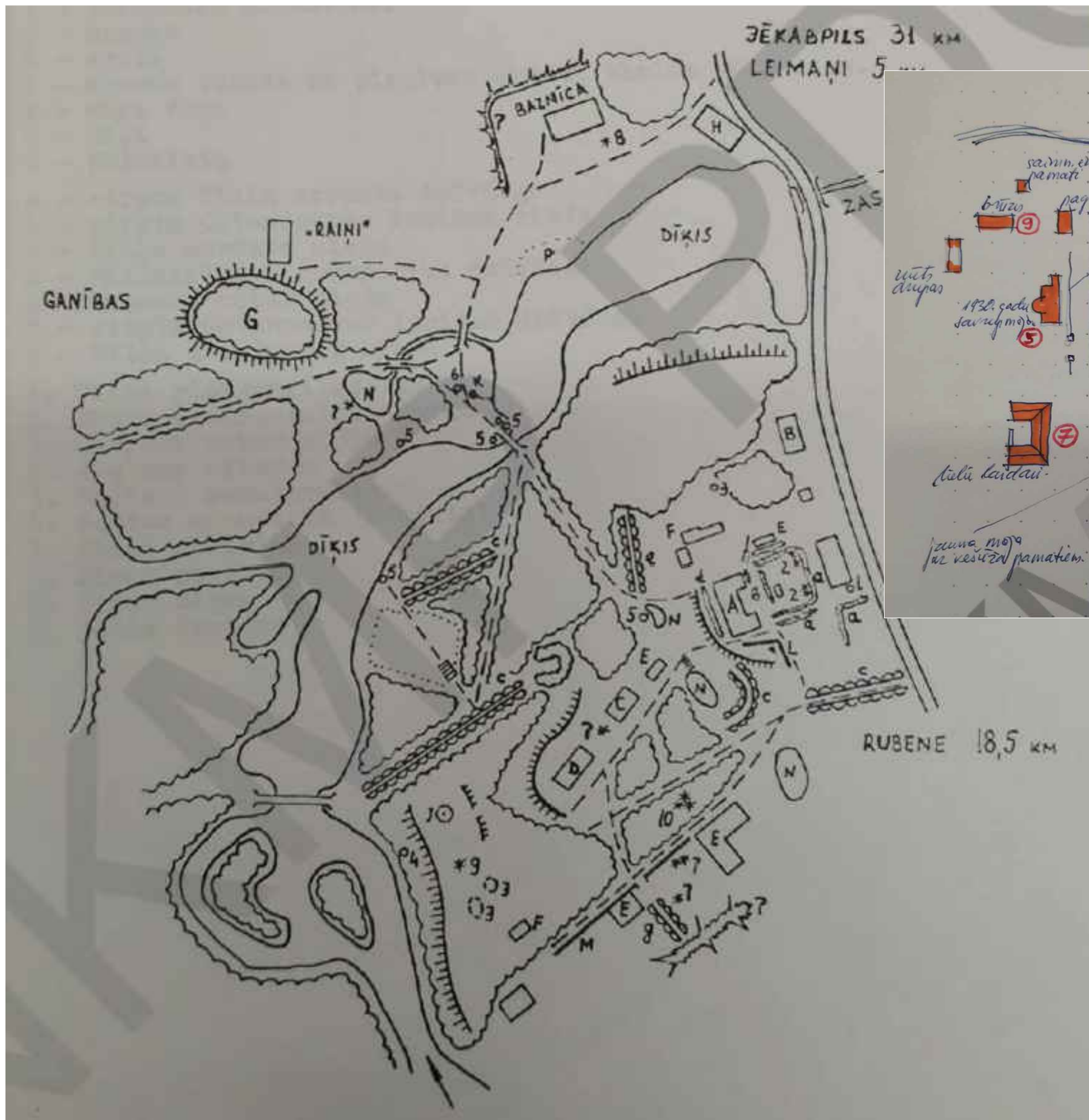
1978. gadā izstrādāts Zasas muižas parka apzaļumošanas plāns kā ietvaros vēsturiskajā parka struktūrā ienesti jauni apjomi kā, piemēram, estrādes vieta un celiņu tīkls, kas galvenokārt pakārtots gājēju intensīvai plūsmai caur parka teritoriju.

Līdz mūsdienām saglabāties pēc šī plāna īstenotais celiņu tīkls, kā arī atsevišķi stādījumi, kas tika paredzēti parka ainavas papildināšanai.

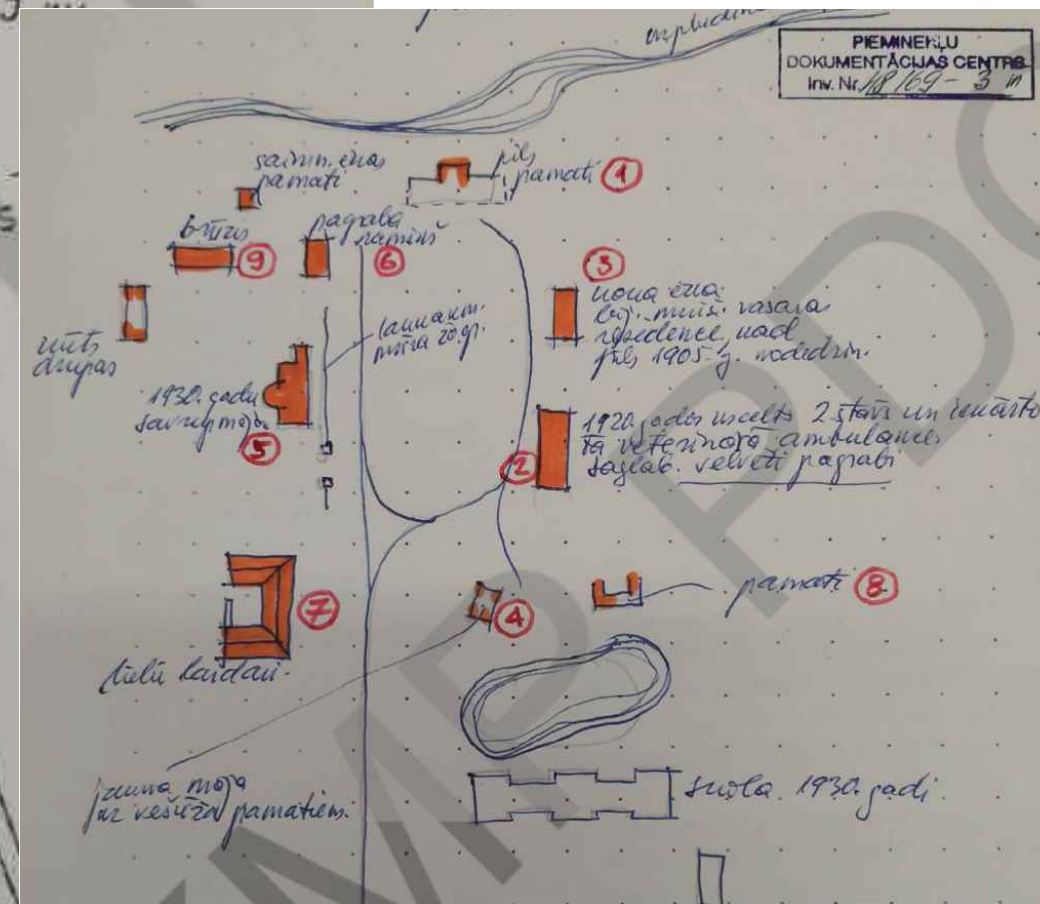

Savietota esošā situācijas topogrāfija ar 1978. gadā izstrādāto parka atjaunošanas plānu

1.2. Vietas vēsturiskās attīstības analīze

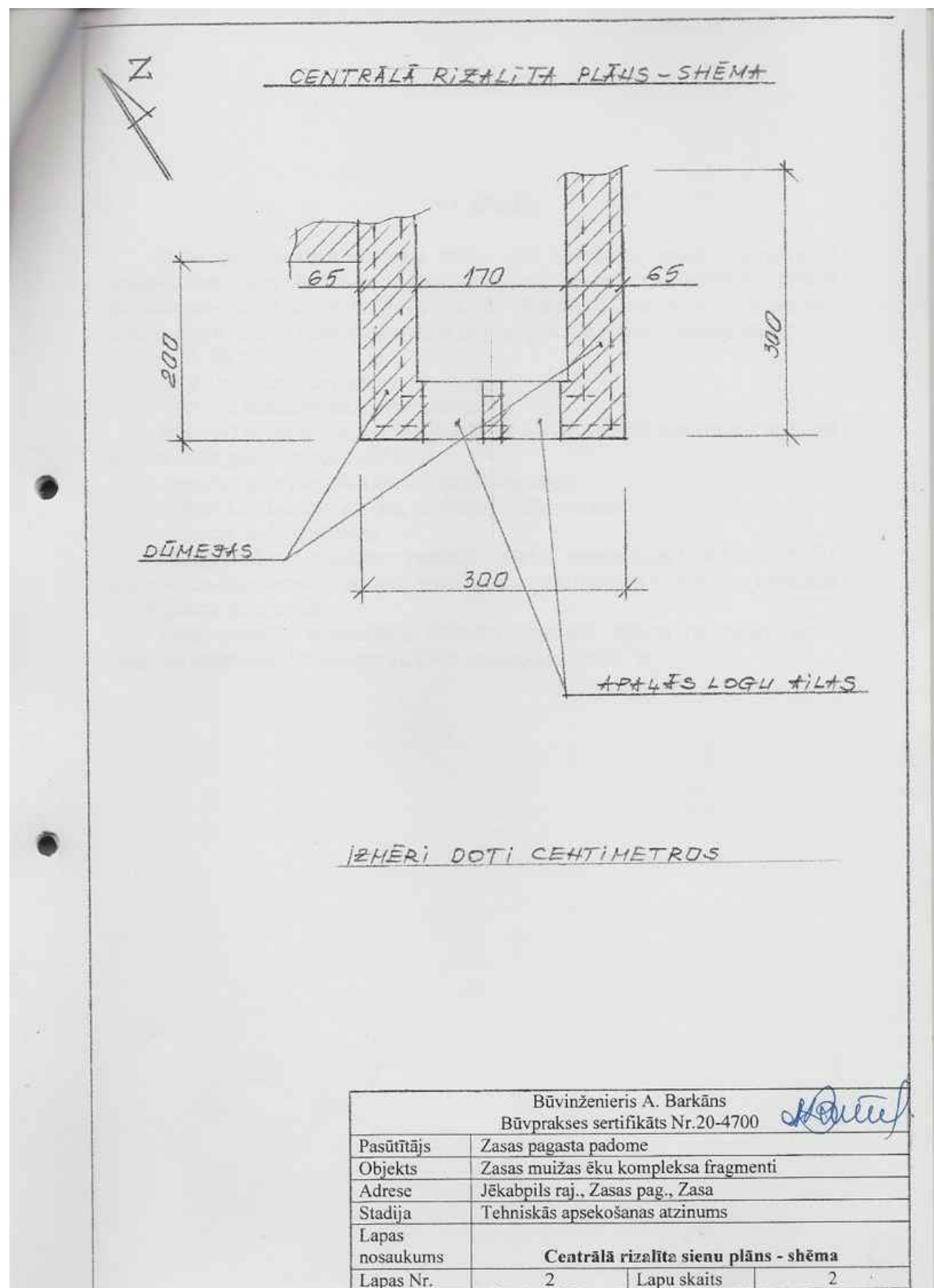
Zasas muižas parka plāns (shematisks zīmējums).
Inventarizācijas lieta. 1991. gads
(Avots: NKMP dokumentācijas centrs)

Zasas muižas centrālā apbūves ansambļa plāns (shematisks zīmējums).
Inventarizācijas lieta. 1991. gads
(Avots: NKMP dokumentācijas centrs)

- A - pils - Zasas vidusskola
- B - aptieka
- C - ambulance
- D - sakaru nodaļa
- E - dzīvojamās mājas
- F - saimniecības ēkas
- G - stādīta ozolu birzs
- H - pamestas dzirnavas
- I - strūklaka ar estrādi
- J - drupas
- K - avots
- L - akmens terase ar piemīņas akmeni skolas 50 gadiem.
- M - mūra žogs
- N - dīķi
- P - peldvieta
- a - cirpts Tilia cordata dzīvžogs
- b - cirpta Cotoneaster lucidus rinda
- c - Tilia cordata aleja
- d - Philadelphus coronarius dzīvžogs
- e - Quercus robur aleja
- f - cirpts Cotoneaster lucidus dzīvžogs
- g - Tilia x vulgaris aleja
- 1. Tilia platyphyllos 'Rubra'
- 2. Thuja occidentalis 'Columna'
- 3. Quercus robur p 350
- 4. Juglans cinerea
- 5. Salix x sepulcralis
- 6. Sorbus aucuparia 'Pendula'
- 7. Abies sibirica
- 8. Pinus strobus
- 9. Pinus nigra
- 10. Larix decidua

1991. gadā veikta Zasas muižas parka inventarizācija, kā ietvaros sastādīta parka esošās situācijas shēma, kurā atzīmētas ainavas galvenās struktūras - būves, ūdenstilpes, celiņu tīkls, vēsturiskie stādījumi un arhitektūras mazās formas. Dota arī detalizētāka esošo būvju eksplikācija. Esošā situācijā parkā saglabājušās inventarizētās būves, atsevišķas arhitektūras mazās formas un stādījumu struktūras - alejas. Nav atrodamas atsevišķi atzīmētās ozolu alejas (e).

Materiāls no Zasas muižas pils tehniskās apsekošanas. 2008.gads.
Būvinženieris A. Barkāns

2.3. Pils ēkas centrālā rīzalīta paliekas.

No kādreizējās pils ēkas saglabājušās tikai centrālā rīzalīta apjoma trīs sienas (skat. 13., 14., 15.att.). Šīs ēkas daļas D fasāde ir ar apaļām logu ailām. Kopējais apjoma augstums ir apmēram 6 m. Ēka bijusi būvēta mainīgā reljefā, ar nogāzi D – DR virzienā.

Rīzalīta pamati un sienas mūrētas no laukakmeņiem un māla ķieģeļiem kaļķu javā. Tukšumi starp akmeņiem pildīti ar akmens šķembām un kaļķu javu. Sienu biezums apmēram 65 cm. Mūris kādreiz ir bijis apmests ar kaļķu javu, patreiz apmetums saglabājies tikai fragmentāri (skat. 18., 19. att.).

Mūrim vērojami būtiski bojājumi, kas radušies ārējo atmosfēras faktoru ietekmē. Mūra java (īpaši starp māla ķieģeļiem) ir dziļi izdrupusi, ķieģeļiem virskārta nolobījusies un nobirzusi. Apjoma mūra augšdaļa kļuvusi samērā nenoturīga, ko **varētu raksturot kā pirmsavārijas stāvokli, kas rada konstrukcijas nogrūvuma draudus lielā vējā vai pie cita veida satricinājumiem (16. att.).**

Pamati no laukakmeņu krāvuma, šķiet, iebūvēti pietiekošā dziļumā. Izteiktu plaisu, kas liecinātu par pamatnes deformācijām un to rezultātā bojātu mūri, nav. Mūra kopējā noturība apmierinošā tehniskā stāvoklī pie nosacījuma, ja nekavējoties tiek veikta mūra augšdaļas konservācija un nostiprināšana.

Ēkai savulaik ir bijusi ierīkota unikāla apkures sistēma ar dūmejam apjoma ārsienās. Izbūvētās dūmejas ir samērā labi saglabājušās (skat. 17. att.).

Ailu pārsedzes (vismaz saglabājušamies apjomā) ēkai veidotas izmūrējot ķieģeļu velves (skat. 13. att.). Laika gaitā velvju ķieģeļu mūris ir būtiski bojāts, māla ķieģeļi sabirzuši vai izkrituši. Saglabājušās apaļās logu ailas pagaidām atrodas samērā apmierinošā tehniskā stāvoklī, taču **arī šeit ir nepieciešama steidzoša konservācija, lai nepieļautu tālāku mūra sabrukumu.**

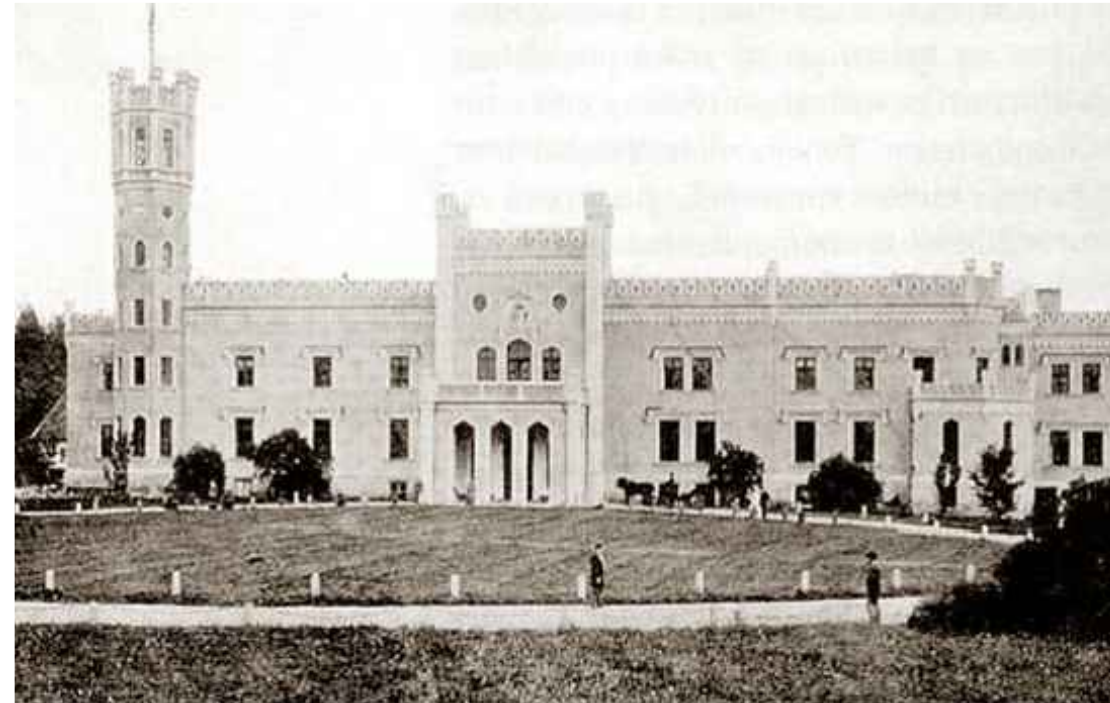
2008. gadā veikta Zasas muižas pils ēkas drupu tehniskā apsekošana, kurā aprakstīta ēkas daļas - rīzalīta paliekas stāvoklis.

Rīzalīts ir uz priekšu izvirzīta ēkas daļa visā tās augstumā.

1.2. Vietas vēsturiskās attīstības analīze

Auces muižas pils
(Avots: www.zudusilatvija.lv)

Odzienas muižas pils
(Avots: www.zudusilatvija.lv)

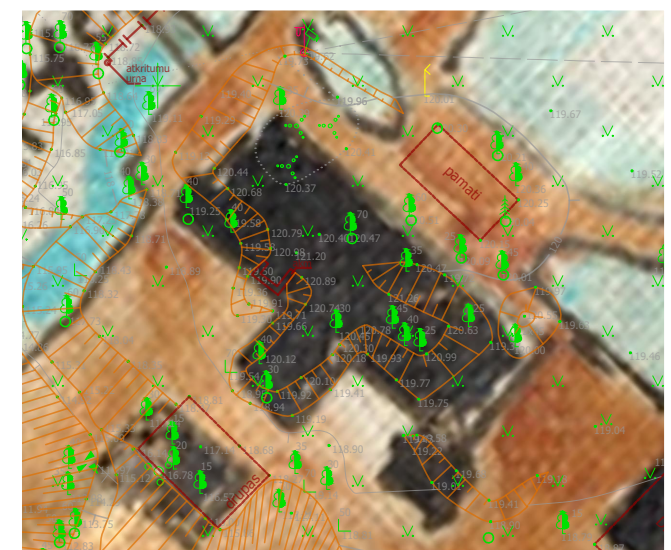

Lāzberģu muižas pils
(Avots: www.zudusilatvija.lv)

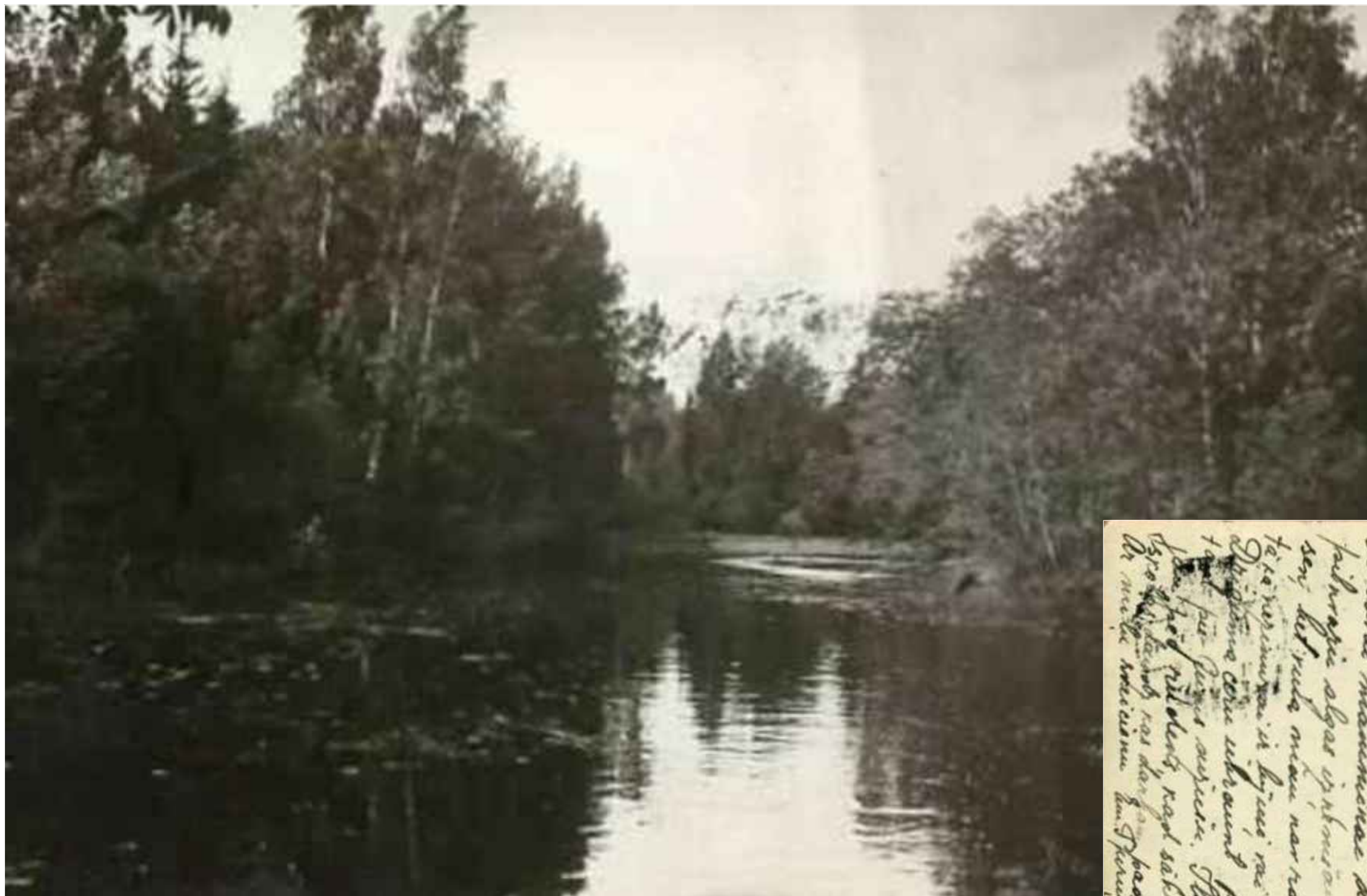
Šķēdes muižas pils. Fon Zasu īpašumā no 1729.-1921. gadam.
(Avots: www.zudusilatvija.lv)

Spilgtākās neogotikas muižas pils Latvijā, kurām ir izteikts rizalīts un viens sāna tornītis ir Auces, Lāzberģu, Odzienas un Šķēdes muižas pils. Turklāt Šķēdes muiža bija fon Zasu īpašumā kopš 1729.-1921. gadam, kas liek domāt, ka Zasu muižas pilij varētu būt arhitektoniskas līdzības ar Šķēdes muižas pils apjomu.

Zasas muižas plāns (pamatā 18.gs. karte) savietota ar esošās situācijas topogrāfiju (2021. gads)

1.2. Vietas vēsturiskās attīstības analīze

193-. gadu fotogrāfija ar Zasas parka ainavu. Parks visnotaļ aizaudzis, ūdens spogulis šaurs bez izteikti tāliem skatiem.

Zasas muižas parks. 193-. gads
(Avots: www.zudusilatvija.lv)

Gatčinas parka vēsturiskais plāns

1.3. Gatčinas parka plānojuma piemērs

Gatčinas parka plāna shematiskais zīmējums (Autors: J. Zilgalvis)

Gatčinas parks atrodas netālu no Sanktpēterburgas. Gatčina muižas kompleksā ietilpst pils ar slepenu pazemes eju un novērošanas torni, dārzu un parku ansamblis ar ezeriem, saliņām, tiltiem un paviljoniem un Prioratas pili, kura būvēta kleķa tehnikā. Šobrīd pilī apskatāms neliels vēstures muzejs.

Gatčinas parks Zasas muižas parka sakarā minēts kā iedvesmas avots un apskatot šī parka plānus, skaidri saskatāmas līdzības plašo ūdens ainavu plānojumā. Gatčinas parka ezeru saliņas savieno pastaigu taciņas, kas romantiski ved caur gleznecisko parka vidi.

Iespējams arī Zasas muižas parkā daudzās saliņas ir bijušas pieejamas muižnieku un to viesu pastaigām.

Skats no upes krasta uz Gatčinas pils kreiso spārnu

Skats no upes krasta uz Gatčinas pils labo spārnu

1.3. Gatčinas parka plānojuma piemērs

1.attēls. Skats no ezera krasta uz Gatčinas pils krieso spārnu. Attēlā redzama būtiska parka sastāvdaļa - tēlniecības objekts - vāze.

2.attēls. Skats no ezera krasta uz Gatčinas pils labo spārnu. Ezeru krastu terasējums ar stādījumiem podos. Krastus savienošs arkveida akmens tilts.

3.attēls. Gatčinas parks 1789.gads. Tālumā strūklaka

4.attēls. Skats uz Gatčinas pili 1870.-80.gads. Priekšplāna grota

Gatčinas parka ainava vēsturiskos gleznojumos un fotogrāfijās atspoguļota kā plaša un varena ainava ar skaidru terasējumu, arkveida akmens tiltiem, tēlniecības objektiem (vāzi), no akmens krāvumiem veidotu grotu ezera krastos, bagātīgiem stādījumiem caur kuriem vijas plastiski celiņi un veidojas romantiska noskaņa.

Attēlā Nr.3 tālumā redzama brīnišķīga strūklaka, kas parka apmeklētājam ļauj izbaudīt plašo ūdens ainavu radītās vērtības - ūdens spēku, mūļojošās skaņas.

Parka ainavā spilgti saskatāmas angļu ainavu parku filozofiskās iezīmes.

1.3. Gatčinas parka plānojuma piemērs

Gatčinas parks mūsdienās ir populārs tūrisma galamērķis, kur iespējams apskatīt 18.gs. ainavu plānošanas vērtības un sajūst vietas gleznecisko raksturu.

Skats uz Gatčinas pili mūsdienās

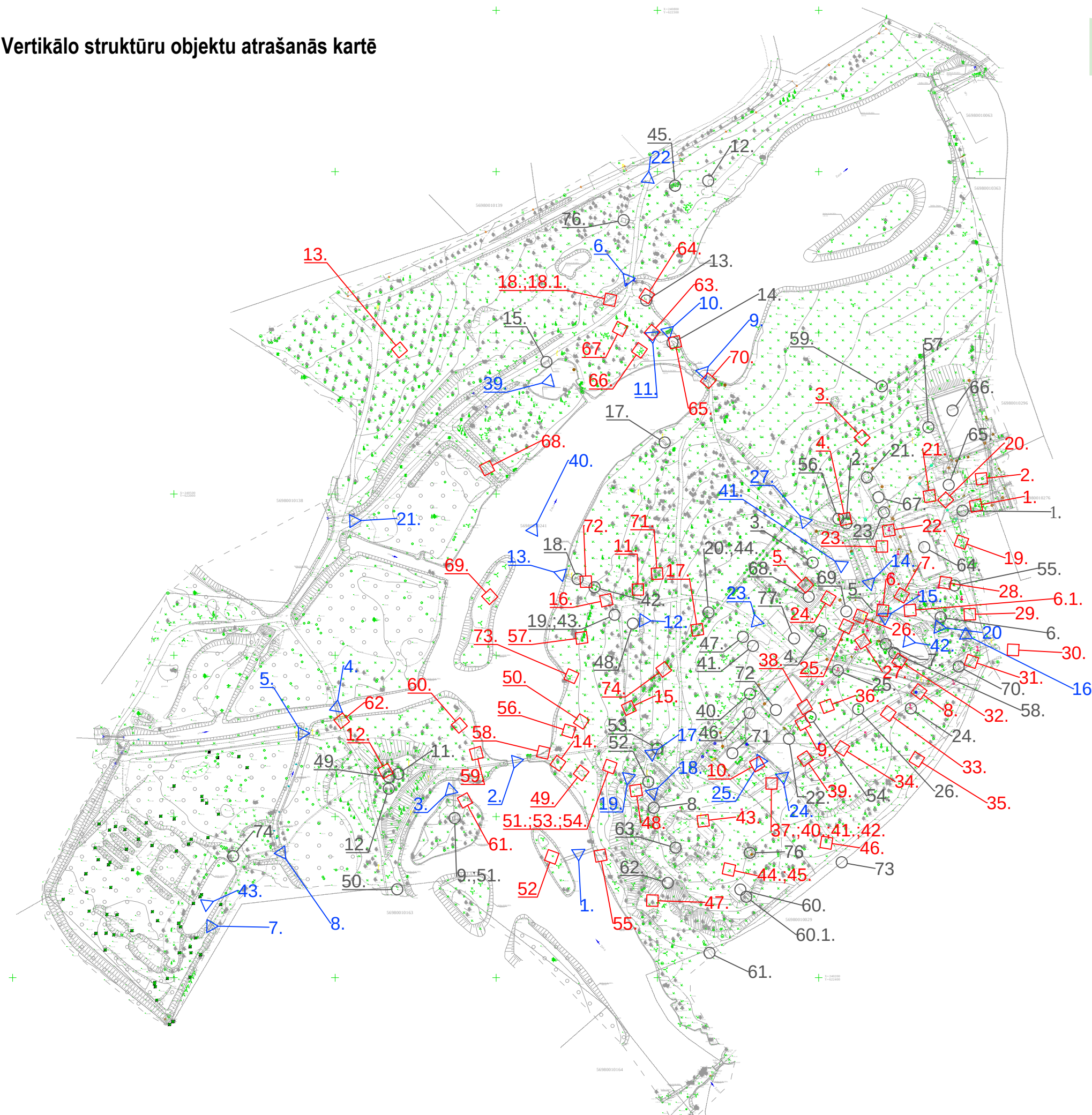
Skats uz vienu no Gatčinas parka tiltiņiem mūsdienās

Skats uz Gatčinas pili mūsdienās

Skats uz gatčinas pili no ezera krasta mūsdienās

○ Vertikālā struktūras (soliņi, atkritumu urnas, norādes*, vides objekti, būves, drupas) novietojums plānā, saskaņā ar sarakstu.

* plānā nav uzrādītas norāžu atrašanās vietas - Vertikālo struktūru objekti no Nr.27 līdz Nr.39

▽ Horizontālās struktūras (gājēju tiltiņi, kāpnes, žogi ūdenstilpes un celiņu segumi*) novietojums kartē, saskaņā ar sarakstu

* plānā nav uzrādītas taciņu segumu atrašanās vietas - Horizontālās struktūras objekti no Nr.26 līdz Nr.38.

□ Veģetācijas izvietojums kartē saskaņā ar sarakstu

1 Soliņš Zasas vidusskolas priekšlaukumā

2 Soliņš zem valrieksta koka

3 Soliņš pie Baltā dīķa

4 Soliņš pie Ledus pagraba

5 Soliņš pie Vešerienes mājas

6 Soliņš skolas āra klasē

7 Soliņš pie Sarkanā dīķa

8 Soliņš pie Zasas pils drupām

9 Soliņš uz salas, piknika vieta

10 Soliņš uz Cukurkalniņa

11 Soliņš uz Cukurkalniņa

12 Soliņš pie publiskās peldvietas

Vertikālā struktūra (solīņi, atkritumu tvertnes, laternas, mobilā wc, karoga masts)

Esošā labiekārtojuma inventarizācija

13 Soliņš pie Svētavota

14 Soliņš pie Svētavota

15 Soliņi pie Sūnu dīķa

16 Soliņš pie Dzirnupes ar skatu uz Barona peldvietu

17 Soliņš pie Dzirnupes, melnalkšņa dižkoka

18 Soliņš pie Barona peldvietas

19 Soliņš pie Barona peldvietas un Liepu alejas sākuma

20 Soliņš blakus Liepu alejai

21 Toitoi aiz skolas malkas šķūņa

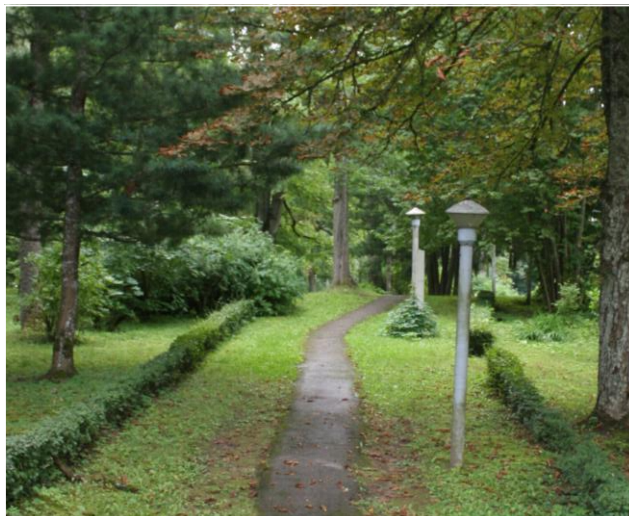
22 Atkritumu konteineri pie skolas internāta uz auto stāvlaukuma

23 Atkritumu konteineri pie Vidusskolas malkas šķūņa

24 Apgaismes stabi un laternas uz iebraucamā ceļa

25 Apgaismes stabi un laternas uz gājēju ceļa

26 Karoga masts laucē pie Zasas vidusskolas inetrnāta

27 Brīdinošas norādes. Metāla rāmis un plastikāta informācijas zīme

28 Informatīva zīme, objekta nosaukums. Metāla rāmis ar metāla plāksni

29 Informācijas zīme, kokiem. Koka balsts ar finiera pamatni

30 Zasas muižas parka karte ar apskates objektiem

31 Informācijas zīme par Zasas pagastu

32 Informācijas zīme pie Muižkunga pēdējās vasarnīcas

33 Informācijas zīme, finašu atbalsta instruments

34 Norāde "Bišu dzīve"

35 Informācijas zīme

36 Informācijas zīme

37 Informācijas zīme

38 Informācijas zīme

39 Informācijas zīme

40 Āra sporta inventārs pie skolas internāta

41 Rotaļu laukums pie skolas internāta

42 Atpūtas vieta pie Barona peldvietas

43 Atpūtas vieta ar soliņu un galdu, parkā pie izejas uz Barona peldvietu

44 Atpūtas vieta ar soliņu un nojumi, parkā pie izejas uz skolas internātu

45 Ģerbtuves pie publiskās peldvietas

46 Vides objekts - sēnes pie skolas internāta

47 Vides objekts pie Rotaļu laukuma, pie skolas internāta

48 Ugunsкура vieta parka teritorijā

49 Lapene uz Cukurkalniņa

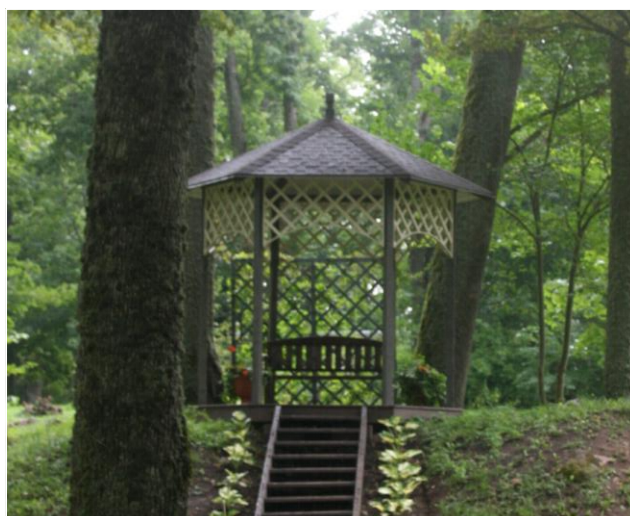
50 Vides objekts parka teritorijā

51 Piknika vieta uz saliņas

52 Vides objekts Sapņotāju skvērā

53 Muzikantu paviljoniņš

54 Vides objekts pie skolas internāta

55 Vides objekts pie Zasas vidusskolas

56 Vides objekts Lāčplēša gulta

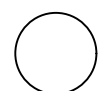
57 Vides objekts Velnakmens

58 Vides objekts Asaru akmens

Bez foto

59 Vides objekts Dziednieciskais akmens

60 Pils drupas z.g. D puse

60.1 Pils drupas z.g. D puse

61 Pils drupas z.g. DR puse

62 Pils drupas z.g. R pusē

63 Pils drupas

64 Zasas vidusskola

65 Sēlijas prasmju muzejs

66 Zasas vidusskolas sporta zāle

67 Malkas šķūnis

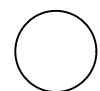
68 Ledus pagraba drupas

69 Vešerienes māja

70 Parka vārti

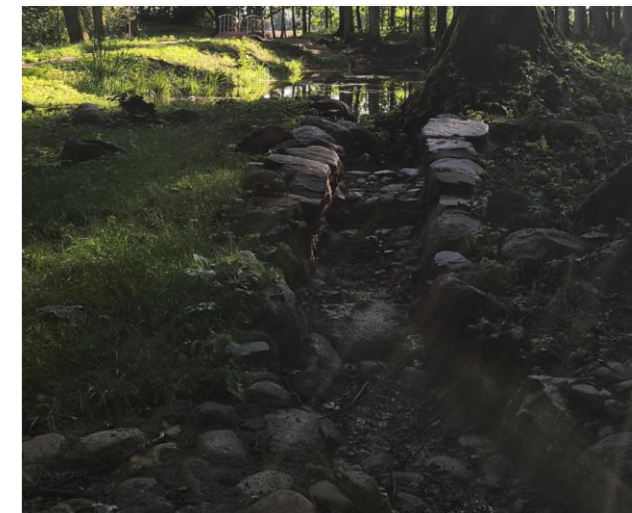
71 Muižkunga pēdējā vasarnīca

72 Zasas vidusskolas internāts

73 Akmens žogs parka D pusē

74 Akmens kaskādes

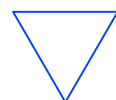
75 Svētavots

76 Sausā WC

77 Garāža un šķūnis

Horizontālā struktūra (gājēju tiltiņi)

Esošā labiekārtojuma inventarizācija

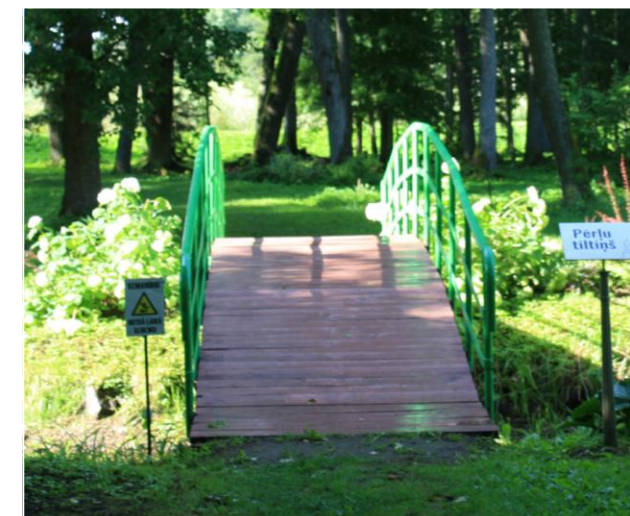
1 Pontona tilts uz saliņu

2 Mīlestības tiltiņš

3 Cerību tiltiņš

4 Pērļu tiltiņš

5 Tiltiņš bez nosaukuma, blakus Pērļu tiltiņam

6 Akmens tiltiņš

7 Tiltiņš pie kaskādēm

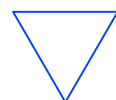
8 Tiltiņš uz celiņa no Cukurkalniņa uz kaskādēm

9 Baltais tiltiņš

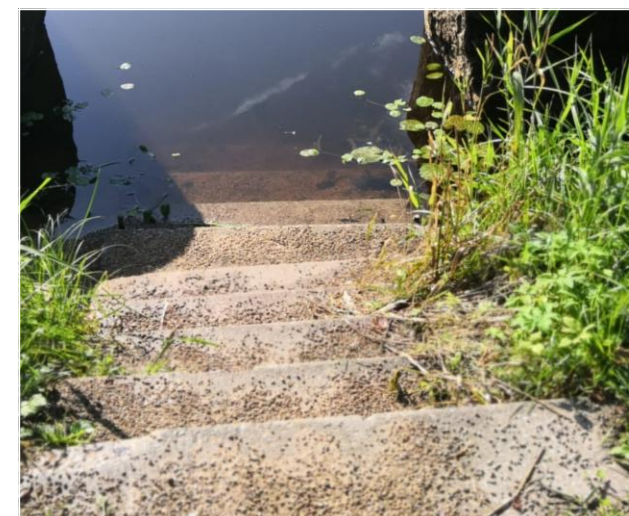
10 Atkarību tiltiņš

11 Kāpnes pie Svētavota

12 Kāpnes parkā uz Barona peldvietu

13 Kāpnes Barona peldvietā

14 Kāpnes pie Baltā dīķa

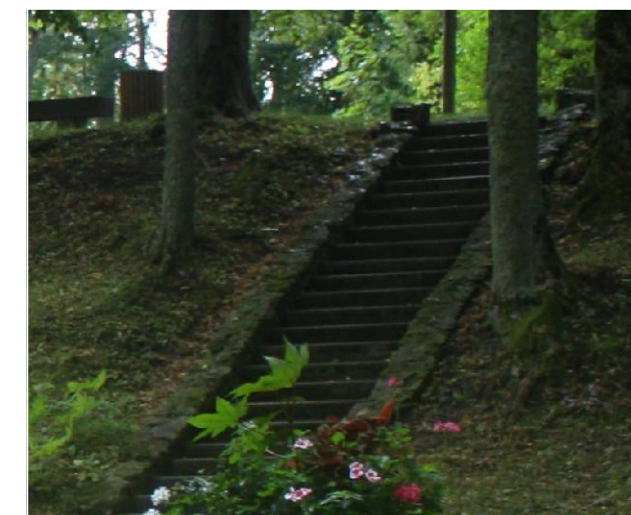
15 Kāpnes pie Sarkanā dīķa

16 Kāpnes pie skolas Zaļās klases

17 Kāpnes uz Muzikantu paviljona

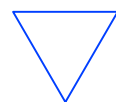
18 Kāpnes pie Sapņotāju skvēra

19 Kāpnes pie Sapņotāju skvēra

20 Kāpnes no Sarkanā dīķa uz skolas Zaļo klasi

21 Vārti pie Mīlestības bērza

22 Žogs un vārti pie publiskās peldvietas

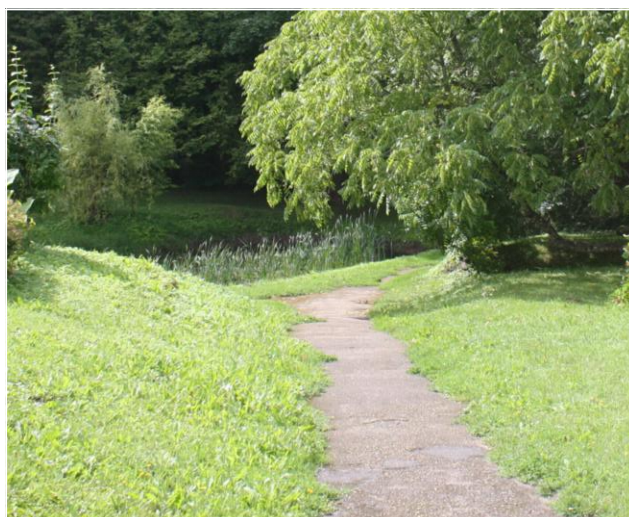
23 Žogs un vārti pie rotaļu laukuma

24 Vārti pie Muižkunga pēdējās vasarnīcas

25 Žogs pie Muižkunga pēdējās vasarnīcas

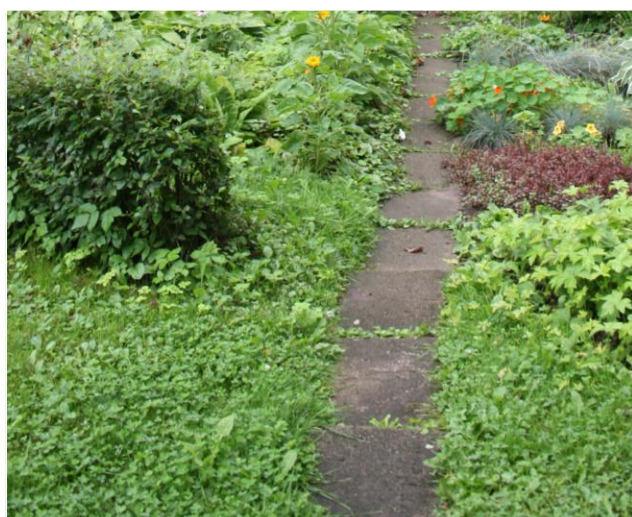
26 Parka taciņa. Asfalbetona segums

27 Parka taciņa. Iestaigāts zemes celiņš

28 Parka taciņa. Daudzstūru bruģakmens segums

29 Parka taciņa. Taisnstūra bruģakmens segums

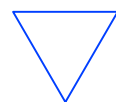
30 Parka taciņa. Šūnveida bruģakmens segums

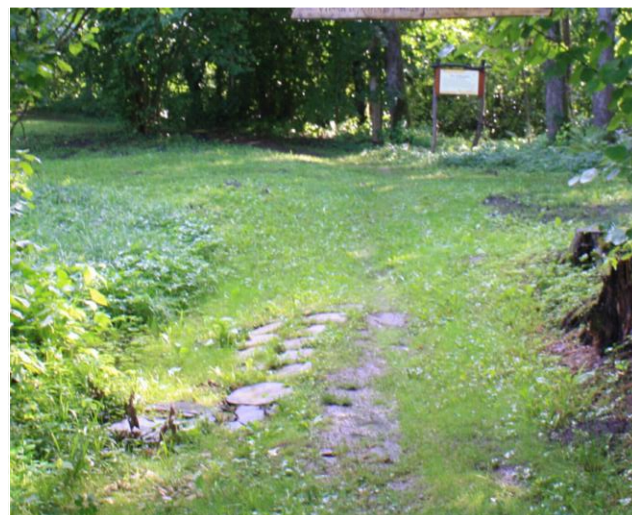
31 Parka taciņa. Granīta šķembu izsiju segums

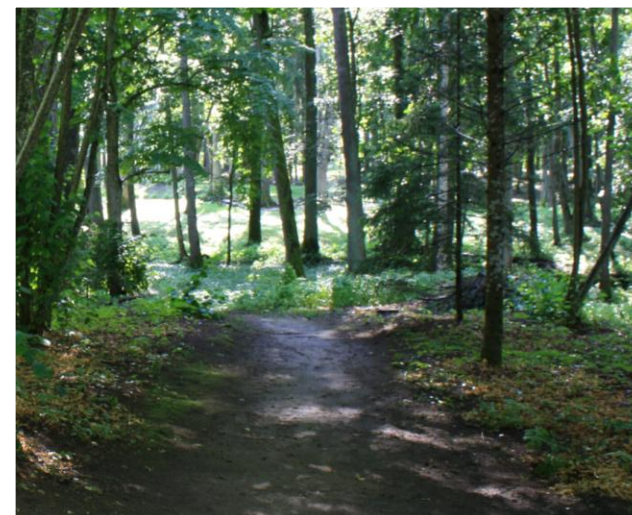
32 Parka taciņa. Lietus laikā izskalota grants seguma celiņš

33 Parka taciņa. Zāliena seguma celiņš

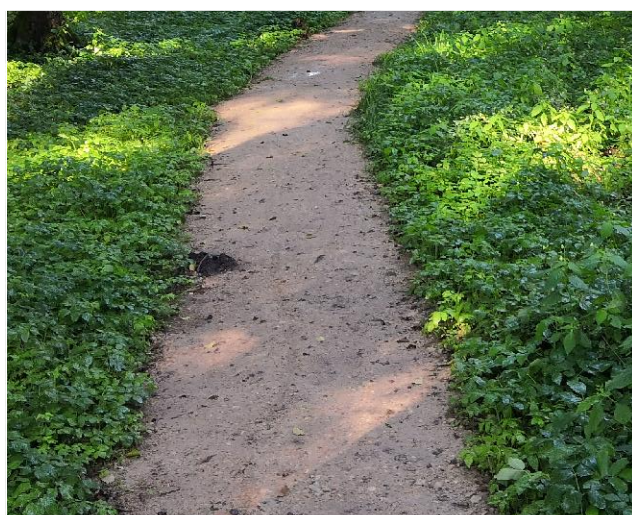
34 Parka taciņa. Koka ripu segums

35 Parka taciņa. Zemes seguma ceļš

36 Parka taciņa. Smilts segums

37 Parka taciņa. Dolomīta šķembu segums

38 Parka taciņa. Grants seguma celiņš

39 Sūnu dīķis

40 Dzirnupe

41 Baltais dīķis

42 Sarkanais dīķis

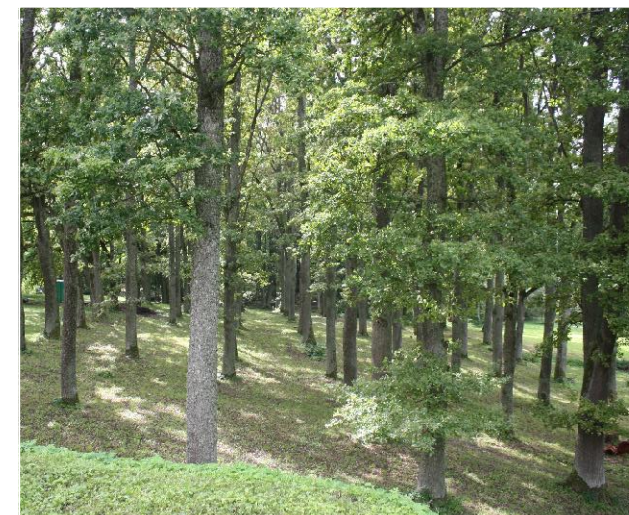
43 Dīķis pie kaskādēm

1 Stādījumi Zasas vidusskolas skvērā

2 Apstādījumi pie Skolas sporta zāles

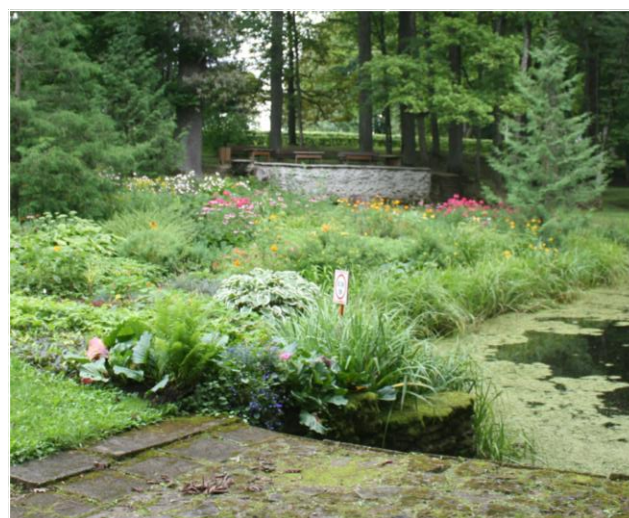
3 Ozolu parks

4 Stādījumi pie Baltā dīķa

5 Sējeņi pie Ledus pagraba

6 Apstādījumi pie Sarkanā dīķa

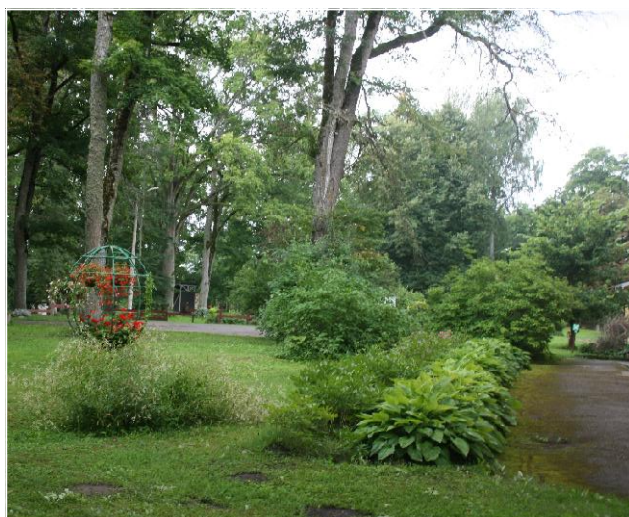
6.1 Apstādījumi pie Sarkanā dīķa

7 Apstādījumi aiz Zasas vidusskolas

8 Apstādījumi pie iebraukšanas Zasas pils parkā

9 Apstādījumi pie skolas inetrnāta

10 Apstādījumi pie stāvlaukuma, pie Muižkunga pēdējās vasarnīcas

11 Liepu aleja

12 Cukurkalniņa liepu stādījumi

13 Ozolkalns

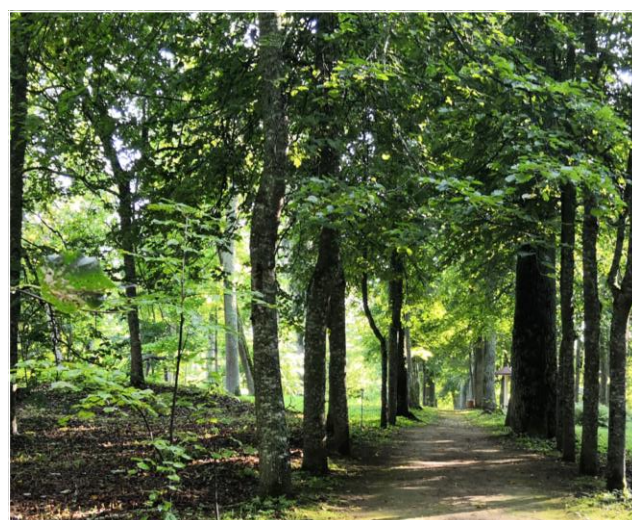
14 Apstādījumi pie Baltā tiltiņa

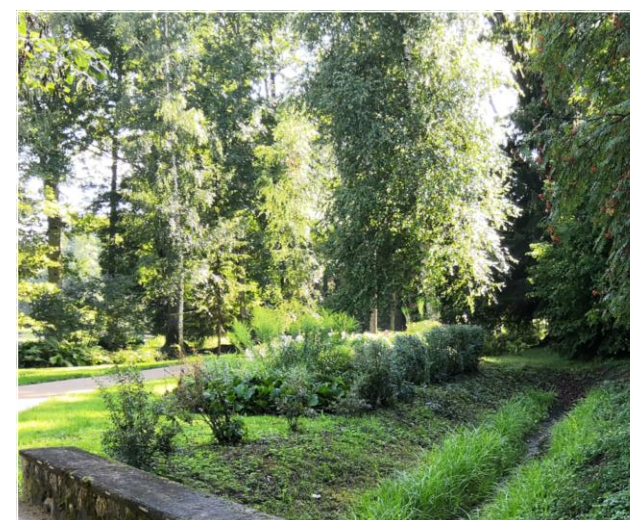
15 Liepu aleja

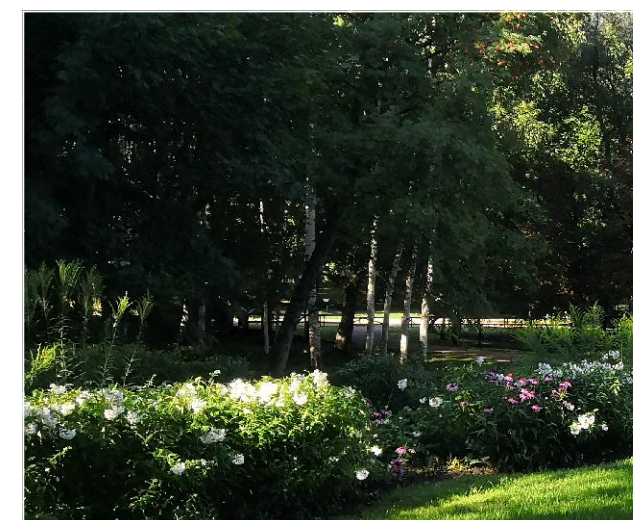
16 Dzīvžogs pie Barona peldvietas

17 Liepu aleja

18 Apstādījumi pie Akmens tiltiņa

18.1 Apstādījumi pie Akmens tiltiņa

19 Apstādījumi Zasas vidusskolas skvērā

20 Apstādījumi pie Sēlijas prasmju muzeja

21 Apstādījumi pie Sēlijas prasmju muzeja

22 Apstādījumi aiz Zasas vidusskolas pie Baltā dīķa

23 Dobe aiz Zasas vidusskolas

24 Apstādījumi pie Ledus pagraba

25 Apstādījumi pie Vešerienes mājas

26 Apstādījumi pie Vešerienes mājas

27 Dzīvžogs pie takas, kas savieno Zasas vidusskolu un skolas internātu

28 Dzīvžogs un apaudzis laternas stabs pie Zasas vidusskolas

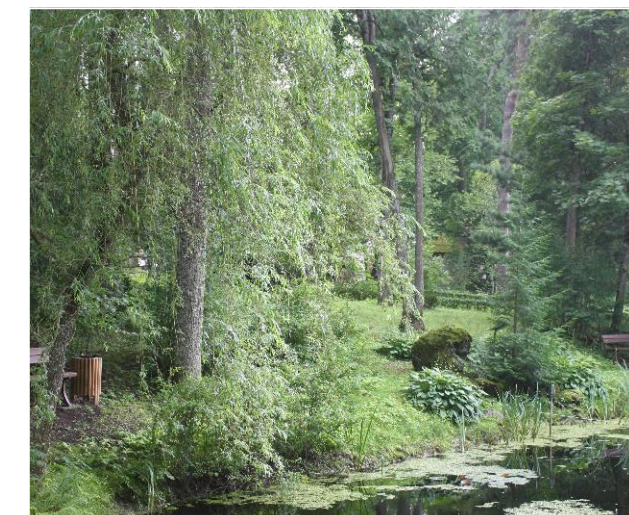
29 Dzīvžogs pie iebraucamā ceļa uz Zasas vidusskolu

30 Liepu aleja iebraukšani uz Zasas muižas parku

31 Dzīvžogs pie Zasas muižas parka vārtiem

32 Apstādījumi pie Sarkanā dīķa

33 Aleja uz Zasas muižu un parku

34 Aleja no Zasas muižas un parka

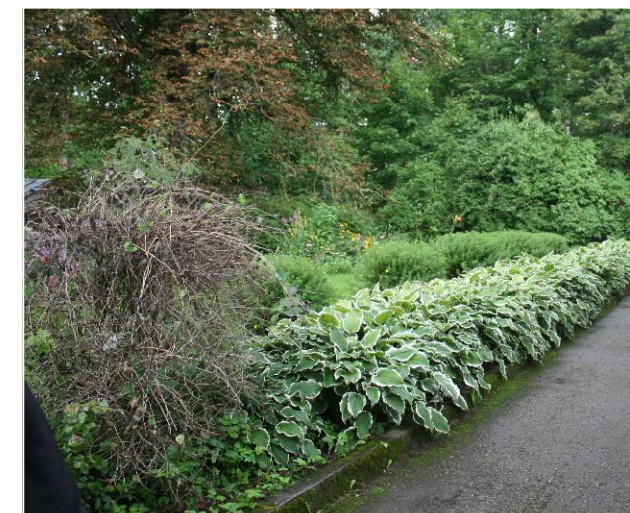
35 Zasas muižas parks pie zirgu stalla

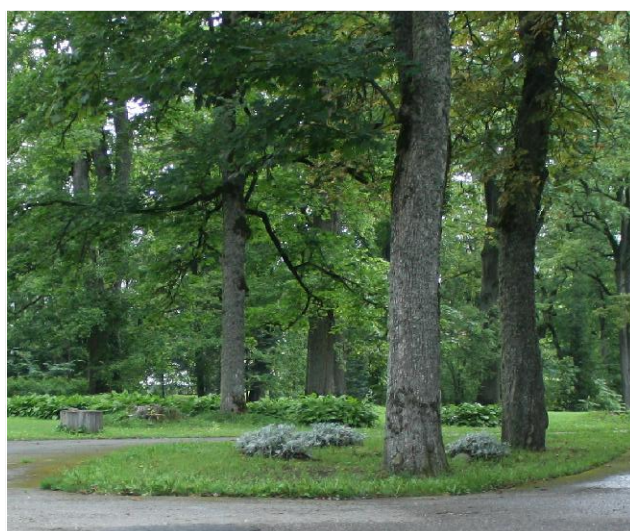
36 Stādījumi pie skolas internāta

37 Apstādījumi pie stāvlaukuma, pie Zasas muižas pilsdrupām

38 Apstādījumi skolas internāta

39 Apstādījumi pie muižas parka stāvlaukuma

40 Apstādījumi pie stāvlaukuma, pie Zasas muižas pilsdrupām

41 Apstādījumi pie stāvlaukuma, pie Zasas muižas pilsdrupām

42 Apstādījumi pie stāvlaukuma, pie Zasas muižas pilsdrupām

43 Apstādījumi pie Zasas muižas pilsdrupām

44 Parka jaunie stādījumi pie Muižas pilsdrupām

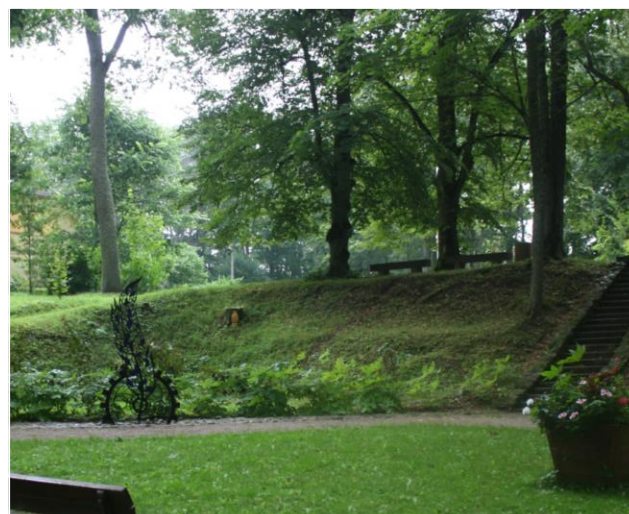
45 Parka jaunie stādījumi pie Muižas pilsdrupām

46 Koka atvases pie muižas pilsdrupām

47 Sējeņi pie pilsdrupām

48 Apstādījumi uz Sapņotāju skvēra

49 Apstādījumi pie Dzirņupes

50 Apstādījumi pie Dzirņupes

51 Apstādījumi pie Dzirņupes

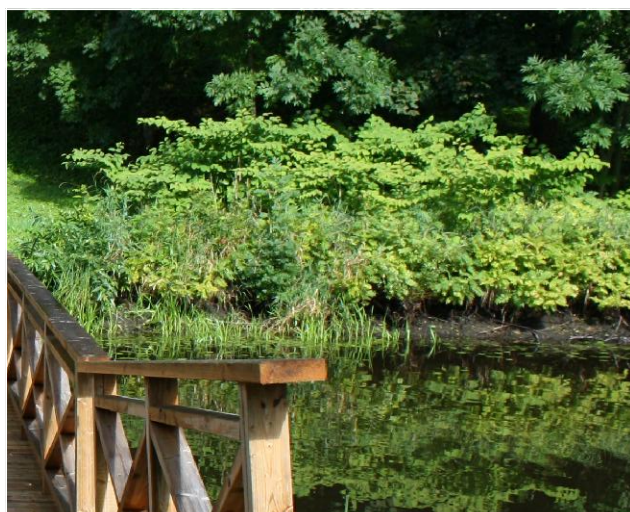
52 Apstādījumi uz salas bez nosaukuma

53 Jaunu koku stādījumi

54 Apstādījumi pie Dzirņupes

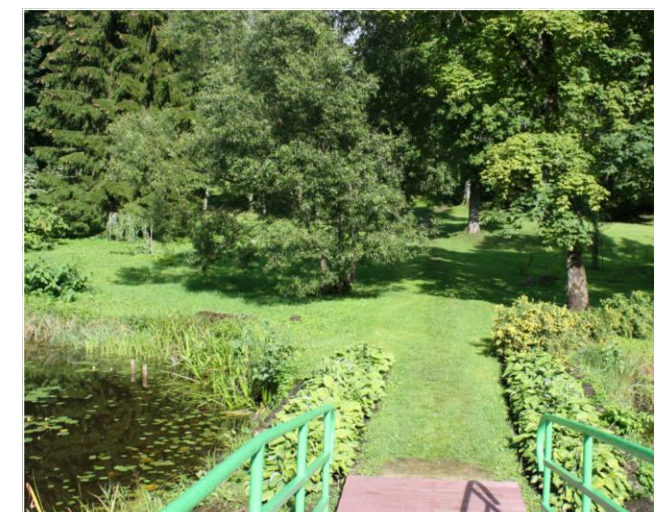
55 Apstādījumi pie pontona tilta

56 Jauni koka stādījumi

57 Apstādījumi pie Dzirņupes

58 Apstādījumi pie Mīlestības tiltiņa

59 Apstādījumi pie Mīlestības tiltiņa

60 Apstādījumi pie Dzirnupes

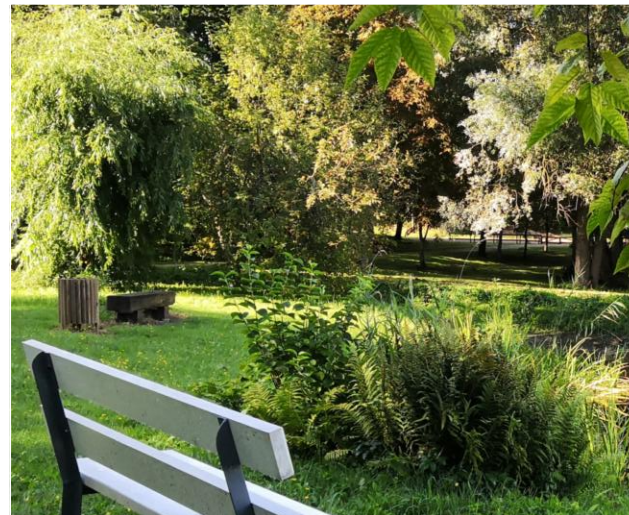
61 Apstādījumi pie Cerību tiltiņa

62 Apstādījumi pie Pērļu tiltiņa

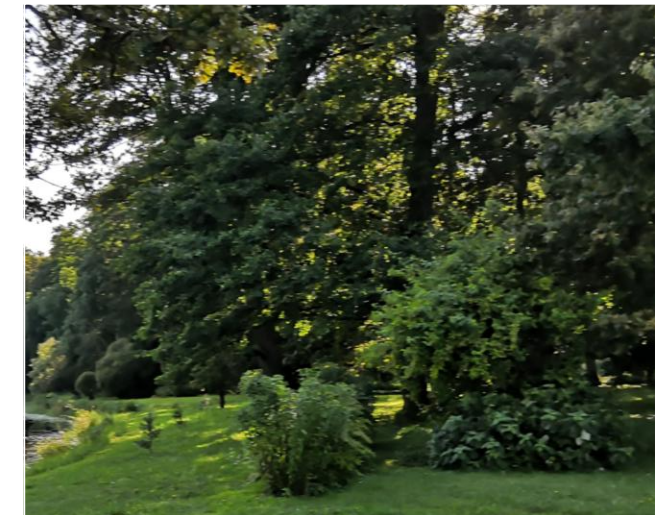
63 Apstādījumi pie Svētavota

64 Apstādījumi pie Svētavota

65 Apstādījumi pie Svētavota

66 Apstādījumi pie Svētavota

67 Apstādījumi pie Svētavota

68 Apstādījumi celiņa malās uz Dzinupi

69 Apstādījumi uz Mīlestības saliņas

70 Apstādījumi pie Baltā tiltiņa

71 Liepu aleja

72 Dobe pie Muižkunga peldvietas

73 Apstādījumi Dzirnupes malā

74 Liepu aleja

Dendroloģiskās inventarizācijas analīze

Parka dendroloģiskās inventarizācijas gaitā novērtēti **848 koki**, no kuriem lielākā daļa jeb **722 koki** ir vietējās sugas.

9 aizsargājami koki

Nr	Suga	Caurmērs, cm	Augstums, m	Vitalitate	Fizisk stav.	Vērtīgs/nevērtīgs	Apkārtmērs, cm
20	Melnalksnis	60	30	vidēja	8	Augsta	188.4
24	Melnalksnis	59	31	vidēja	8	Augsta	185.3
27	Melnalksnis	81	28	vidēja	8	Augsta	254.3
231	Parastā liepa	131	30	vidēja	6	Augsta	411.3
321	Parastā kļava	116	25	vidēja	7	Augsta	364.2
353	Parastais ozols	129	26	vidēja	7	Augsta	405.1
450	Melnalksnis	83	25	vidēja	7	Augsta	260.6
466	Melnalksnis	81	23	vidēja	7	Augsta	254.3
511	Melnalksnis	109	25	vidēja	8	Augsta	342.3

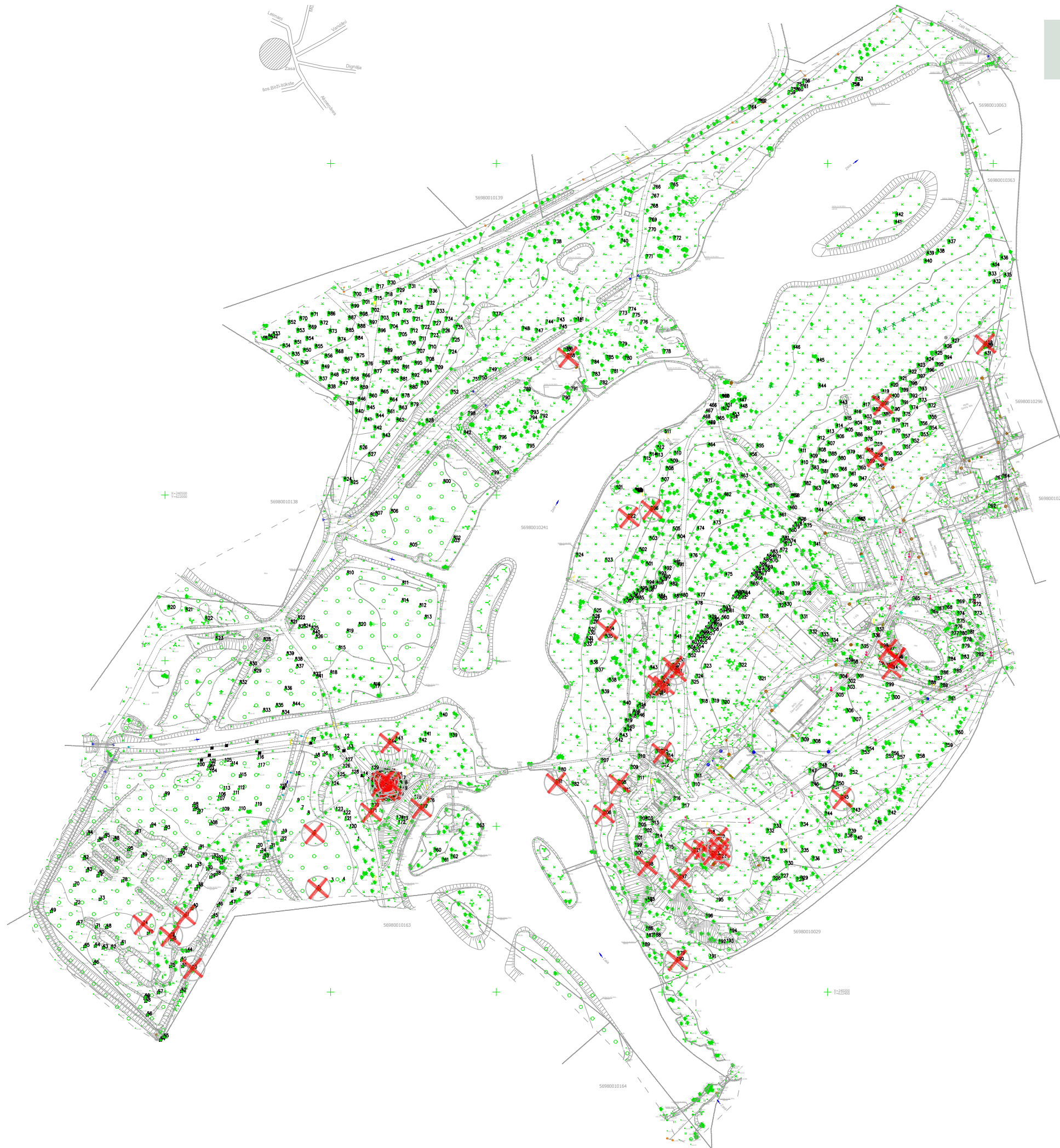
Dendroloģiskās inventarizācijas analīze

Parkā starp novērtētajiem kokiem konstatēti 45 **bīstami** koki. Pārsvarā liepas, oši un ozoli.

Bīstamie koki ir prioritāri un pēc iespējas tuvākā laikā lividējami, lai neturpinātu apdraudēt parka apmeklētājus. Bīstamos kokus, kuri ir dendroloģiski un ainaviski nozīmīgi, pēc likvidēšanas paredzēt jaunu stādījumu veidošanu, saglabājot to pašu sugu un šķirni. Īpaši būtiski tas ir ozolu audzēs un cukurkalniņa liepu aplī.

Ņemot vērā esošo situāciju un koku stāvokli cukurkalniņā, ieteicams plānot visu liepu atjaunošanu.

 Bīstami koki. Likvidējami

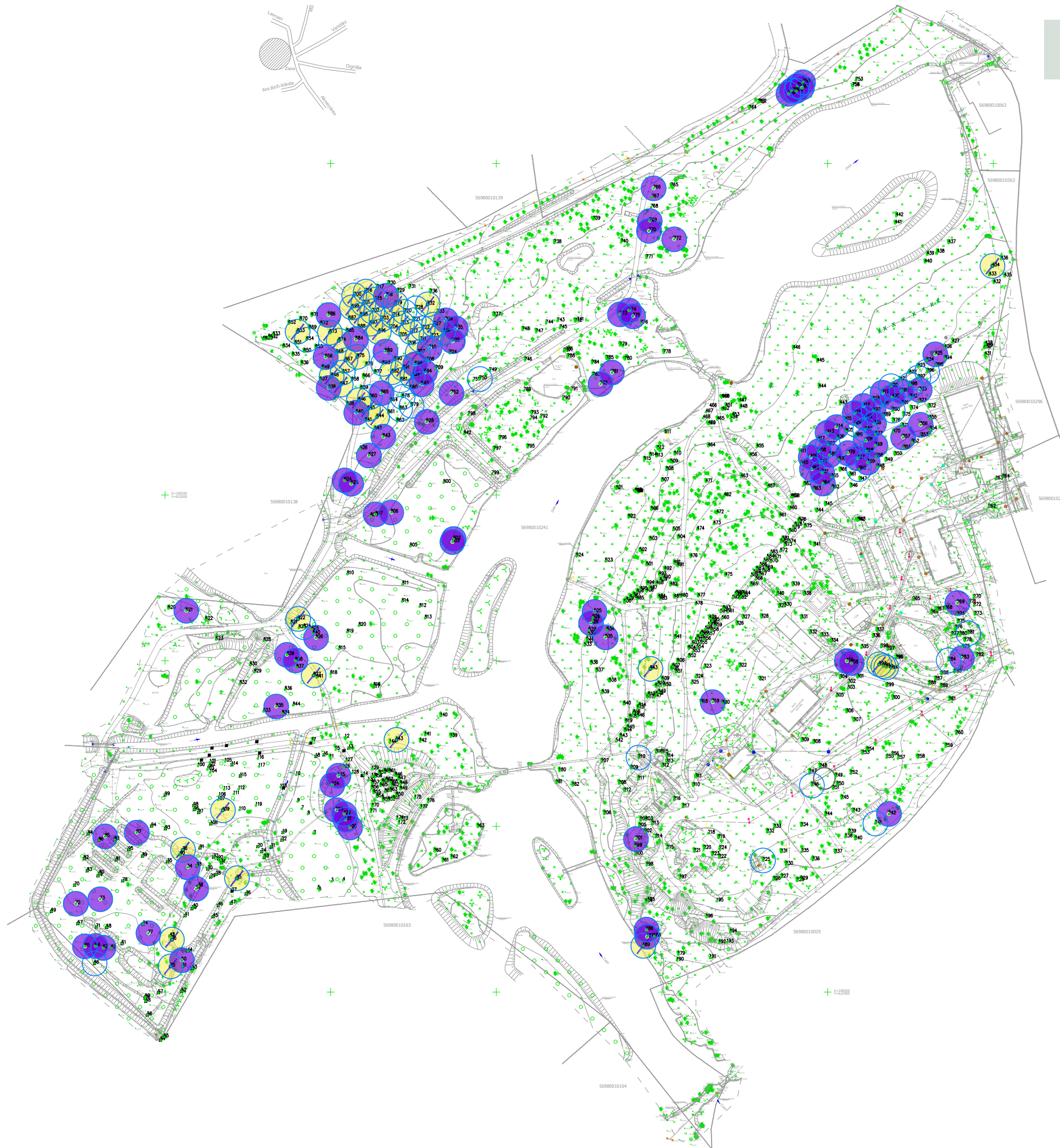

Dendroloģiskās inventarizācijas analīze

- 177 koki ar zemu vitalitāti (dzīvotspēju) no kuriem:
- 47 koki ar zemu vērtību
- 101 koks ar augstu vērtību

Koki ar **zemu vitalitāti un zemu vērtību** perspektīvē likvidējami, izvērtējot to neesamību kopējā ainavas kompozīcijas kontekstā. Paredzami jauni koku stādījumi.

Koki ar **zemu vitalitāti, bet augstu vērtību** perspektīvē prioritāri veicami koku kopšanas darbi, ilgtermiņā koku nomaīņa uz ekvivalentu dižstādu.

Dendroloģiskās inventarizācijas analīze

No inventarizācijā apsekotiem kokiem **109 ir skuju koki**. Kopējā ainavu kompozīcijā skuju kokaugi ir kompozīcijas pamats jeb skelets. Skatoties uz parka ainavu, skuju kokaugi izvietojušies vienmērīgi un veido telpisku piepildījumu arī kokaugu bezlapu stāvoklī.

Novērtētie skuju koki pārsvarā ir labas vitalitātes un ar vidēju vai augstu vērtību.

Pēc dendroloģiskās inventarizācijas ekspertu novērtējuma, īpaša uzmanība pievēršama cukurkalniņa apkaimē, kur nekontrolēti izsējušās Sibīrijas baltegles, kas vietām veido augstu bieztību. Izvērtējama racionālāko sējeņu saglabāšana.

Pārējie jeb **698** no apsekotiem ir **lapu koki**. Tā kā inventarizācijā tika novērtēti koki sākot no noteikta stumbra apkārtmēra, tad skatoties uz kopējo situāciju plānā ir nolasāmas iespējamā parka vēsturiskā stādījumu pamatkompozīcija, tai skaitā lauču jeb atvērumu vietas.

Tāpat redzams, ka lielākā daļa no bīstamiem kokiem ir lapu koki.

- *Skuju koki*
- *Lapu koki*
- *Bīstami koki. Likvidējami*

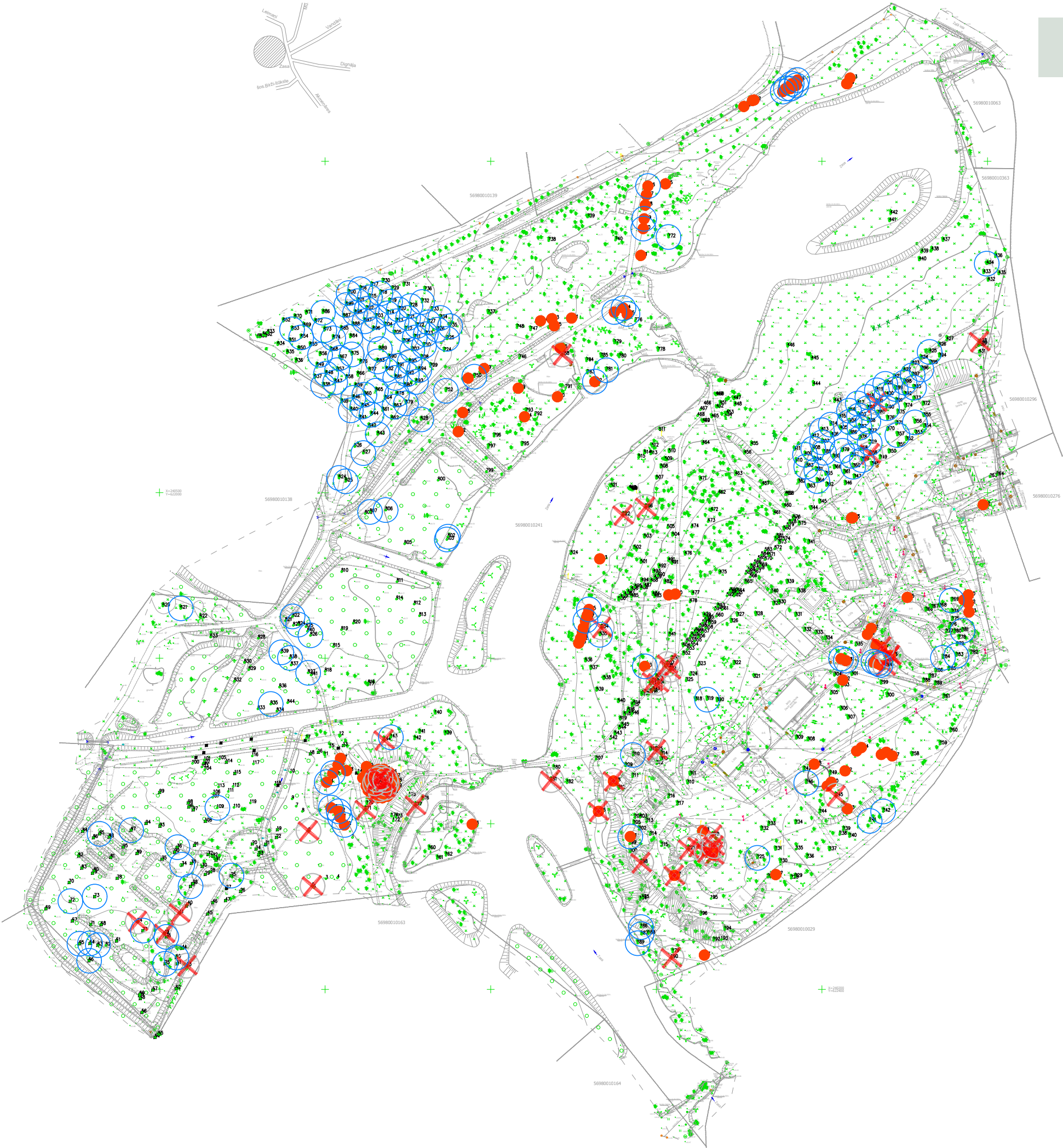
Dendroloģiskās inventarizācijas analīze

Parkā konstatētas 117 **introducētās** jeb svešzemju koku sugas, no kuriem:

- 14 **bīstami** koki
- 26 koki **ar zemu** vitalitāti

Plānojot turpmākos ainavu veidošanas pasākumus, būtiski saglabāt introducēto sugu daudzveidību un apjomu. Tas nozīmē, ka, ja tiek likvidēta kāda no introducētām sugām, ir jāparedz ekvivalenti jauni stādījumi.

- *Bīstami koki. Likvidējami*
- *Koki ar zemu vitalitāti*
- *Introducētās sugas*

2. pielikums

Introducēto koku sugu saraksts			
Nr.p.k.	Nosaukums latviešu valodā	Nosaukums latīņu valodā	Īpatņu skaits (koki, kuri 1,3 m augstumā pārsniedz 8 cm)
1.	Asā egļe	Picea pungens Engelm	4
2.	Baltā apse	Populus alba L.	2*
3.	Eiropas ciedru priede	Pinus cembra L.	7
4.	Eiropas lapegļe	Larix decidua Mill.	13
5.	Etīkkoks	Rhus typhina	*
6.	Holandes liepa	Tilia × vulgaris Hayne	21
7.	Japānas baltegle	Abies veitchii Lindley	1
8.	Kalnu priede	Pinus mugo Turra	1
9.	Melnā priede	Pinus nigra Arnold	1
10.	Ošlapu kļava	Acer negundo L.	*
11.	Spilvaugļu papele	Populus trichocarpa Torr. & A.Gray ex. Hook.	1
12.	Parastā zirgkastaņa	Aesculus hippocastanum L.	18
13.	Pelēkais riestkoks	Juglans cinerea L.	4
14.	Platlapu liepa	Tilia platyphyllos Scop.	2
15.	Rietumu tūja	Thuja occidentalis L.	4*
16.	Sibīrijas baltegle	Abies sibirica Ledeb.	37*
17.	Veimuta priede	Pinus strobus L.	4
18.	Zaļā duglāzija	Pseudotsuga menziesii (Mirbel)	6

* Mazāki īpatņi iekļauti koku un krūmu grupās.

Dendroloģiskās inventarizācijas analīze

Kopumā identificēti 263 koki ar **stumbra apkārtmēru** no 200-401mm. Plānā saskatāmi lielāko koku vainagi, kas iespējams vēsturiski veidojuši plānojuma karkasu.

Dendroloģiskās inventarizācijas analīze

Parka zaļo struktūru pamatā veido daudzpakāpju stādījumi. Zasas muižas parkā laika gaitā zemākais un vidējais kokaugu stāvs, kuru veido krūmu grupas, ir zudis.

Pēdējos gados veidotii jaunie stādījumi galvenokārt izvietoti pie atpūtas vietām, tomēr šo stādījumu atbilstība vēsturiskai parka ainavai ir diskutabla. Parka ainavu nepieciešams papildināt ar vēsturiskam parkam piemērotu krūmu sugu grupām visā tā apjomā. Piemērotākās sugas ir alpu vērene, neīstais jasmīns, ceriņi, irbene, kārkli, sniegogas, u.c..

3. pielikums

Krūmu sugas

Nr.p.k.	Nosaukums latviešu valodā	Nosaukums latīņu valodā
1.	Baltais grimonis	Cornus alba L.
2.	Irbeņlapu fizokarps	Physocarpus opulifolius (L.) Maxim.
3.	Kazaku kadiķis	Juniperus sabina L.
4.	Krūmu čuža	Pentaphylloides fruticosa (L.)Swartz
5.	Parastais ceriņš	Syringa vulgaris L.
6.	Parastais filadelfs	Philadelphus coronarius L.
7.	Parastā irbene	Viburnum opulus L.
8.	Pilādžlapu sorbārija	Sorbaria sorbifolia (L.) A.Braun
9.	Strautu sniegoga	Symphoricarpos albus (L.) S.F.Blake
10.	Spožā klintene	Cotoneaster lucidus Schldtl.
11.	Šķetra	Salix pentandra L.
12.	Trīsdaivu spireja	Spiraea trilobata L.
13.	Tunenberga bārbele	Berberis thunbergii DC.

Vēsturisko materiālu analīze:

- Parka struktūrā saglabāties autentiskais plānojums, kas saskatāms ūdenstilju apjomā un šķērsojumos (tiltiņu vietas), rindu stādījumos (alejās), vēsturisko ēku izvietojumā (muižas dzīvojamā ēka, vasarnīca, pagrabi, u.c.), terasējumā pie muižas pils;
- 1978. gadā izstrādātā apzaļumošanas projekta plāns pamatā nav balstīts uz vēsturiskiem vietas izpētes plāniem. Bet mūsdienās esošais plānojums ir realizēts pēc projekta ieceres;
- Saskatāmas izteiktas parka pānojuma līdzības ar Gatčinas parku;
- Saskatāmas muižas pils apjoma līdzības ar Latvijā spilgtākiem neogotikas pils eksemplāriem.

Esošā labiekārtojuma inventarizācija:

- Parka teritorijā nav vienota stila labiekārtojuma elementu izvēle. Tas veido haotisku un sadrumstalotu ainavas tēlu;
- Daļa esošais parka labiekārtojums ir novecojis vai nekvalitatīvs, tas neatspoguļo mūsdienu tehnoloģiskās iespējas, laikmetīgo mākslu un kultūru.
- Esošais celiņu tīkls nav ērts pastaigām, tas ir vāji organizēts, neveido loģiskus maršrutus. Celiņu segumi ir dažādi, nav vienota stila;
- Parka ainavā trūkst daudzveidības, zudušas vēsturiskās skatu līnijas, telpiskā kompozīcija;
- Jaunie stādījumi perspektīvā neveidos parka ainavai atbilstošu kompozīciju un vēsturiskam parkam piemērotu dendroloģisko sastāvu.

Dendroloģiskās inventarizācijas analīze:

- Parka teritorijā ir ~7% bīstamo koku un ~20% koki ar zemu vitalitāti jeb dzīvotspēju. Īpaši skartas ir ozolu audzes;
- No parkā lielākiem sastopamiem kokiem ~16% ir introducētās sugas;
- Parkā būtiski samazinājušās vēsturiskiem parkiem tipiskās krūmu grupas un to daudzveidība;
- Ar lielāko apkārtmēru koku izvietojums norāda uz iespējamo parka vēsturiskā plānojuma (stādījumu) karkasu.

2.1. Parka attīstības koncepcijas plāns

10.Peldvieta.

Saglabāta atvērta ainava un brīva pieeja pie Dzirnupītes krastiem. papildināta ainava ar daudzpakāpju stādījumiem. Gar Dzirnupīti vijas taciņa līdz Dzirnāvām.

11.Parka D daļas sala.

Sala saglabāta fiziski nepieejama. Atsevišķās vietās veidoti daudzpakāpju stādījumi, tai skaitā krāšņi ziedoši krasta augi (īrisi, krastkaņepes, u.c.). Uz salas iespējams izvietot putnu māju.

12.Baltais tiltiņš.

Atjaunots akmens tilts, 4m platumā. Veidots drošs pajūgiem. Atvērta skatu līnijas no tiltiņa uz abām parka pusēm. Netālu no tiltiņa izvietota strūklaka.

13.Ozolkalna taka.

Veidots dabas izzinošs savvaļas maršruts - koka laipa, kas turpinās caur ozolu audzi ozolkalnā.

14.Ozolu audze.

Veikta audzes kopšana atbilstoši dendroloģiskam novērtējumam. Nākotnē pilnībā atjaunojama audze. Caur audzi veidota pļauta un koka laipu pastaigu taka.

15.Sūnu dīķis un krastmalas laipa.

Sūnu dīķis nedaudz attēnots, vienā malā veidota lauce. Gar Dzirnupītes krastu atjaunota vēsturiska pastaigu taka. Veidota koka laipa un neliela skatu platforma.

16.Mīlestības saliņa.

Veidota pārceltuve uz mīlestības saliņu. Saliņas D galā izvietota strūklaka.

17.Bērnu rotaļu laukums.

Masīvkoka rotaļu laukums, veidots muižu parku tematikā

18.Mīlestības tiltiņš.

Atjaunots akmens tilts 3m platumā.

19.Cukurkalniņš.

Izbūvēta jauna lapenīte. Veikta liepu kopšana atbilstoši dendroloģiskam novērtējumam. Nākotnē paredzama liepu stādījumu pilnīga atjaunošana.Atvērta skatu līnijas uz pili un uz ceļu caur liepu alejai un ozolu audzes rindu stādījumiem. Veidota taka gar cukurkalniņa labo pusi. Likvidētas esošās takas gar cukurkalniņa kreiso pusi un uz bišu taku.

20.Pils terases skatu platforma.

Platforma pārveidota vizuāli vieglāka, nomainot margas un balstus.

21.Dzirnapītes mazākā saliņa.

Esošais pontona tilts pārvietots. Saliņai saglabāta fiziskā nepieejamība. Veidoti daudzpakāpju stādījumi.

22.Pastaiga pa Dzirnupītes saliņām.

Veidota pastaigu taka pa trīs saliņām, kas savienotas ar pontona pārejām. Vidējā saliņā izvietota skatu platforma, no kuras atvērta taisna un tāla skatu līnija caur centrālo liepu aleju. Taka turpinās pār Dzirnupītes Z gala tiltiņu.

23.Zivju dīķi.

Papildinātas esošās pastaigu takas, veidojot maršrutu ap zivju dīķiem. Teritorija attīrīta no bīstamiem kokiem. Ar stādījumiem veidota stabila parka robeža.

24. Prožektora tipa apgaismojums

Izvietots pie liepu alejā, Cukurkalniņā, restaurētās drupās, zem tiltiņiem, ka šķērso Dzirnupīti un strūklakām.

25.Dzirnapītes strūklaka.

Izvietota strūklaka Dzirnupītes D galā. Visas strūklakas papildinātas ar apgaismojumu.

9.Lauce pie parka D daļas sala. Saglabāta plaša lauce ar skatu uz Dzirnupītes ainavu. Veidota koka pastaiga laipa savienojot Balto tiltiņu ar ozolu audzes taku. Laipa turpināta līdz upes krastam, platforma ar skatu līnijām uz saliņu un dzirnāvām.

8.Tāla skatu līnija. Atvērta un nostiprināta tāla skatu līnija no Cukurkalniņa lapenes caur liepu aleju un ozolu audzes rindām

7.Ozolu audze. Veikta audzes kopšana atbilstoši dendroloģiskam novērtējumam. Nākotnē pilnībā atjaunojama audze. Caur audzi veidota pļauta pastaigu taka, maršrutā iekļaujot dižakmeņus. Pastaigu taka ved līdz skatu platformai ap ozolu. Skati vērsti uz Dzirnupītes ainavu (t.sk. tiltiņu)

6.Parka centrālā liepu aleja. Veikti kopšanas darbi atbilstoši dendroloģiskam novērtējumam. Nākotnē paredzama alejas pakāpeniska atjaunošana pa posmiem.

5.Ledus pagrabs. Drupas un tās tuvākā apkārtnē attīrīta no apauguma. Veikti drupu konservācijas darbi. Papildināts ar informatīvi izglītojošu materiālu

4.Muižkunga vasarnīca. Atjaunota un piešķirta funkcija - *Svinību un gardēžu nams*. Vasarnīcas pakājē veidota terase ar regulāra tipa garšaugu dārzu. Dārzā izvietoti viesu galdiņi. Dārzs papildināts ar romantiskiem elementiem - arkām, rožu stādījumiem, vītenaugiem. Atvērta skatu līnijas uz Dzirnupīti. Likvidēts sakaru tornis. Blakus esošā internāta mājas fasāde krāsota neitrālā tonī.

3.Pils terase - regulāra tipa dārzs / labirints. Dekoratīvu stādījumu dārzs vai labirints. Saglabātas skatu līnijas no Muzikantu paviljona uz dārzu un Dzirnupīti. Demontētas kāpnes no terases virzienā uz tiltiņu.

1.Parādes daļas lauce. Veidots ovālas formas piebraucamais ceļš, telpiski savienojot muižas pili un vasarnīcas ēku. Saglabāti savienojumi ar visām esošajām būvēm. Veidot neliels auto stāvlaukums lauces tālākā malā. Esošie atkritumu konteineri pārvietojami aiz internāta. Lauce attīrīta no esošiem stādījumiem, veidoti krūmu stādījumi lauces malās, nostiprinot skatu līnijas uz iebraucamo ceļu.

2.Muižas pils drupas. Rekonstruēts muižas pils apjoms. Veikta drupu arheoloģiskā izpēte (skenēšana). Atrakti pamati un veikti konservācijas darbi. Likvidēts viss apaugums drupu apjomā. Pils drupu apjoms veidots pieejams, izbūvējot laipas un nelielas platformas. Ap drupām veidots pastaigu celiņu tīkls, sveinot drupas ar vīna pagrabu, jaunizbūvēto platformu, terasē plānoto regulāro dārzu vai labirintu.

27.Vīna pagrabs. Veikta arhitektoniski mākslinieciskā izpēte. Atjaunotas pagraba funkcijas. Iekļauts tūrisma pakalpojumu klāstā.

26.Taka gar Dzirnupītes krastu. Koka laipa gar upes krastu līdz pils terasēm. Veidotas skatu līnijas uz upes ainavu, salām un pils terasēm

26.Parka apgaismojuma laternas. Izvietotas parka galveno taku trasēs.

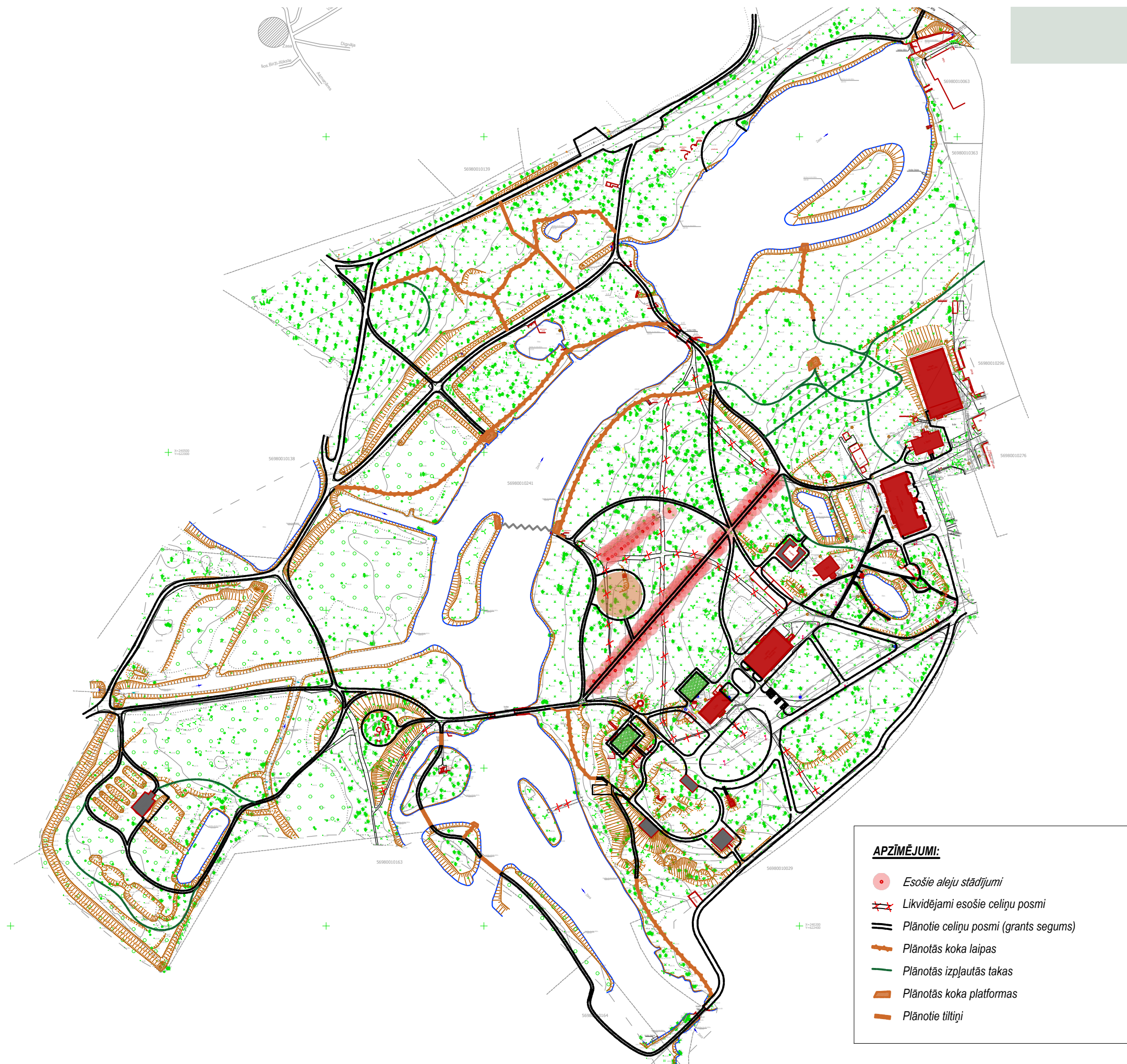
25.Tilts parka D daļā. Tāli skati uz Dzirnupītes ainavu.

2.2. Attīstāmais celiņu tīkls

Izvērtējot esošo situāciju - celiņu un laukumu segumu piemērotību un kvalitāti, turpmākā parka attīstībā izdalīti sekojoši celiņu un laukumu attīstības posmi:

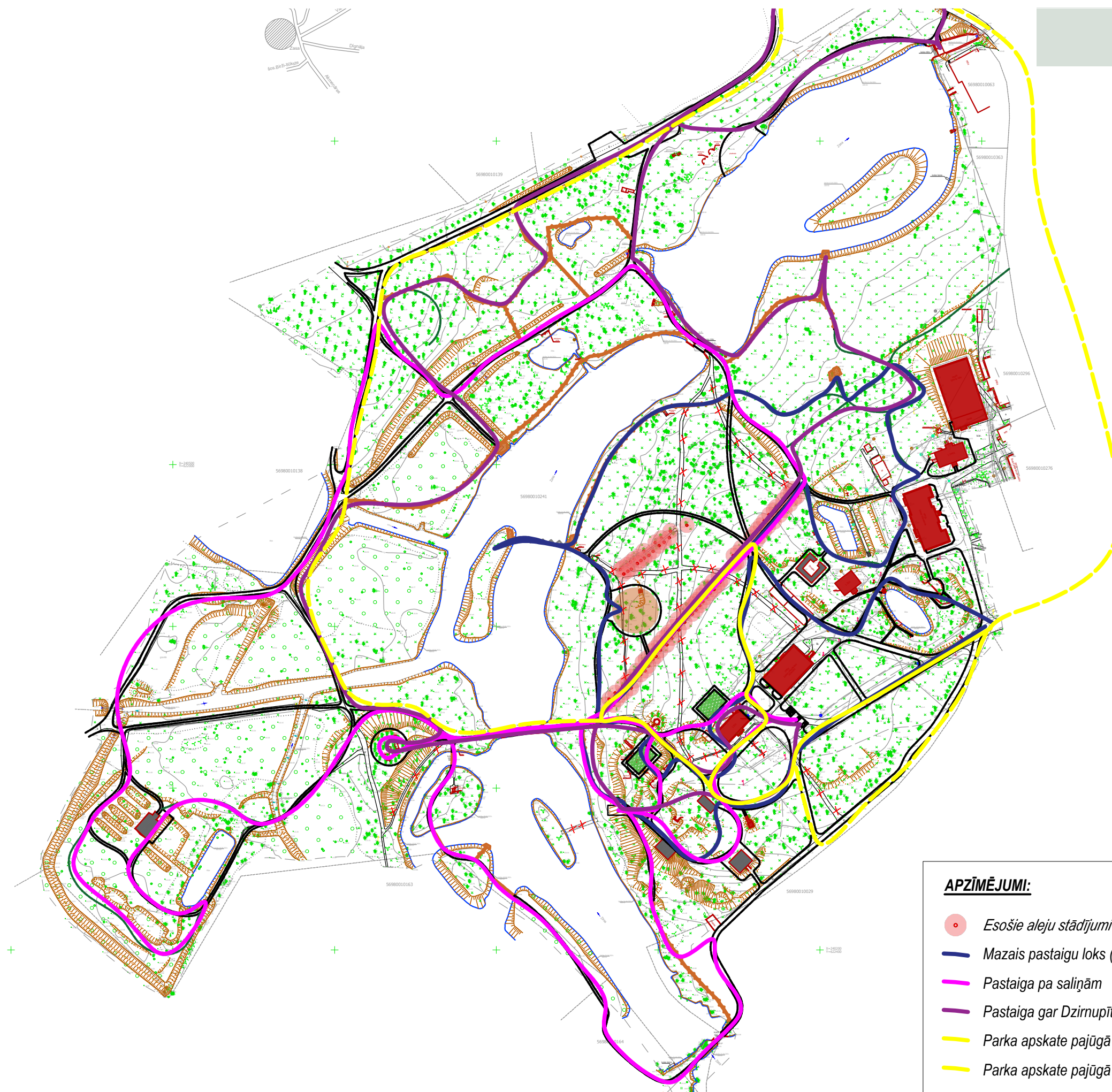
1. Celiņu posmu likvidācija, kas neatbilst vēsturiskajam celiņu tīklojumam un neveido loģisku pastaigu maršrutu;
2. Labā kvalitātē esošo grants celiņu saglabāšana posmos, kas sakrīt ar attīstāmo celiņa tīklu trasi;
3. Visu citu esošā seguma veidu (betona plāksnes, bruģakmens, asfalts) demontāžu un jaunu kvalitatīvu grants celiņu izbūvi vietās, kas sakrīt ar attīstāmo celiņu trasēm. Izņemot tos asfalta seguma laukumus, kas ir funkcionāli nozīmīgi parka teritorijā esošām funkcionējošām būvēm un ir labā kvalitātē;
4. Jaunu celiņu izbūvi - grants un koka laipas - visā parka teritorijā, kur pēc attīstības koncepcijas paredzēti jauni celiņu posmi.

Skatīt punktu 3.3.

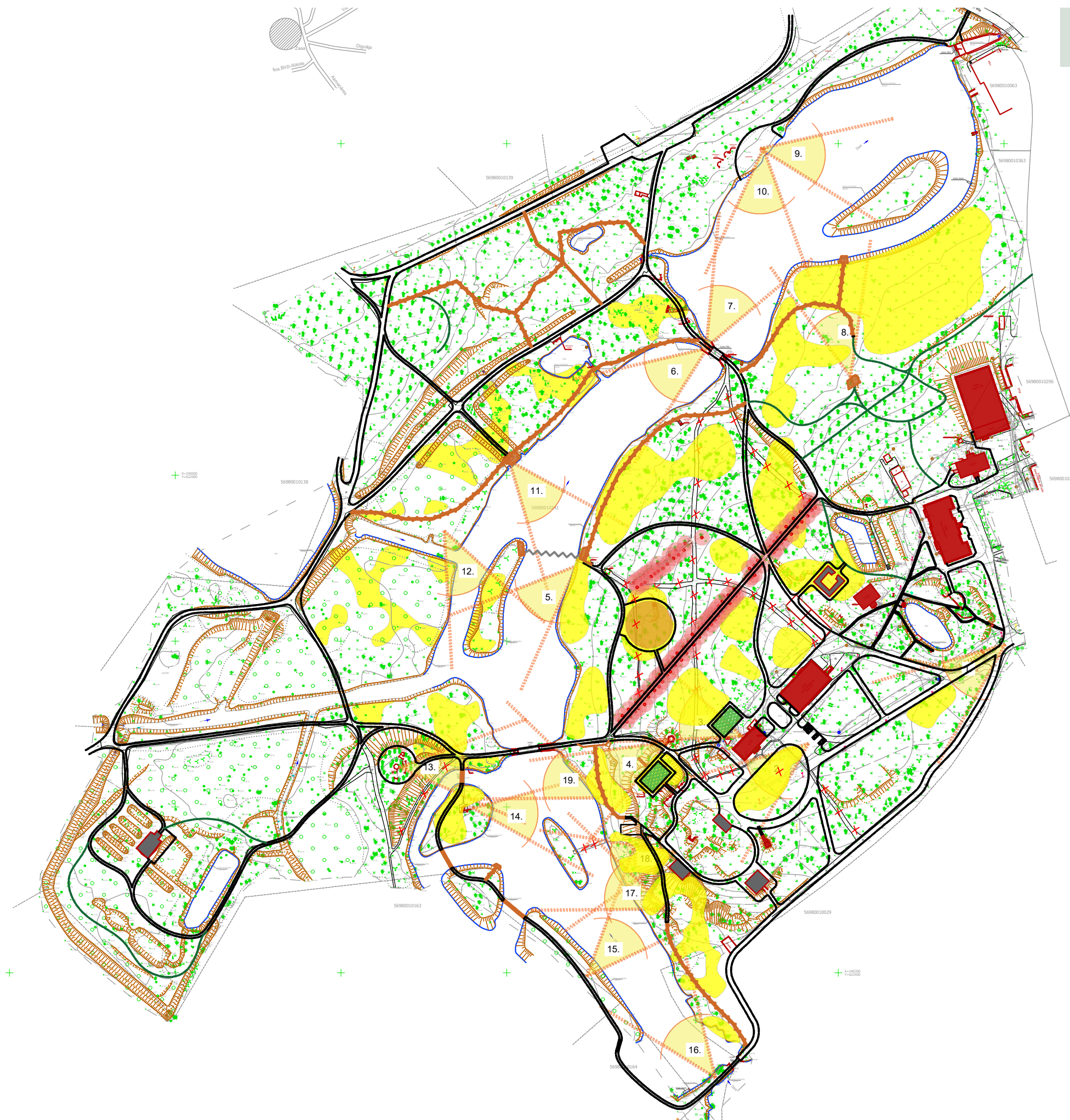
2.3. Tematiskie maršruti

Parka teritorijā iespējams plānot dažādus tematiskos maršrutus, kas attiecīgi ir marķēti un piedāvā tā apmeklētājam iepazīties ar parkā sastopamām vērtībām vai vienkārši nesteidzīgi baudīt parka ainavu.

APZĪMĒJUMI:

- Esošie aleju stādījumi
- Mazais pastaigu loks (Dzirnupītes labais krasts)
- Pastaiga pa saliņām
- Pastaiga gar Dzirnupītes krastiem un dabas takām
- Parka apskate pajūgā (mazais loks)
- - - Parka apskate pajūgā (lielais loks)

2.4. Vizuāli augstvērtīgi skatu punkti

Galvenie skatu punkti attīstāmi pār un Dzirnupītes ainavu. Veidoti atsevišķi atvērumi un perspektīves virzoties pa pastaigu takām, kā arī no atsevišķi ierīkotām platformām.

Galvenās skatu līnijas veidojas no un uz muižas pils ēku, no vasarnīcas mājas, pa aleju trasēm.

No cukurkalniņa paviljona veidojas tāla skatu līnija caur liepu aleju un ozolu audzi, noslēdzoties vēsturiski nozīmīgā tranzīta ceļa posmā.

Skatu līnijas veidojamas atbilstoši skatu veidošanas pamatprincipiem (skatīt punktu 3.5.).

2.5. Stādījumu telpiskā koncepcija

Parka telpiskā koncepcija balstīta uz vēsturisko materiālu analīzi un angļu ainavu parku veidošanas filozofiskiem pamatprincipiem. Parkā ieteicams attīrīt vairākas lauces kā arī papildināt parka ainavu ar vairākpakāpju stādījumiem, t.i. ar krūmu grupām un vidējā auguma kokiem (skatīt punktus 3.4. un 3.5.)

APZĪMĒJUMI:

- Proj. lauces
- Esošie saglabājamie kokaugi
- Esošie saglabājamie kokaugi ar stumbra apkārtmēru 200-410mm
- Esošie aleju stādījumi
- Proj. skuju un lapu koki
- Proj. krūmu grupas
- Likvidējami esošie celiņu posmi
- Plānotie celiņu posmi (grants segums)
- Plānotās koka laipas
- Plānotās izplautās takas
- Plānotās koka platformas
- Plānotie tiltiņi

3.1. Teritorijas labiekārtojuma plāns

Parka labiekārtojuma plāns veidots pamatojoties uz vietas vēsturisko materiālu un esošās ainavas analīzi, labiekārtojuma elementu inventarizāciju un dendroloģiskās inventarizācijas datiem.

Parka celiņi un laukumi. Laukumiem un celiņiem pamatā paredzēts grants segums ar koka apmalēm. Muižas pils pierēšpagalma daļā plānots atjaunot vēsturisko piebraucamo ceļu ar lauci. Ceļa ieteicamais platums 5m, grants segums. Ieteicamo likvidējamo celiņu kopgarums ir 690 m. Kopējais plānotais celiņu tīklu garums ir 4400 m, no tiem 2770 m grants seguma celiņi (pamatā 1,5m un 2,5-3,0m platumā) un 930 m koka laipas, kas izbūvētas parka mitrākās vietās. Papildus paredzētas zālienā regulāri izplautas takas (700 m). Parkā paredzēti atpūtas laukumi - bērnu rotaļu laukums, saglabāts esošās peldēšanās vietas laukums. Laukumiem paredzēts dabiskais segums - smilts, grants vai koksnes šķelda. Uzejai uz lapeni Cukurkalniņā paredzēt lēzenas kāpnes, ievērojot ērta soļa aprēķinu vai granīta seguma pandusu.

Tiltiņi un laipas. Parkā paredzēti pontona tipa tiltu izbūve un koka gājēju tiltu izbūve, tajā skaitā esošo koka tiltu pārbūve. Tiltus, kuri plānoti galvenā pastaigu ceļu posmā ieteicams veidot akmens vai betona konstrukcijas.

Soliņi un urnas. Parkā paredzēti trīs veida soliņus - stacionārus ar un bez mugurs balstiem un pārvietojamus ar muguras un roku balstiem. Atkritumu urnas paredzēt viena stila visā parka teritorijā un izvietot neatkarīgi no soliņu novietojuma.

Apgaismojums. Parkā paredzēti divu tipa gaismekļi - parka laternas un prožektora tipa gaismekļi koku un atsevišķu vēsturisko elementu (drupu, skulptūru) izgaismošanai. Norādes un informācijas stendi. Paredzēt izvietot vienāda dizaina norādes un **Informācijas stnedus visā parka teritorijā.** Dizainu un tehniskos parametrus precizēt būvprojektā par pamatu ņemot plānoto gaismekļu, soliņu un urnu dizainu.

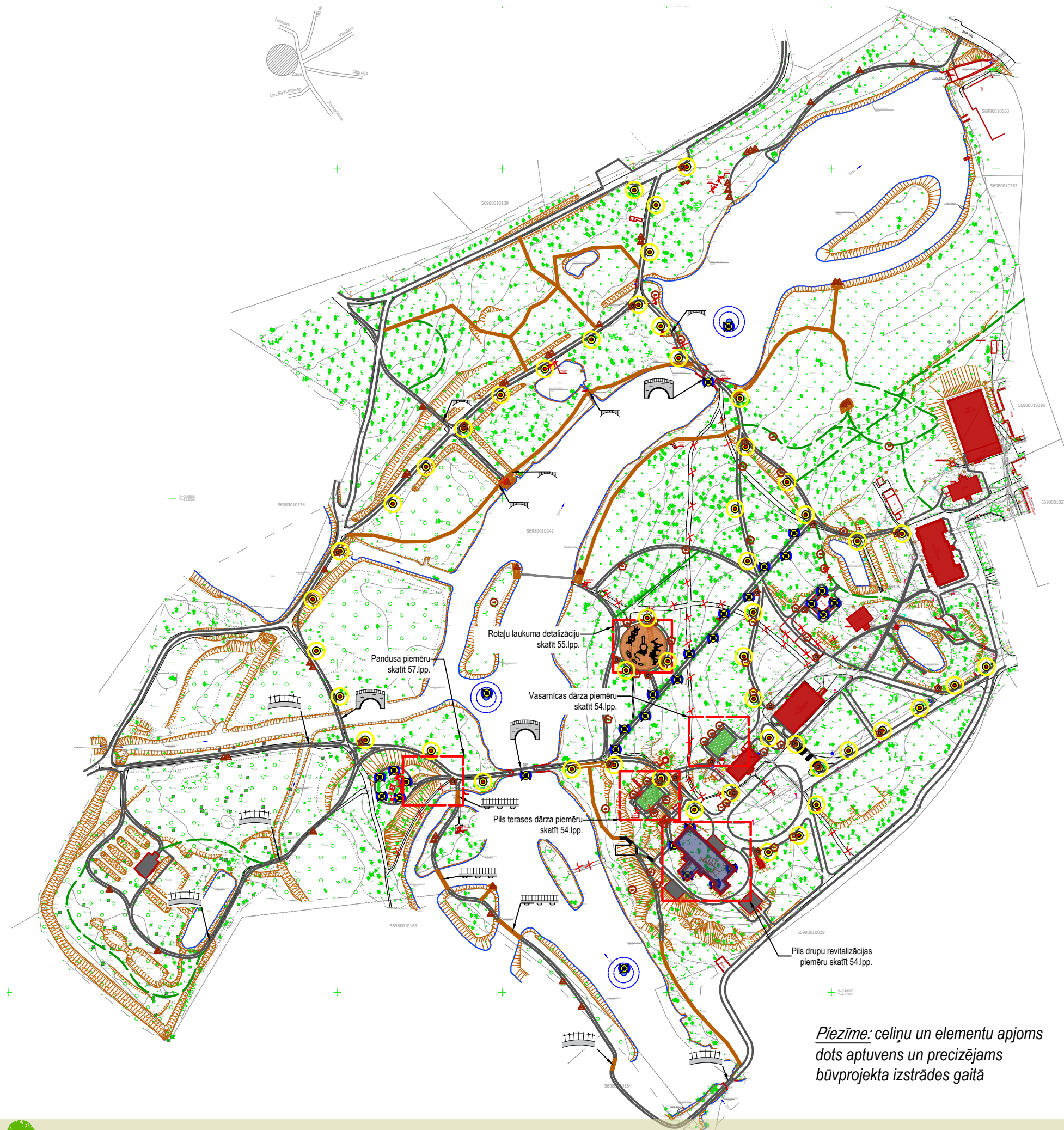
Apzīmējumi:

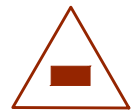
Plānotie labiekārtojuma elementi

	- mazā koka laipa (5 gab. (t.sk. 2 gab. esoši))
	- gājēju pontonu tilts (3 gab.)
	- gājēju koka tiltiņš (5 gab.)
	- betona/akmens tilts ar koka margām (3 gab.)
	- parka laterna (50 gab.)
	- prožektora tipa gaismeklis (31 gab.)
	- strūklaka (3 gab.)
	- stacionārs masīvkoka sols bez muguras balsta (40 gab.)
	- stacionārs sols ar muguras balstu (31 gab.)
	- pārvietojams sols ar muguras un roku balstiem (12 gab.)
	- atkritumu urna (25 gab.)

Parka pastaigu celiņi

	- esošās likvidējamās takas un elementi
	- plānotie celiņi
	- plānotās koka pastaigu laipas
	- plānotās izplautās takas
	- plānotās koka platformas

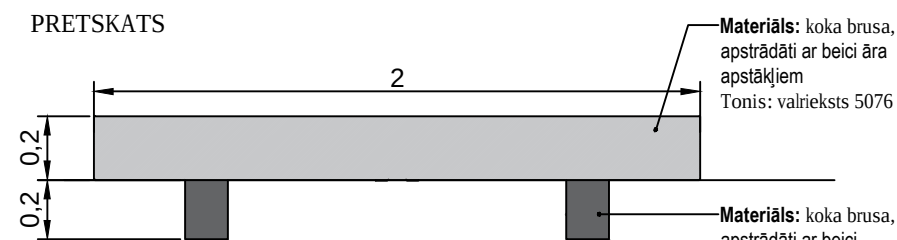

STACIONĀRS MASĪVKOKA SOLS BEZ MUGURAS BALSTA

VIRSSKATS

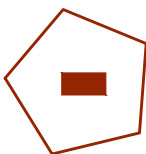
PRETSKATS

SĀNSKATS

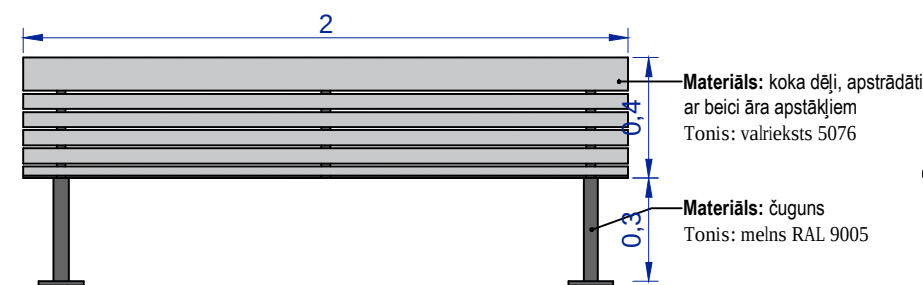

FOTO. ESOŠĀ SITUĀCIJĀ

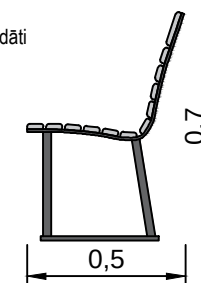

STACIONĀRS SOLS AR MUGURAS BALSTU

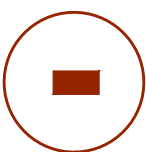
PRETSKATS

SĀNSKATS

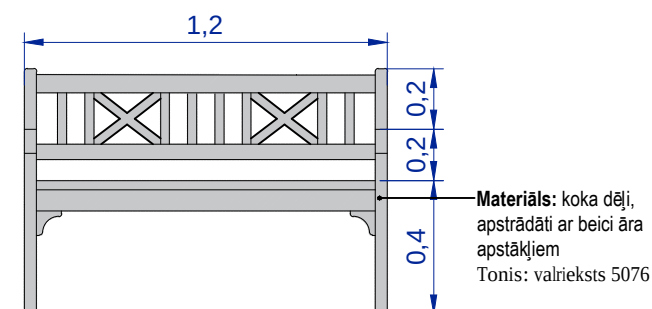

LITERATŪRAS STUDIJA

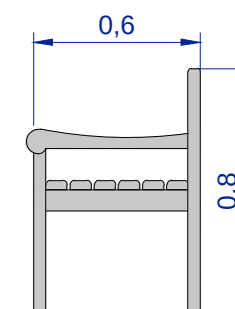

PĀRVIETOJAMS SOLS AR MUGURAS UN ROKU BALSTIEM

PRETSKATS

SĀNSKATS

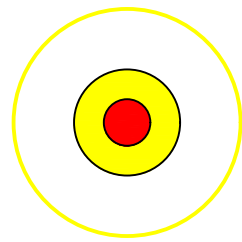

LITERATŪRAS STUDIJA

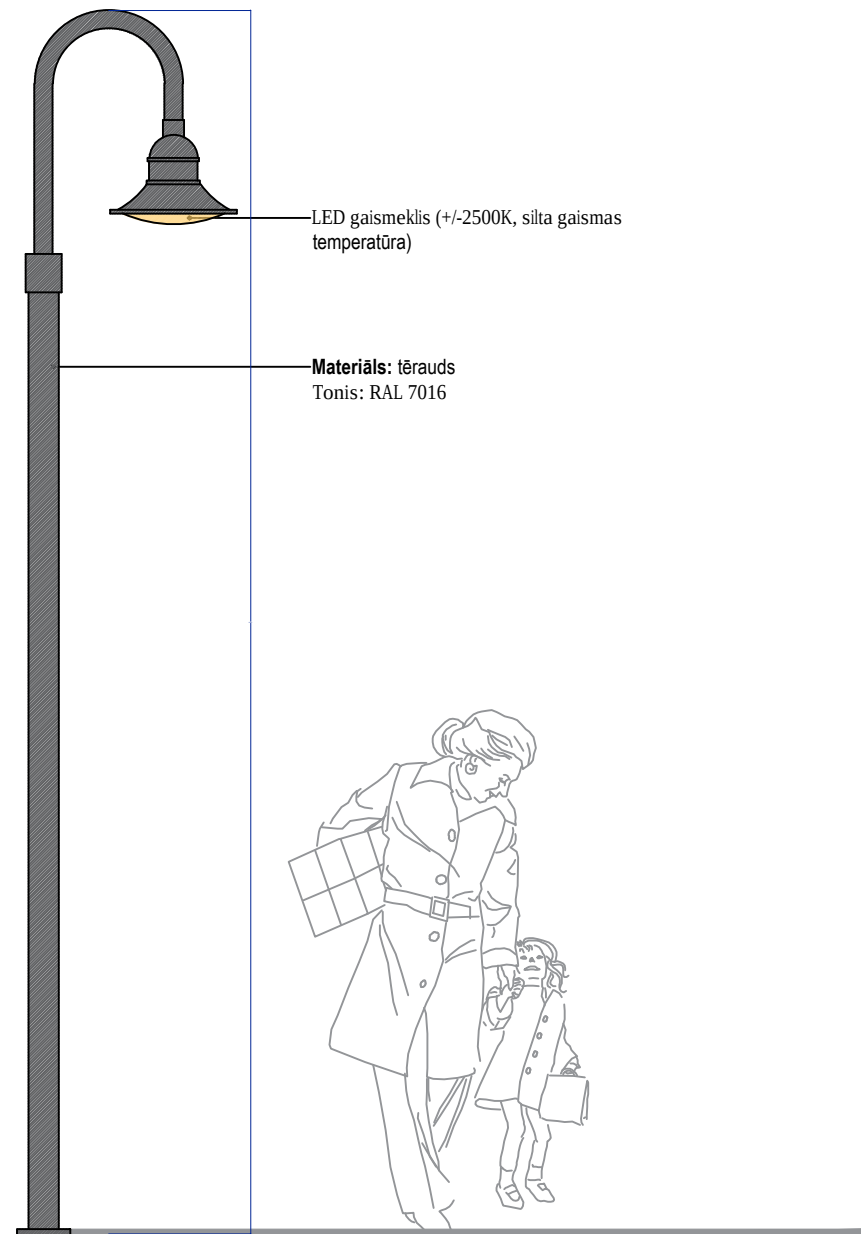
PIEZĪMES:

- Muižas ansambļa teritorijā ieteicams izmantot vienāda dizaina (pēc formas, materiāla un toņa) labiekārtojuma elementus;

PARKA LATERNA

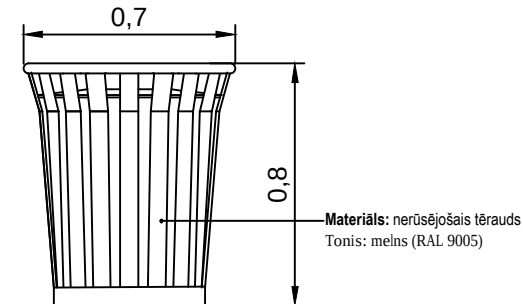
SĀNSKATS

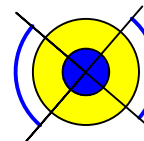
Parka tipa apgaismojuma elementu ieteicamas augstums ir no 4 līdz 6 metriem. Uztādāmi vietas identitāti akcentējoši, ar vēsturisko situāciju nekonzfliktējoši, vienkāršas formas apgaismojuma elementi.

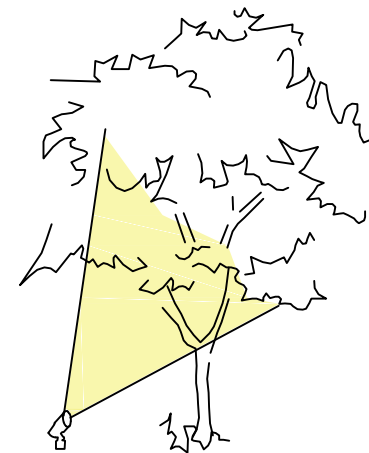
ATKRITUMU URNAS

LITERATŪRAS STUDIJA

PROŽEKTORA TIPĀ GAISMEKLIS

LITERATŪRAS STUDIJA

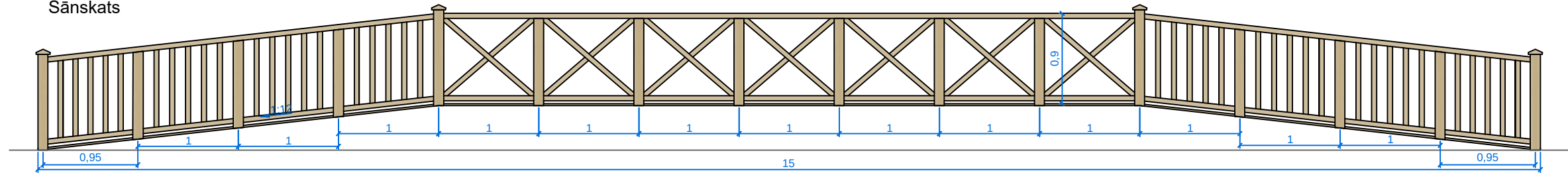

Parka tipa āra apgaismojuma elementu izvietojums saskaņā ar ražotāja norādījumiem un instrukcijām.

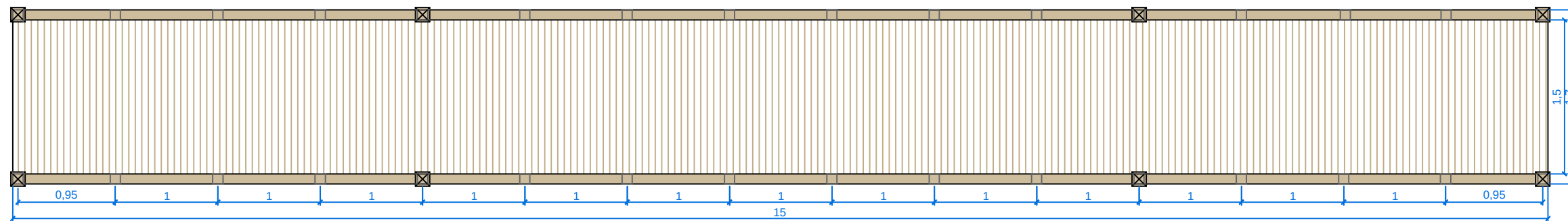
PIEZĪMES:

- Muižas ansambļa teritorijā ieteicams izmantot vienāda dizaina (pēc formas, materiāla un toņa) labiekārtojuma elementus;

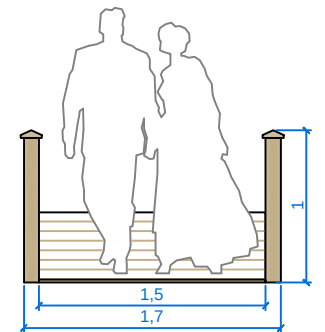
GĀJĒJU PONTONA TILTS
Sānskats

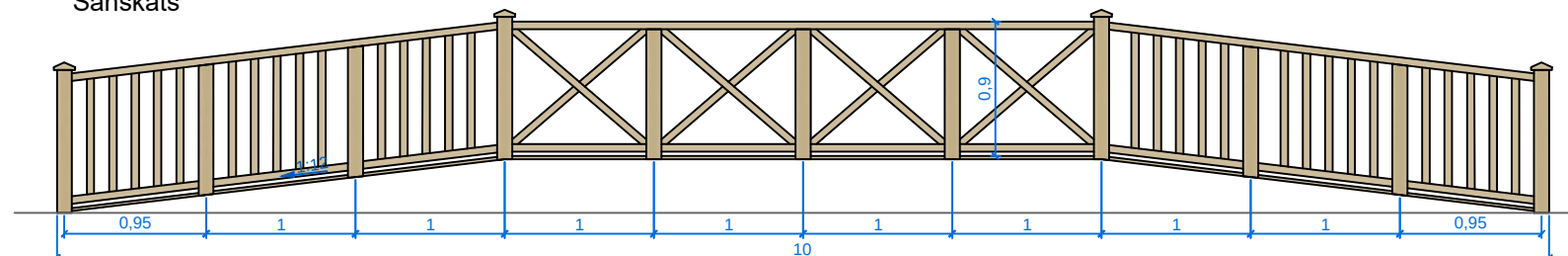
Virsskats

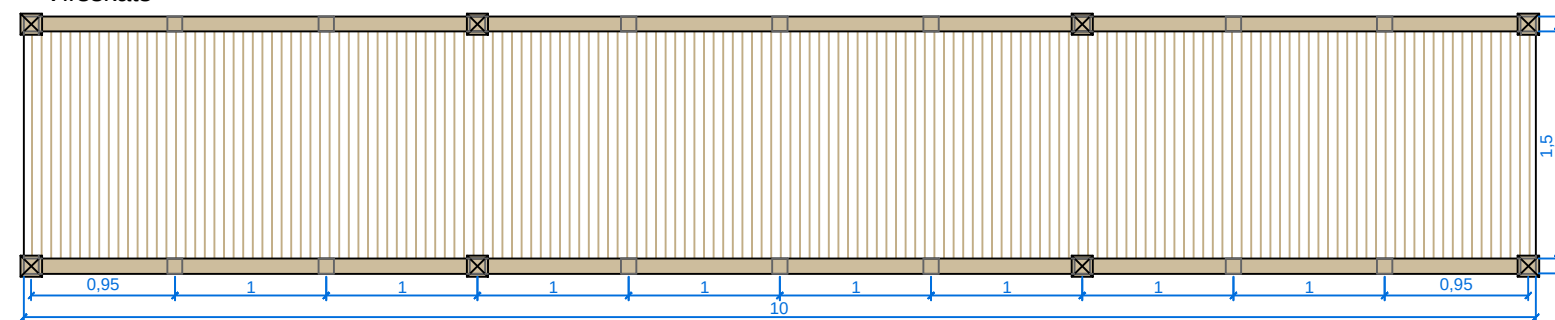
Pretskats

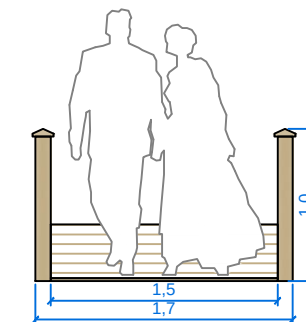
GĀJĒJU KOKA TILTS
Sānskats

Virsskats

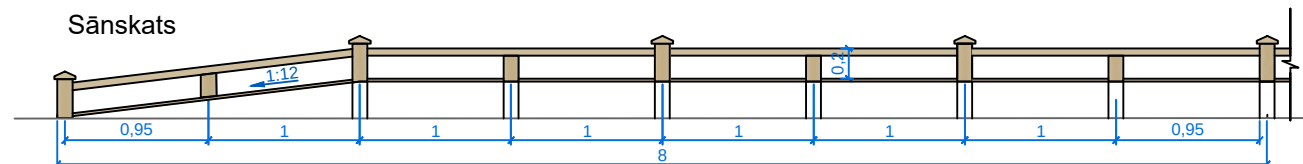

Pretskats

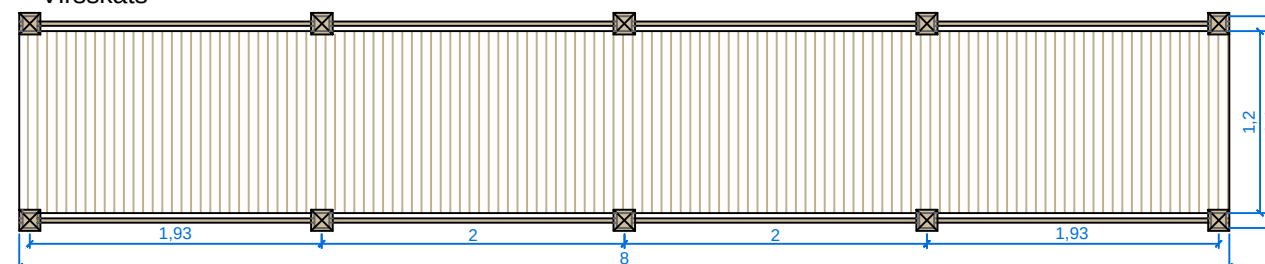

PASTAIGU LAIPA

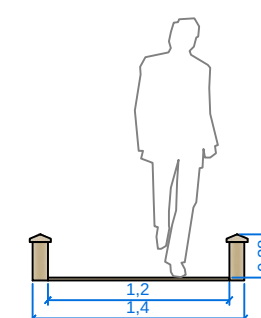
Sānskats

Virsskats

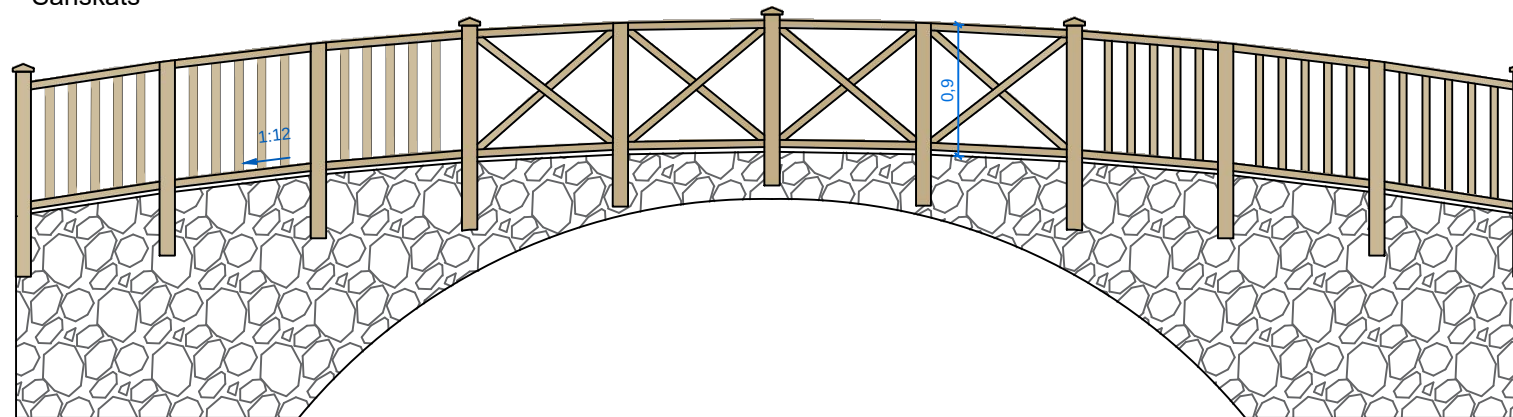
Pretskats

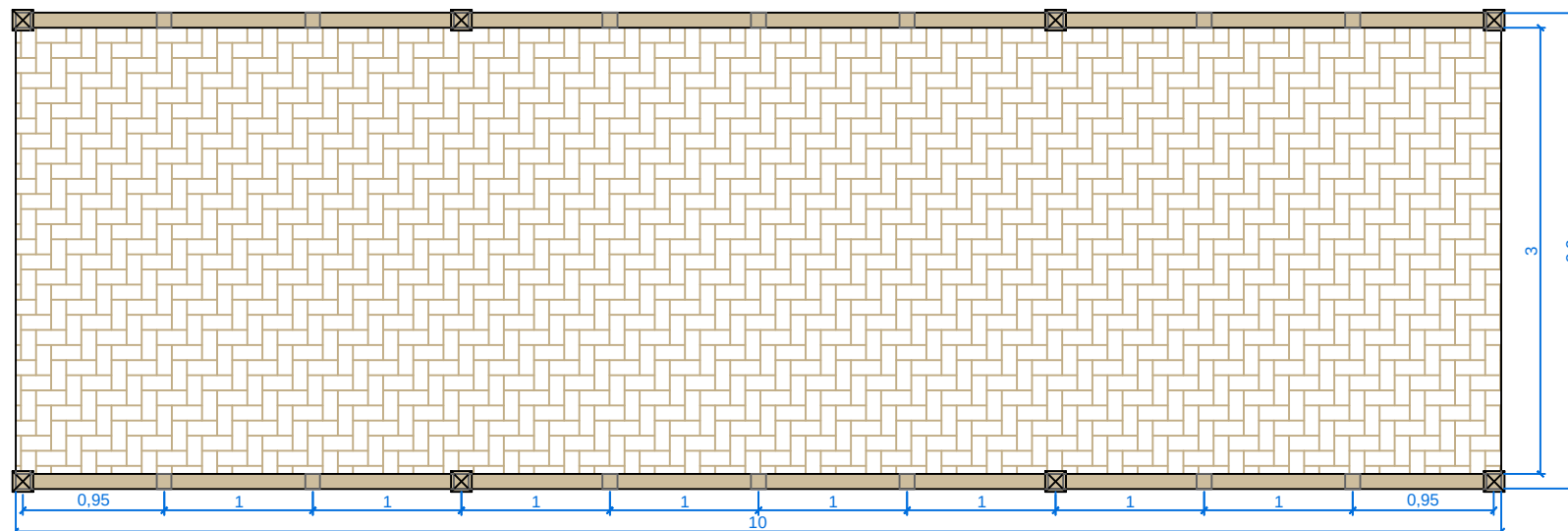
PIEZĪMES:

- Skicē dots risinājums pontona tiltu un pastaigu laipu dizainam.

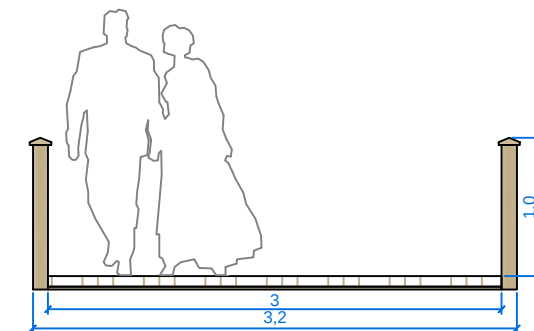
BETONA/AKMENS TILTS AR KOKA MARGĀM
Sānskats

Virsskats

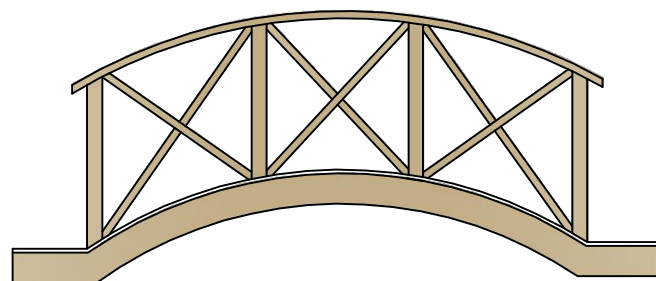

Pretskats

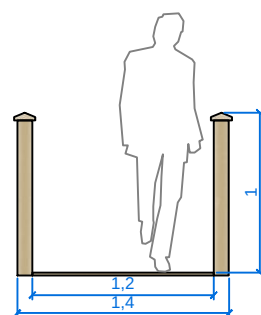

MAZĀ KOKA LAIPA, ESOŠĀ

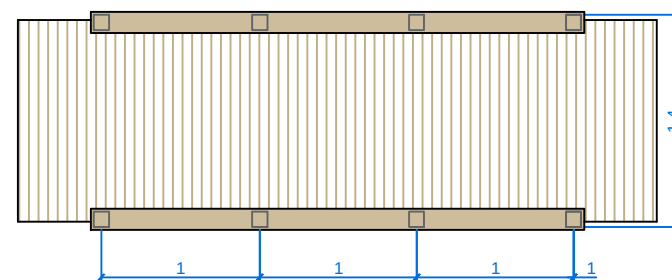
Sānskats

Pretskats

Virsskats

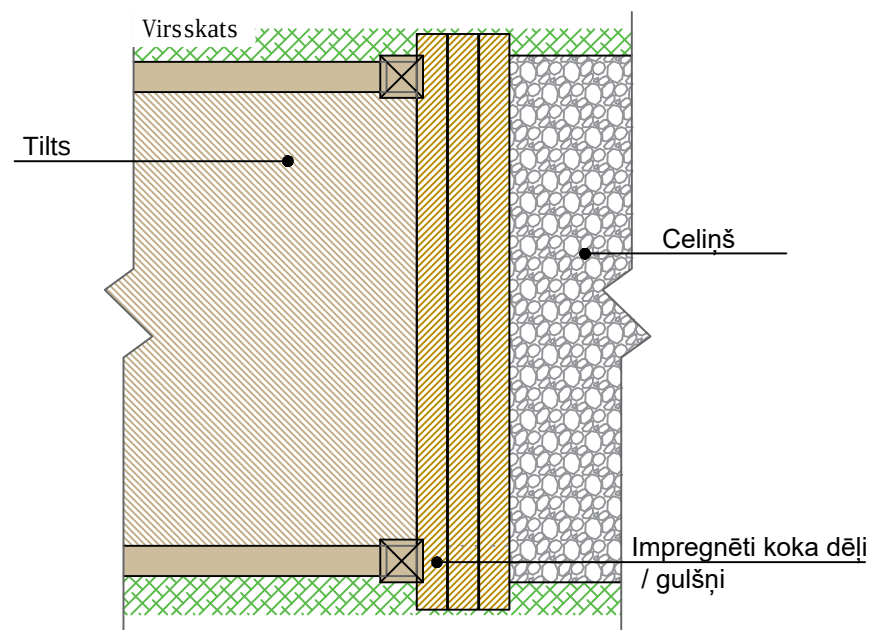
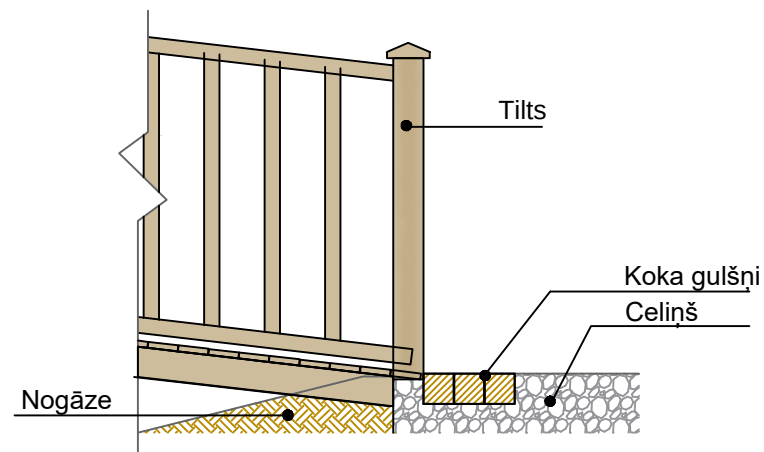

PIEZĪMES:

- Skicē dots risinājums betona tiltu un mazās koka laipas dizainam.

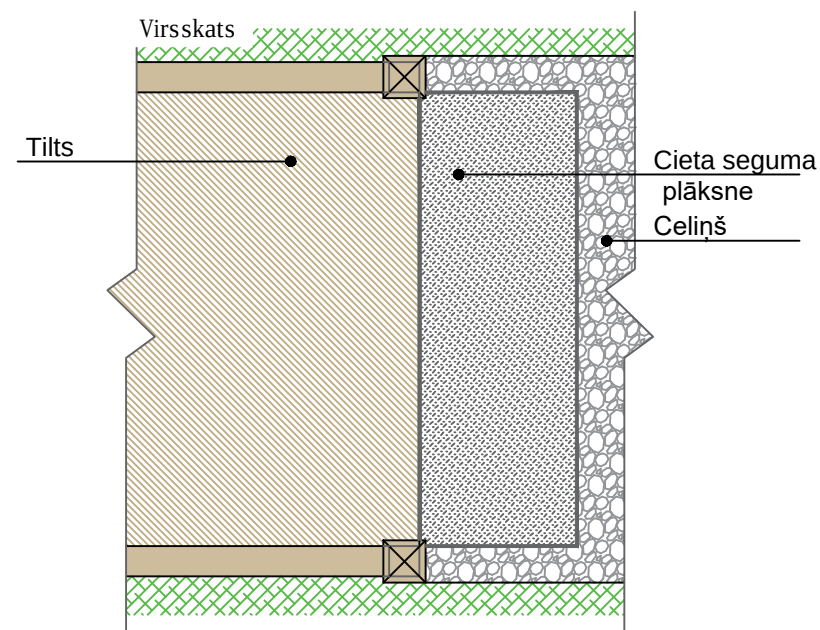
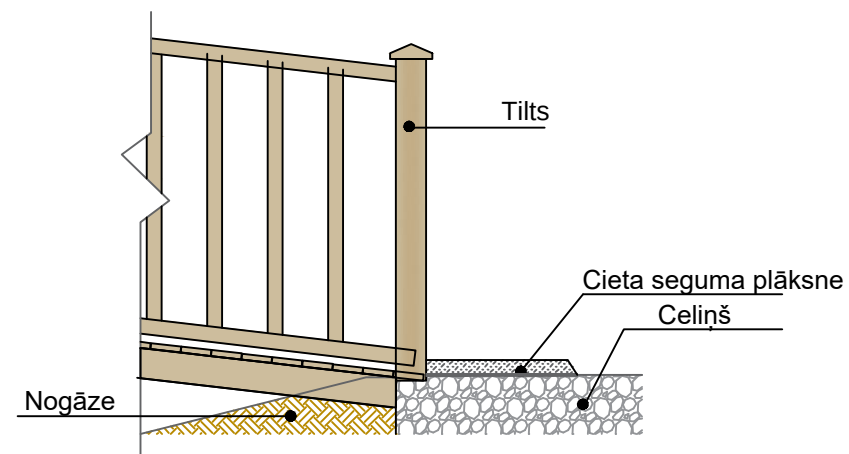
1. VARIANTS

Sānskats

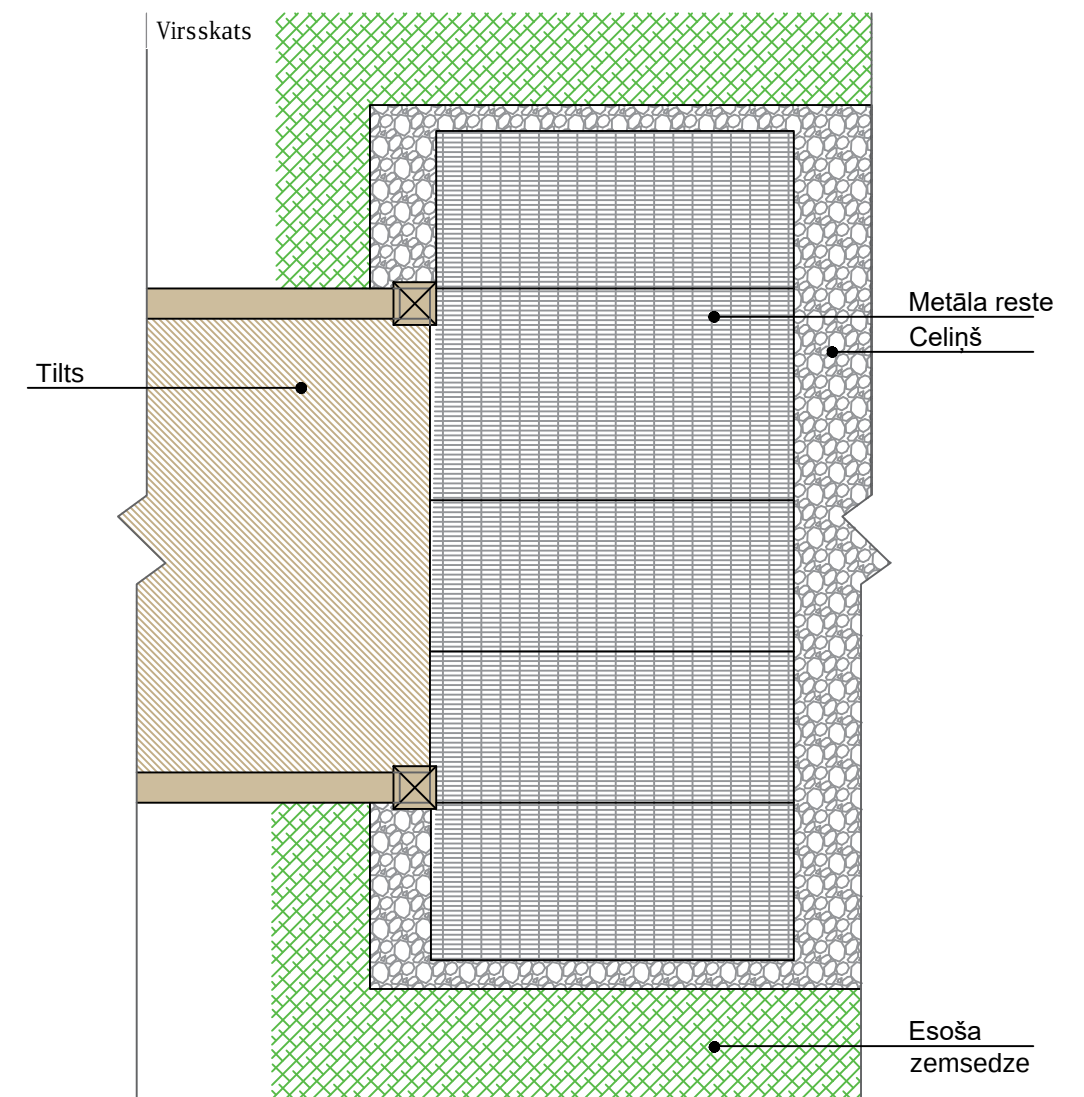
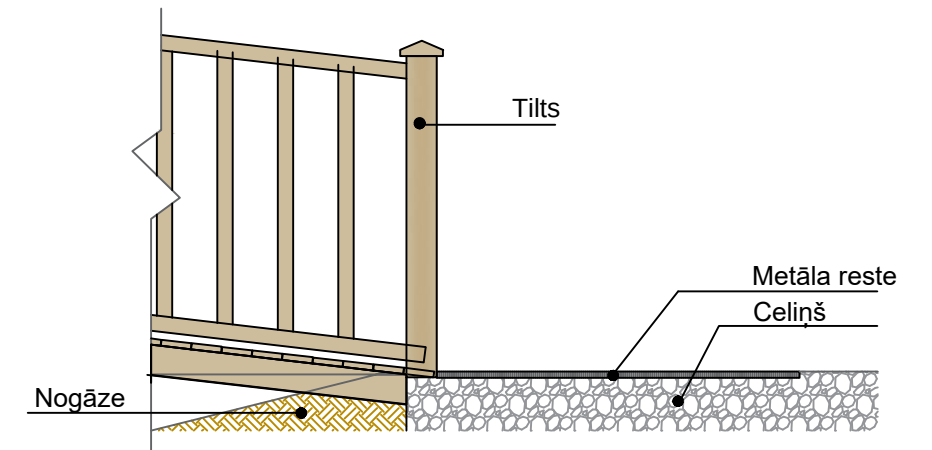
2. VARIANTS

Sānskats

3. VARIANTS

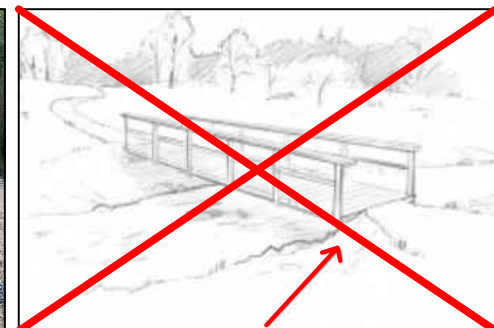
Sānskats

Labas prakses piemēri

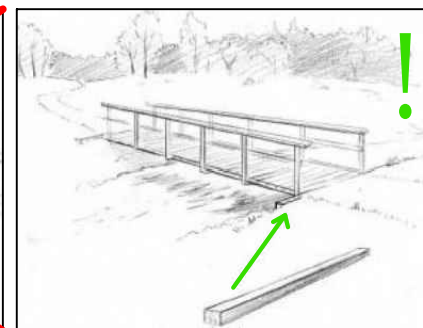

1. varianta risinājums - Metāla reste, Jenishpark, Vācija

Nogāzes izskalošanās pie tilta pamatnes

[Avots: Y. Lundell, 2005. Access to the forests for disabled people]

2. varianta risinājums erozijas novēršanai

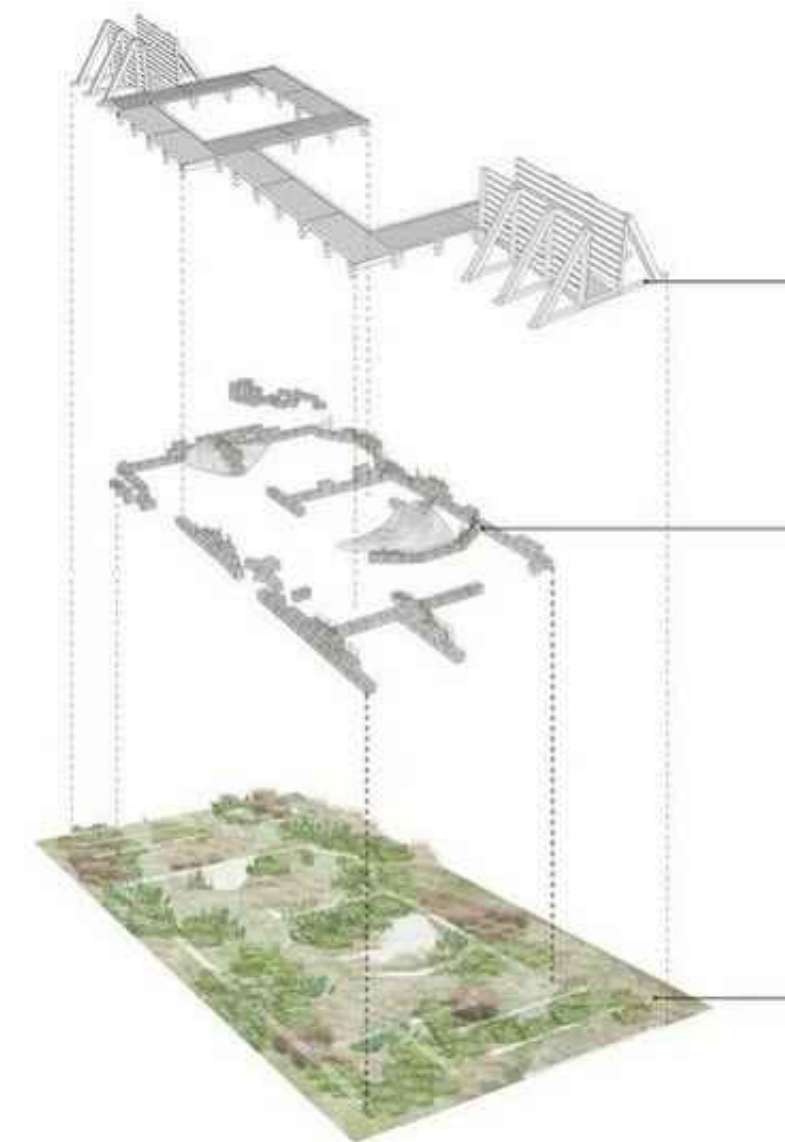
[Avots: Y. Lundell, 2005. Access to the forests for disabled people]

3. varianta risinājums - Cietā seguma plāksne, Hanige, Zviedrija

[Avots: Y. Lundell, 2005. Access to the forests for disabled people]

PILS DRUPU REVITALIZĀCIJAS PIEMĒRS

PIEZĪMES:

- Pirms drupu revitalizācijas veikt arheoloģisko izpēti.

VASARNĪCAS DĀRZA PIEMĒRS

PIEZĪMES:

- Plānot regulāra tipa garšaugu stādījumu dobes, kas siltajā gada periodā papildināmas ar apmeklētājiem izvietotiem galdiņiem.

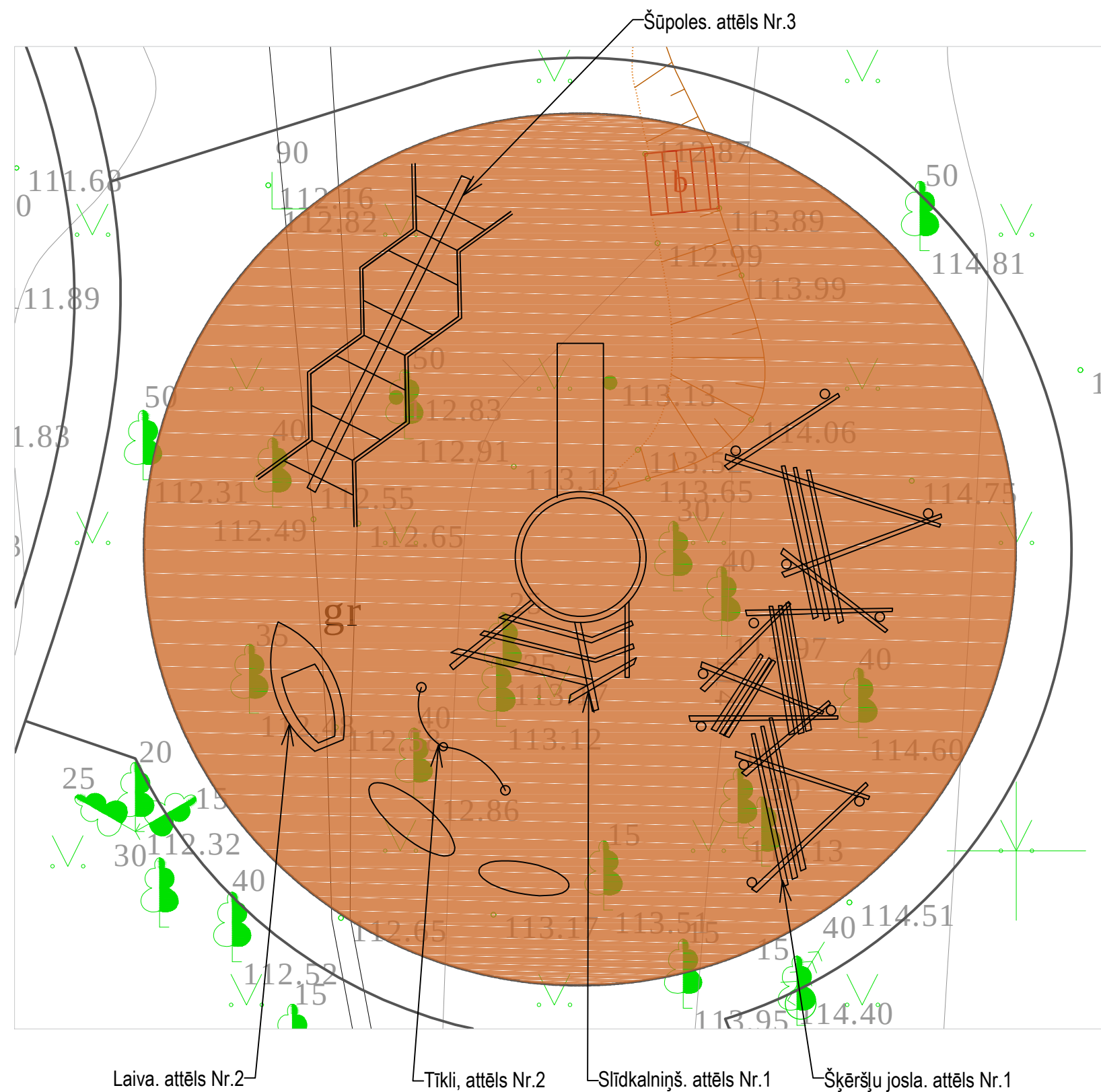
PILS TERASES DĀRZA PIEMĒRS

PIEZĪMES:

- Veidojams, kā atraktīvs atpūtas objekts - labirints;
- Labirintu iespējams veidot no regulāri veidojamām krūmu rindām vai lakstaugiem, piemēram, graudzālēm vai viengadīgām pļavas puķēm, tādējādi mainot dārza regulārā raksta struktūru;
- Dārzs papildināms ar nelielu stūklaku vai skulptūru tās centrā;
- Esošās koka kāpnes no terases demontēt;
- Esošo tēlniecības objektu iekļaut plānotā dārza kompozīcijā.

Priekšlikums.Rotaļu laukuma detalizācija.

Piezīmes:

- Bērnu rotaļu laukums plānots Parka centrālajā daļā.
- Lai veicinātu rotaļa laukuma veiksmīgo iekļaušanos muižas ansambļa ainavā, visi rotaļu laukuma elementi veidoti no dabiskiem materiāliem, saglabājot dabisko koka toni.
- Plānā uzrādītām iekārtām ir rekomendējošs raksturs. Veicot bērnu rotaļu laukuma būvprojekta izstrādi, izvēlēties iekārtas kas atspoguļo vietas vēsturisko tematiku.

3.2. Labiekārtojuma elementu dizaina vadlīnijas

attēls Nr.1.

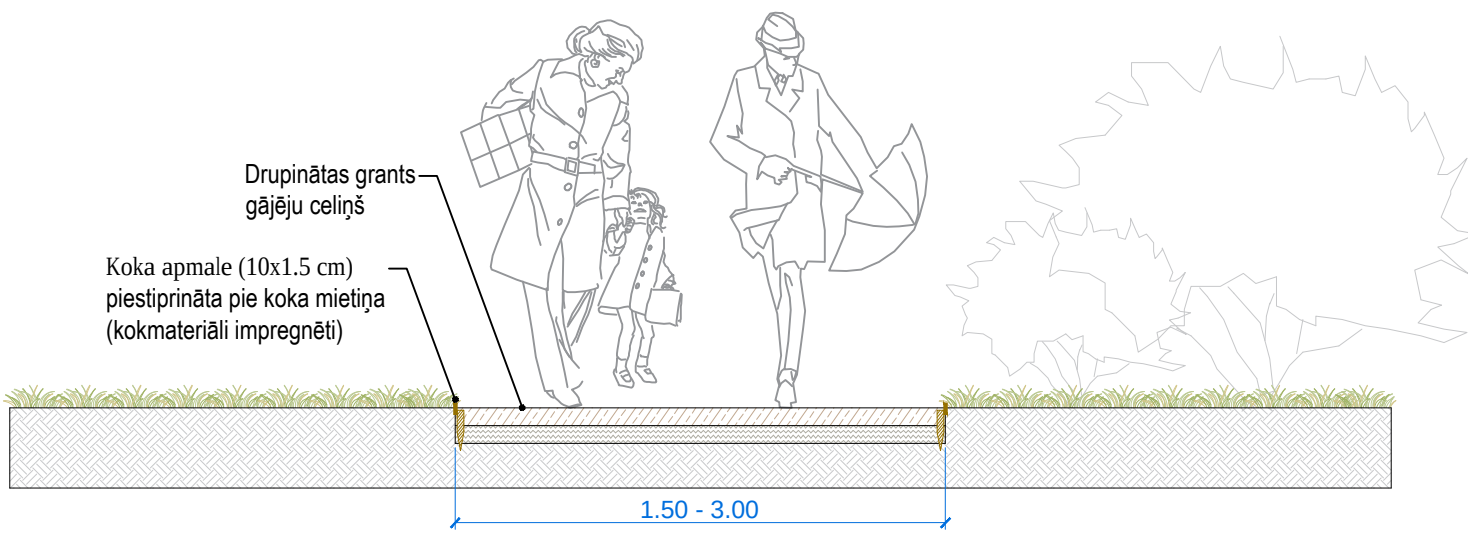
attēls Nr.2.

attēls Nr.3.

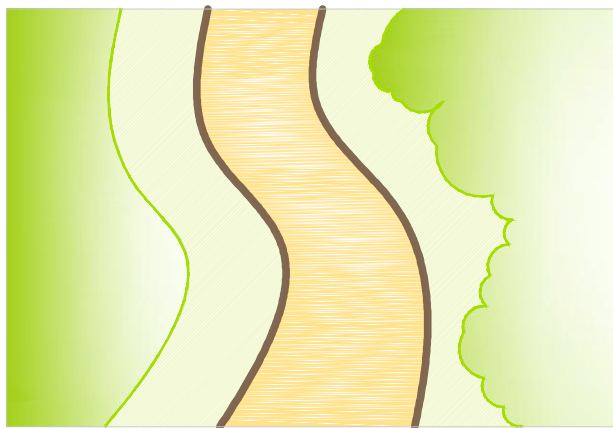
GRANTS SEGUMA KONSTRUKCIJA

Seguma griezumš	Seguma konstrukcija	Biezums, mm
	Drupināta grants (0-25)	70-80
	Šķembu maisījums (0-45)	70-80
	Esošā grunts/smiltis	-

Grants seguma celiņš

GRANTS SEGUMA CELIŅU UN LAUKUMU APSAIMNIEKOŠANA
LABĀS PRAKSES PIEMĒRI

Regulāri pļautas pastaigu celiņa abas malas

Viena pastaigu celiņa mala nepļauta, otra regulāri pļauta, atkārtotot apauguma robežu

Nepļautas pastaigu celiņa malas

Grants celiņu izbūves process ar koka apmalēm

Jenischpark, Vācija

Munchen Englischer Garten, Vācija

Le Chateau de Bagatelle, Francija

Celiņu malu kopšana, izmantojot kapli. Celiņa malas trases atspraušana, izteiktas līnijas veidošanai

Celiņu malu kopšanas instruments izteiktas celiņa malas veidošanai, zāliena velēnas nogriešanai

PIEZĪMES:

- Parkā plānoti 1.50 – 3.00 metru platui grants seguma pastaigu celiņi, kas nostiprināti ar koka apmalēm;
- Vides pieejamības nodrošināšanai paredzēt celiņu slīpumu, kas nav lielāks par 8%, atbilstoši vadlīnijām tūrisma infrastruktūras, produktu un pakalpojumu pielāgošanai cilvēkiem ar īpašām vajadzībām;
- Celiņu tīkla atjaunošanai likvidēt traucējošus sējeņus un kokaugus, kuriem nav nepieciešama koku ciršanas atļauja;

Pļautas takas piemērs

Grants takas pasargāšanai no izskalojumiem, piemērs

Cietā seguma piemērs, Granīta bruģakmens

RISINĀJUMS VIDES PIEEJAMĪBAS NODROŠINĀŠANAI

PIEZĪMES:

- Pļauto taku ieteicamais platums - 1.5 m.
- Grants seguma celiņiem, vietās kur veidojas virsūdens izskalojumi - paredzēt bruģakmens ievalkas.
- Cietais segums paredzēts uz betona/akmens tiltiņiem un kāpnēs/pandusam uz Cukurkalniņu. Cietā seguma materiālu ieteicams izvēlēties bruģakmeni ar abrazīvu virsmu (piem.granīta bruģakmens).

3.4. Apstādījumu detalizēti risinājumi

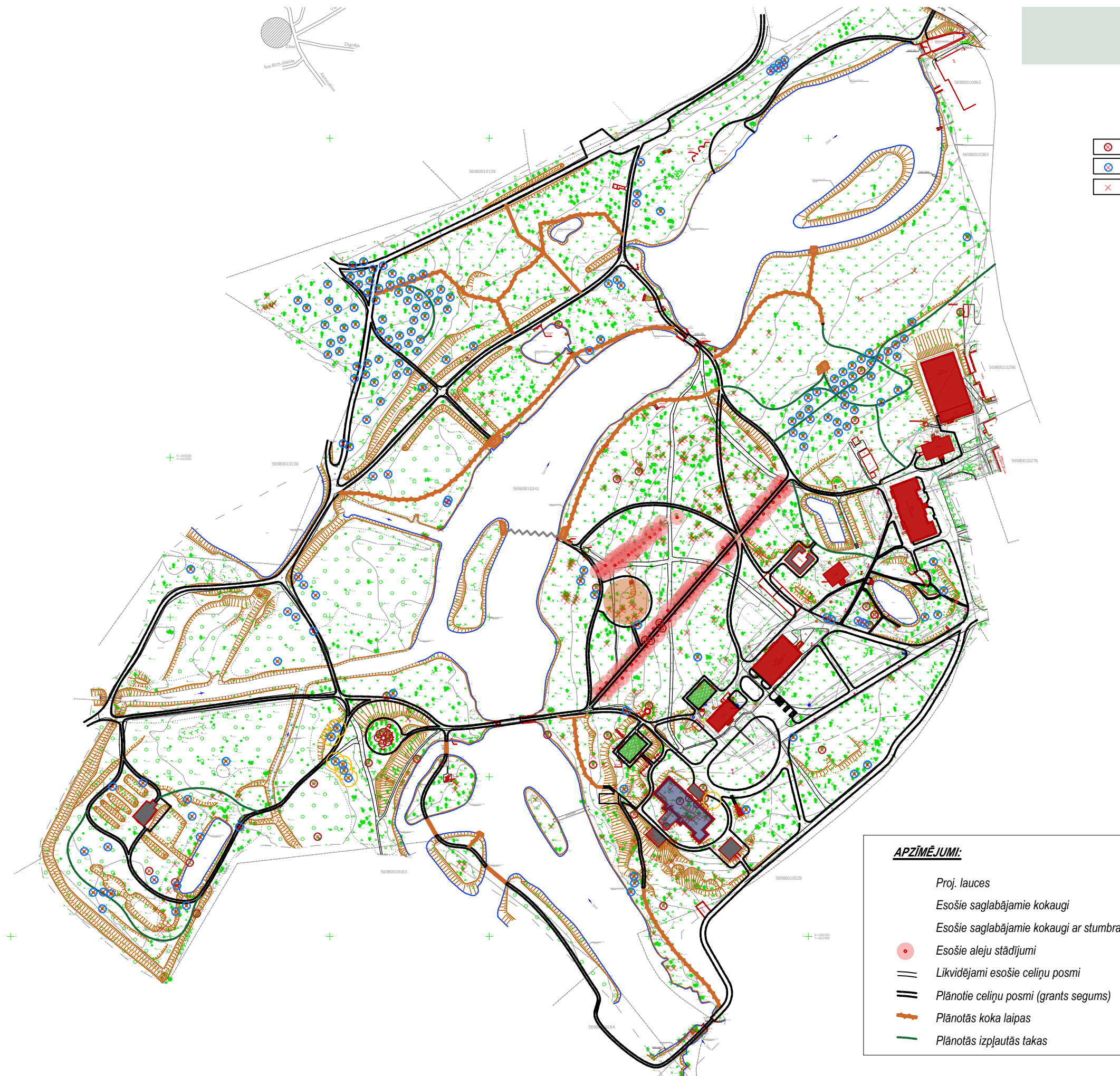
Likvidējamie koki atzīmēti pamatojoties uz dendroloģisko inventarizāciju un ainavas telpisko analīzi.

Kopumā plānots likvidēt:

- ⊗ - **45 gab. bīstamus kokus;**
- ⊗ - **177 gab. kokus ar zemu vitalitāti;**
- × - **270 gab. kokus, kas laika gaitā veidojušies pašizsējas rezultātā un esošā situācijā mazina parka ainavas telpisko kompozīciju, tai skaitā aizsedz plānotās skatu līnijas.**

Piezīmes:

- *Pirms koku likvidēšanas atkārtoti apsekot teritoriju dabā un saskaņot ar ainavu arhitektu;*
- *Bīstamo koku likvidāciju veikt vienā kārtā pēc iespējas tuvākā laika posmā;*
- *Pārējo koku likvidāciju plānot pakāpeniski un vienā kārtā ar jaunu stādījumu veidošanu.*

3.4. Apstādījumu detalizēti risinājumi

Teritorijā kopumā plānoti jauni skuju un lapu koku stādījumi pamatojoties uz atjaunojamo parka ainavas kompozīciju un projektētām skatu līnijām.

Kopumā plānots sekojošs apjoms jauno stādījumu:

- **7 gab. introducētu sugu kokaugu stādījumus**, kas stādāmi likvidējamo bīstamo vai ar vāju vitalitāti esošo vēsturiski stādīto introducēto sugu vietā. Jaunos stādījumus izvēlēties ekvivalentus vēsturiskiem stādījumiem;
- **260 gab. jaunus koku stādījumus**, tostarp ozolus, atjaunojot vēsturisko ozolu audžu ainavisko struktūru;
- **1100 gab. lapu krūmu stādījumus**.

Lapu un skuju kokaugu iespējamo sortimentu skatīt ... lpp.

Piezīmes:

- Stādījumu sortimentu un apjomu, pieaicinot ainavu arhitektu, precizēt pēc esošo kokaugu likvidācijas atbilstoši likvidējamo koku plānam;
- Esošo dekoratīvo dobru augus, kas ir labā stāvoklī, pārvietot tuvāk skolas apkārtnē. Labā stāvoklī esošos nesen stādītos kokus, ja to suga atbilsts piedāvātam sortimentam, plānot pārstādīt atbilstoši apstādījumu plānam;
- Jaunos stādījumus izvēlēties dižstādus ar minimālu stumbrā apkārtmēru 16-18cm.
- Stādījumiem pirmos 3 gadus paredzēt laistīšanas maisu ap stumbru. Nodrošināt regulāru jauno stādījumu laistīšanu.
- Stādiem paredzēt piesiešanas pie vismaz trīs stabili nostiprinātiem apaļkoka mietiem. Regulāri atslogot piesiešanas lentas, nepieļaut piesiešanas materiāla iesaigšanu stāda stumbrā un/vai zaros. Koka mietus drīs noņemt pēc 3-5 gadiem.
- Pirmos trīs gadus paredzēt vainagu korekciju (veic arborists / kokkopis), kas ilgtermiņā nodrošinās kvalitatīvu un ilgtspējīgu koka dzīvotspēju.

APZĪMĒJUMI:

- Proj. lauces
- Esošie saglabājamie kokaugi
- Esošie saglabājamie kokaugi ar stumbrā apkārtmēru 200-410mm
- Esošie aleju stādījumi
- Likvidējami esošie celiņu posmi
- Plānotie celiņu posmi (grants segums)
- Plānotās koka laipas
- Plānotās izplautās takas
- Plānotās koka platformas
- Plānotie tiltiņi

leteicamo lapu kokaugu sortiments

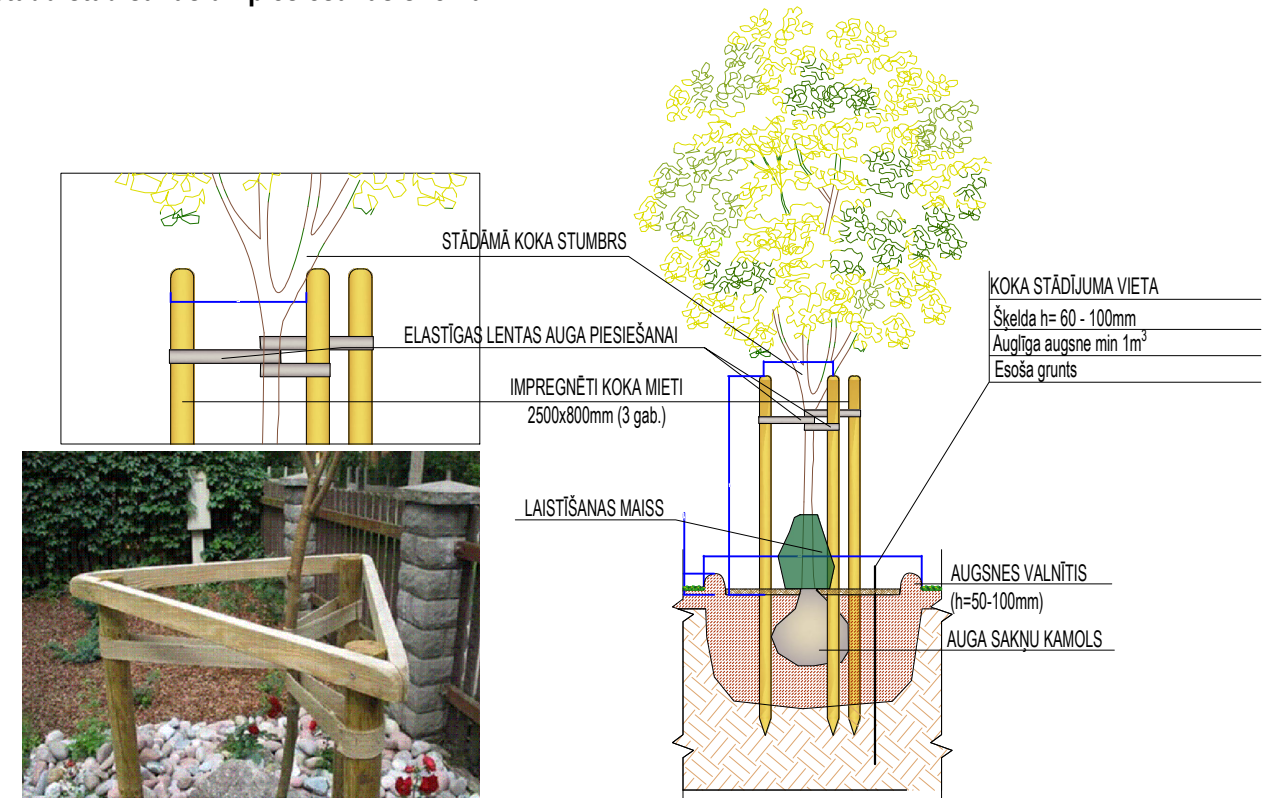
NPK.	AUGA LATĪNISKAIS NOSAUKUMS	AUGA LATVISKAIS NOSAUKUMS	PIEAUGUŠA AUGA IZMĒRI		PIEZĪMES
			H,m	D,m	
LAPU KOKI					
1	Acer ginnala	Krastu kļava	6	3	Vainags apaļš, plats, skrajš; ziedi nokarenās skarās, VI; lapojums zaļš, rudenī purpursarkans
2	Acer platanoides	Parastā kļava	25	8	Lapojums zaļš, rudenī dzeltens
3	Acer platanoides "Royal red"	Parastā kļava, šķirne	15	5	Lapas plaukstot sarkanas, vēlāk tumši sarkanas, rudenī oranžsarkanas
4	Acer rubrum	Sarkanā kļava	15	4	Lapojums zaļš, karmīnsarkans; ziedi tumši sarkani, V; augļi: sarkani spārnuļi
5	Aesculus × carnea	Sārtā zirgkastaņa	7	5	Ziedi: rozā (gaiši sarkani), zied maijā - jūnijā
6	Aesculus flava	Palsā zirgkastaņa	15	6	Ziedi: dzelteni, zied maijā - jūnijā Augļi: pogaļas , ienākas oktobrī
7	Alnus glutinosa 'Imperialis'	Melnalksnis, šķirne	10	5	Lapojums: zaļš. Vainags: konisks
8	Carpinus betulus	Parastais skābardis	15	6	Ziedi: spurdzēs Augļi: spārnaini riekstiņi
9	Crataegus laevigata "Paul's Scarlet"	Ugunssarkanā vilkābele, šķirne	4	2	Lapojums koši zaļš. Ziedi pildīti, karmīnrozā, VI
10	Crataegus laevigata "Plena"	Ugunssarkanā vilkābele, šķirne	6	2	Lapojums koši zaļš; ziedi balti, pildīti, VI
11	Juglans cinerea	Pelēkais riekstkoks	16 – 18	6	Lapojums zaļš, rudenī dzeltens; ziedi: spurdzēs, zied reizē ar lapu plaukšanu, V
12	Malus x purpurea	Purpura ābele	3	1,5	Lapojums brūngansarkans; ziedi purpursarkani, V
13	Padus avium	Parastā ieva	12	5	Lapojums zaļš; ziedi balti, ķekaros 12 cm, V-VI
14	Padus avium "Colorata"	Parastā ieva, šķirne	10	5	Lapojums purpura, vēlāk virspusē tumši zaļš; ziedi rozā, ķekaros 12 cm; augļi: ogas
15	Padus maackii	Māka ieva	13	4	Lapojums tumši zaļš, rudenī spilgti dzeltens; ziedi valti, V-VI
16	Quercus robur	Paratsais ozols	25	15	Ziedi: spurdzēs Augļi: zīles
17	Salix alba	Baltais vītols	20	6	Lapojums: sudrabaini balts
18	Salix alba "Vitellina"	Baltais vītols, šķirne	20	6	Lapojums: sudrabaini balts; koši dzelteni dzinumi ziemā
19	Salix caprea	Pūpolvītols	12	4	Lapojums: balts – sārts – zaļš; ziedi: spurdzēs, IV
20	Salix fragilis "Bullata"	Trauslais sētas vītols, šķirne	7	8	Lapojums zaļš; ziedi neievērojami
21	Sorbus americana	Amerikas pīlādzis	3 – 4	2	Ziedibalti, galotnes vairogos līdz 14 cm
22	Sorbus aucuparia	Parastais pīlādzis	9	4	Lapojums: spilgti zaļš, rudenī oranžsārts; ziedi: balti, V-VI; augļi: oranžsarkani, spilgti sarkani ogas
23	Tilia x Europaea	Holandes liepa	18 – 20	10	Lapojums: koši zaļš, apakšpusē zilganzaļš, lapas lielākas kā pamatsugai
24	Tilia cordata	Parastā liepa	20 – 25	7	Lapojums zaļš; Ziedi dzeltenīgi, VI-VII

3.4. Apstādījumu detalizēti risinājumi

leteicamo skuju kokaugu sortiments

NPK.	AUGA LATĪNISKAIS NOSAUKUMS	AUGA LATVISKAIS NOSAUKUMS	PIEAUGUŠA AUGA IZMĒRI		PIEZĪMES
			H,m	D,m	
SKUJU KOKI					
1	Abies balsamea	Balzama baltegle	18 – 20	4	Lapojums: tumši zaļš, skujas; Augļi: 5-10 cm , čiekuri
2	Abies × phanerolepis	Garzvīņu baltegle	12 – 15	5	Lapojums pelēcīgi zaļš, skujas; augļi: čiekuri; vainags: konisks, blīvs
3	Abies sibirica	Sibīrijas baltegle	25 – 30	6	Lapojums: tumši zaļš, skujas, spīdīgas, mīksta; augļi nelieli, čiekuri; vainags konisks, nokarens
4	Larix decidua	Eiropas lapegle	20	8	Lapojums zaļš, rudenī dzeltens skujas; augļi: brūni čiekuri, 3-6 cm
5	Larix kaempferi	Japānas lapegle	12	6	Lapojums: zaļš, rudenī koši zaļas skujas; augļi dzeltenbrūni čiekuri 2,5-3,5 cm
6	Pinus sibirica	Sibīrijas ciedrupriede	20	6	Lapojums: tumši zaļš, skujas, līdz 14 cm garas, pušķos pa 5; augļi 13 cm gari, 8 cm plati , čiekuri
7	Pinus strobus	Veimutpriede	25	9	Lapojums:skuja zilganzaļas, 5-10cm garas, pušķos pa 5
8	Pinus nigra	Melnā priede	20	9	Vainags: plati konisks, spēcīgi sazarots Lapojums: tumši zaļa skuja
9	Pseudotsuga menziesii	Zaļā duglāzija	25	5	Skujas: tumši zaļas; Augļi: čiekuri 5-10cm; Vainags: konisks, vēlāk ovāls
10	Pseudotsuga menziesii var. Glauca	Zilganā duglāzija, šķirne	18 – 20	6	Lapojums: zilganzaļš līdz sudrabaini zaļš, skujas; Vainags: konisks

Jauno stādu stādīšanas un piesiešanas shēma

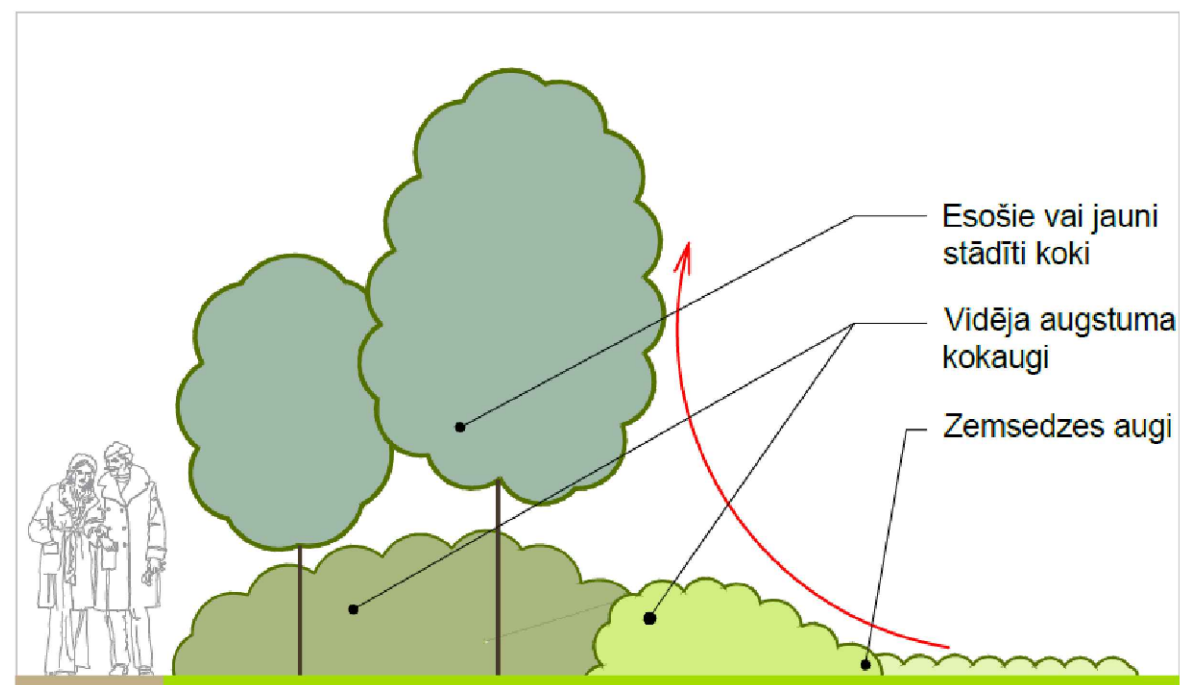
Ieteicamo lapu krūmu sortiments

NPK.	AUGA LATĪNISKAIS NOSAUKUMS	AUGA LATVISKAIS NOSAUKUMS	PIEAUGUŠA AUGA IZMĒRI		PIEZĪMES
			H,m	D,m	
LAPU KRŪMI					
1	Amelanchier spicata	Vārpainā korinte	5	2	Lapojums: zaļš, rudenī dzeltensarkans; ziedi: balti, ķekaros, V; augļi: melni, ogas ienākas VII-VIII
2	Caragana arborescens	Kokveida karagāna	5	1,5	Lapojums zaļš; ziedi dzeltenī, pušķos, V-VI; augļi: pākstis
3	Cornus alba "Sibirica"	Baltais grimonis, šķirne	2,5	2	Lapojums: lapas zaļas, rudenī krāsojas sarkanas; ziedi: krēmkrāsas, VI-VII; dzinumi: koši karmīnsarkani
4	Cornus mas	Parastais kizils	5	3	Lapojums gaiši zaļš vai zilganzaļš; ziedi dzeltenī, čemuros, IV-V; augļi tumši sarkani kaulēņi, ēdami
5	Cornus sanguinea	Asinssarkanais grimonis	3,5	2	Lapojums: gaiši zaļš; ziedi: balti, vairogveida; augļi: zili melni kaulēņi
6	Cornus sanguinea "Midwinter Fire"	Asinssarkanais grimonis, šķirne	2	2	Lapojums: zaļš; ziedi: krēmkrāsas, VI-VII
7	Cotinus coggygria	Parastais parūkkoks	2 – 2,5	1,5	Lapojums: zilganzaļš ar karmīnsarkanu dzislojumu, rudenī oranžsārts; ziedi: sīki, skarās, zied VI
8	Cotinus coggygria "Young Lady"	Parastais parūkkoks, šķirne	2,5 – 3	2	Lapojums: zaļš; ziedi: zaļgani, sīki, skarās, bagātīgi, zied VI – VII
9	Euonymus europaeus	Eiropas segliņš	5	1	Lapojums: zaļš, rudenī krāsojas sārtos toņos, ziedi: zaļgandzelteni, V; augļi: dekoratīvi, oranžsarkani, IX
10	Euonymus alatus	Spārnotais segliņš	1,7	1,2	Lapojums zaļš, rudenī košos toņos; ziedi sīki, neuzkrītoši; augļi oranžsarkani
11	Euonymus alatus "Compactus"	Spārnotais segliņš, šķirne	1,5	1,2	Lapojums zaļš, rudenī spilgti sarkans; ziedi sīki, neuzkrītoši; augļi oranžsarkani
12	Lonicera albertii	Alberta sausserdis	0,5–0,7	1.5	Lapojums: pelēkzaļš, lapas lineāras; ziedi: violeti rozā, smaržīgi, zied VI – VII; vainags: klājenisks, pārkarens
13	Lonicera kamtschatica	Kamčatkas sausserdis	0,8,–1,2	1.5	Lapojums: pelēcīgs; ziedi: dzeltenīgi, zied maijā; augļi: ēdami , ogas , zili, VI
14	Lonicera tatarica	Tatārijas sausserdis	4	1,5	Lapojums: tumši zaļš, apakšpusē zilgans; ziedi: rozā vai balti, smaržīgi, VI; augļi sarkani, oranži vai dzeltenī, ogas
15	Philadelphus coronarius	Parastais, vainagu filadelfs	2,5	1,5	Lapojums: zaļš; ziedi: krēmbalti, VI; augļi zaļi, pogaļas
16	Philadelphus inodorus var. grandiflorus	Lielziedu filadelfs, varietāte	4	3	Lapojums: zaļš; ziedi pa 3-9, balti, ķekaros, nesmaržo, diametrs 5 cm
17	Philadelphus x virginalis "Virginal"	Jaunavīgais filadelfs, šķirne	2,5	1,5	Lapojums zaļš; ziedi balti, pildīti

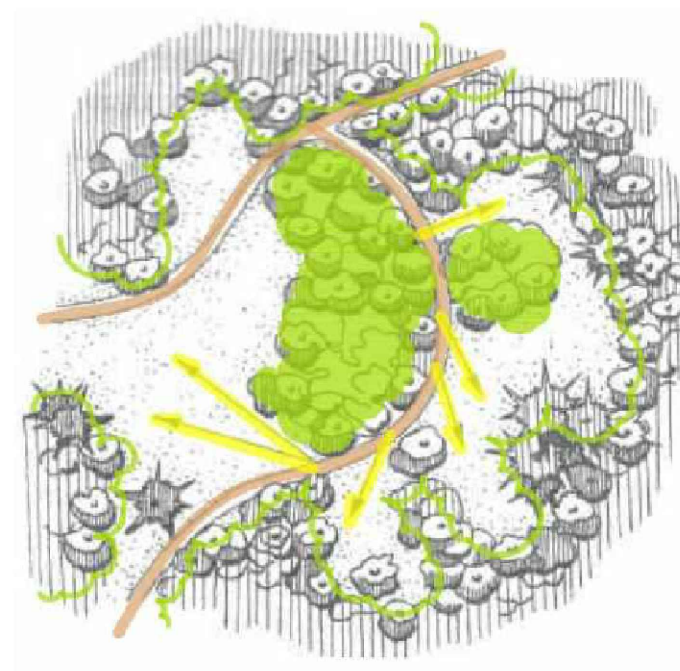
18	Ribes alpinum	Alpīnā vērene	1,5	1,2	Lapojums: zaļš; ziedi: zaļgandzelteni; augli: sarkani, ogas
19	Ribes alpinum "Schmidt"	Alpīnā vērene, šķirne	1,5	1,2	Lapojums: zaļš; ziedi: zaļgandzelteni; augli: sarkani, ogas
20	Ribes aureum	Zelta jāņoga	2	1,5	Lapojums zaļš, rudenī karmīnsārts; ziedi dzeltenī, smaržīgi, IV-V; augli tumši brūni, ogas
21	Rosa majalis	Rudā roze	1,5	1,5	Lapojums: zaļš; ziedi: sārti, V-VII; augli: tumši sarkani, IX-X
22	Rosa majalis "Foecundissima"	Rudā roze, šķirne	1,5	1,5	Lapojums: rudenī sarkans; ziedi: sārti, pildīti, smaržīgi, V-VII
23	Rosa rugosa "Agra"	Rievainā roze, šķirne	1 – 1,2	1	Lapojums: lielas lapas, saulē izballo; ziedi: bāli rozā ar lillā nokrāsu, lieli, pildīti, smaržīgi
24	Rosa rugosa "Ābeļzieds"	Rievainā roze, šķirne	1,2–1,5	1	Lapojums: zaļš, spīdīgs; ziedi: rozā ar baltu vidu, zied līdz salam, puspildīti, zied VI – X
25	Rosa rugosa "Līga"	Rievainā roze, šķirne	1,5 – 2	1	Lapojums: zaļš, lapas spīdīgas, vidēji lielas; ziedi: maigi rozā, pildīti, ar vieglu ābolu smaržu
26	Rosa rugosa "Raita"	Rievainā roze, šķirne	1 – 1,2	1	Ziedi: amarantrozā, vidēji lieli, puspildīti, smaržīgi
27	Salix cinerea "Tricolor"	Pelēkais kārkls, šķirne	3	3	Lapojums: balts – sārts – zaļš; ziedi: spurdzēs, IV
28	Sambucus nigra "Aurea"	Melnais plūškoks, šķirne	2,5 – 3	2	Lapojums: zelta dzeltens; ziedi: dzeltenbalti čemuri; ziedēšanas laiks: VI-VII
29	Sambucus racemosa	Sarkanais plūškoks	3	1,5	Lapojums: zaļš; ziedi dzeltenzaļi, čemuros, zied VI; augli: spilgti sarkani
30	Sambucus racemosa "Plumosa Aurea"	Sarkanais plūškoks, šķirne	2,5	1,5	Lapojums: zelta dzeltens, lapas šķeltas
31	Spiraea alba	Baltā spireja	1,5–1,7	0.8	Lapojums: zaļš; ziedi: balti, piramidālās skarās; zied: VII–IX
32	Spiraea nipponica "Halward's Silver"	Niponas spireja, šķirne	1,3	1,2	Lapojums pelēcīgi zaļš, ziedi balti, VI-VII
33	Spiraea x vanhouttei	Vanhuta spireja	1,7	1	Lapojums tumši zaļš; ziedi balti, V-VI
34	Symphoricarpos x doorenbosii "Amethyst"	Dorenbosa sniegoga, šķirne	1	1	Lapojums: zaļš; augli violeti rozīgi, ogas, ilgi paliek krēmā
35	Symphoricarpos x doorenbosii "Magic Berry"	Dorenbosa sniegoga, šķirne	1-1,2	1,5	Lapojums: zaļš; ziedi: neievērojami; augli: saules pusē iesarkani, ēnas pusē bālāki, ogas ilgi paliek pie zara
36	Symphoricarpos rivularis	Baltā sniegoga	1,5	1.5	Lapojums: zaļš; ziedi: balti, neievērojami, zied VI-IX; augli: balti, ogas
37	Syringa josikaea	Ungārijas ceriņš	3,5	1,5	Lapojums tumši zaļš, lapas spīdīgas; ziedi tumši violeti, ziedkopas šauras, stāvas, 10-15 cm garas, VI
38	Viburnum lantana	Vilnainā irbene	3	2	Lapojums: tumši zaļš; ziedi: dzeltenīgi balti, čemuros, zied VI; augli: sarkanas, vēlāk melnas ogas
39	Viburnum lantana "Aureum"	Vilnainā irbene, šķirne	1,7	1,5	Lapojums: zelta dzeltens; ziedi: balti, čemuros, zied VI
40	Viburnum opulus "Roseum"	Parastā irbene, šķirne	3	2	Lapojums: zaļš; ziedi: balta lodveida ziedkopa, zied: V-VI
41	Viburnum opulus "Fastigiata"	Parastā irbene, šķirne	3	2	Lapojums: sarkanīgi zaļš; ziedi balti, VI-VII; augli: ogas

Piezīmes:

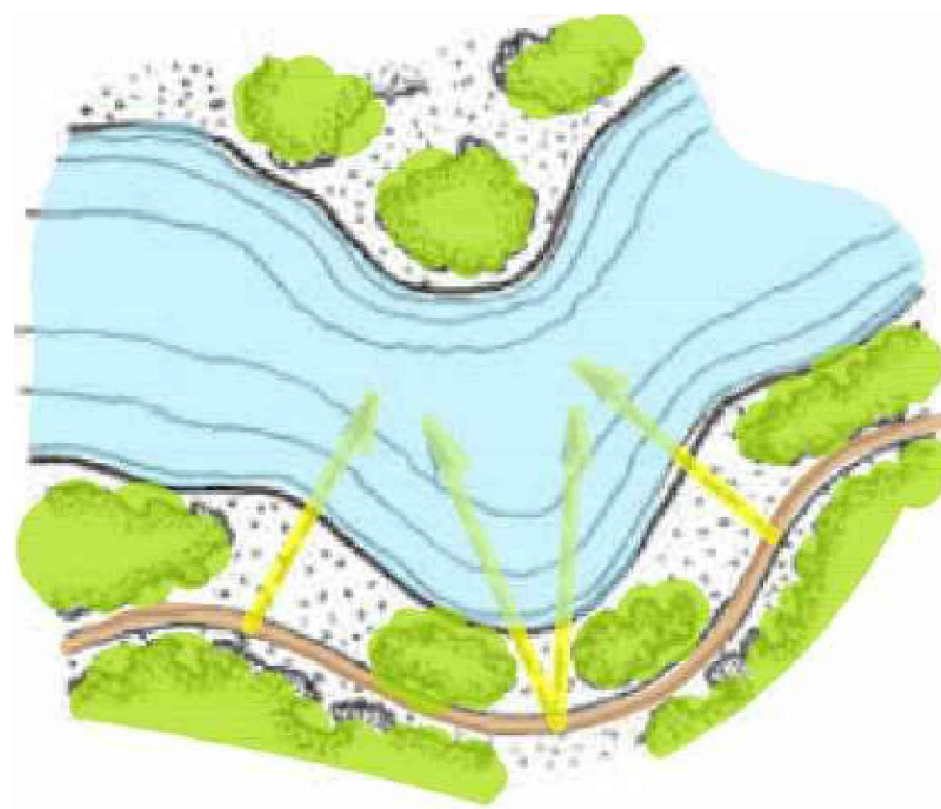
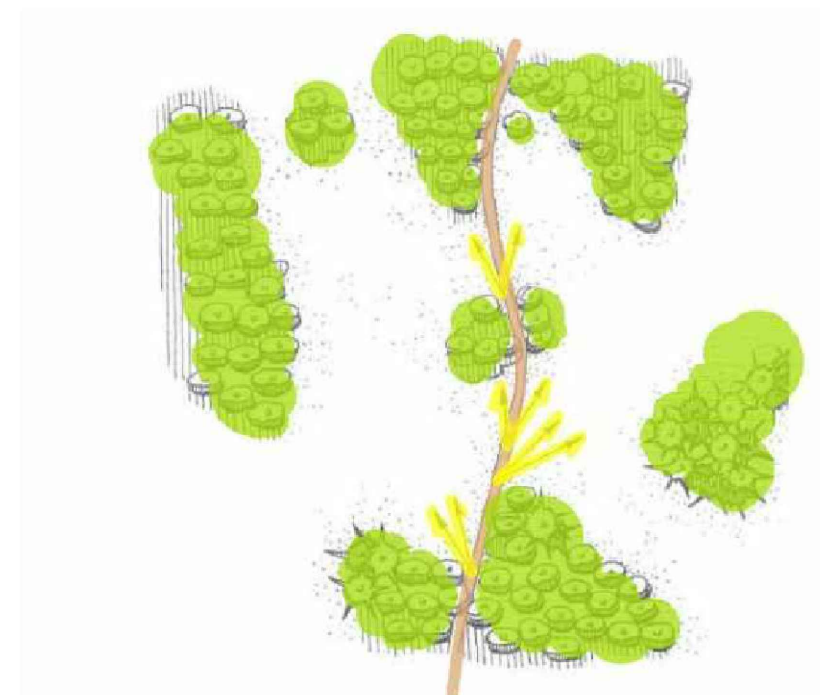
- Krūmu grupas veidot vienotā apdobē, kas klāta ar šķeldas segumu vismaz 8-10cm biezumā. Šķeldas segumu regulāri papildināt;
- Lakstaugu dobes galvenokārt veidot pils un Vasarnīcas dārza terasēs, un atsevišķās vietās Dzirnupītes krastos. Lakstaugu dobes veidot plašas, atbilstoši kopējams parka mērogam.

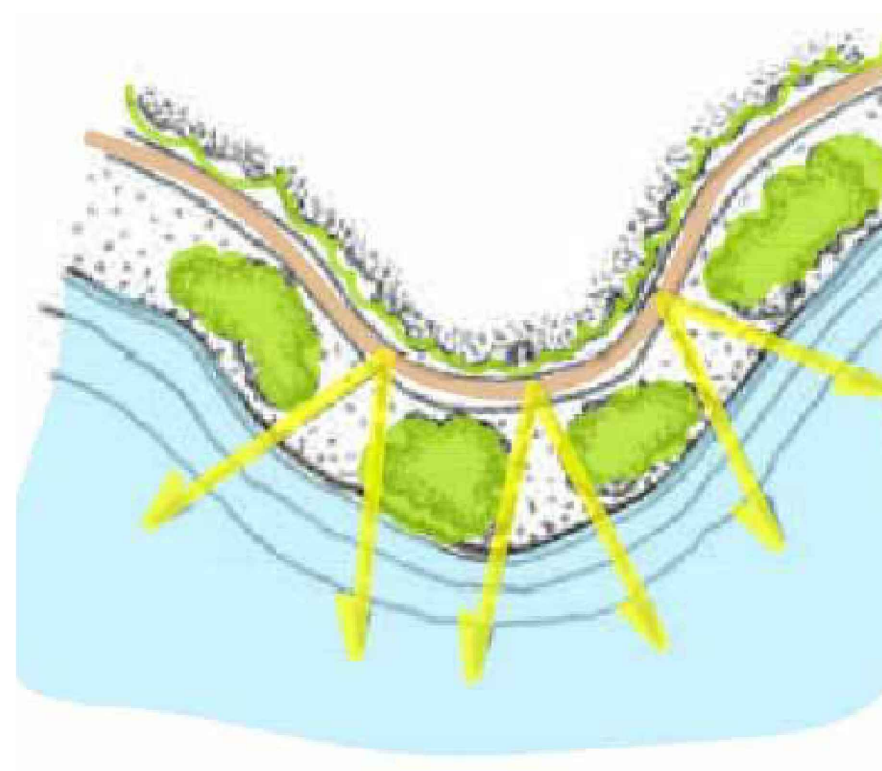
Daudzpakāpju stādījumu veidošanas princips

Tuvāku un tālāku skatu līniju veidošanas principi virzoties pa pastaigu celiņiem

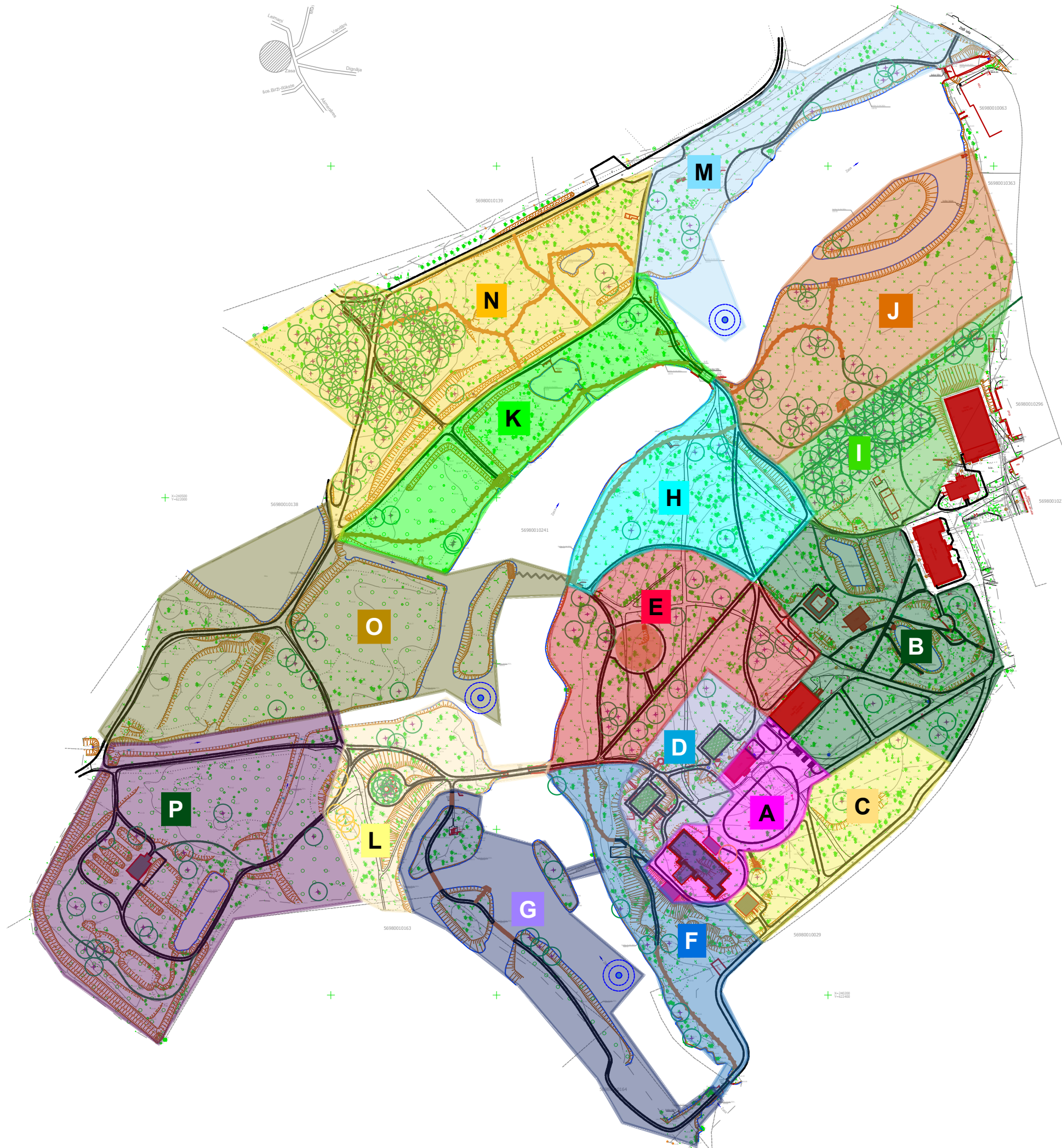

Tuvāku un tālāku skatu līniju veidošanas principi virzoties pa pastaigu celiņiem gar ūdensmalām

Uzturot izveidotās skatu līnijas un parka kopējo ainavu kompozīciju, ievērot sekojošus principus:

- Regulāri apsekot veidotās skatu līnijas visos gadalaikos un novērtēt skatu malu esošo un perspektīvā veidojošo kokaugu atbilstību kvalitāti;
- Izņemt mazvērtīgus un ar neizteiksmīgu vainagu kokaugus, piemēram, sējeņus;
- Regulāri pļaut skatu līniju lauces, atkārtot skatu malu veidojošo stādījumu grupu vainagu līniju, ja skata malu veido koki - soliteri - pļaut arī zem koku vainaga projekcijas;
- Attīrīt skatus no mazvērtīgiem un perspektīvē traucējošiem kokaugiem;
- Nepieļaut krūmu grupu nekontrolētu izplešanos;
- Nodrošināt skatu pieejamību un apmeklētāju drošību.

3.6. Teritorijas attīstības secība un grafiks

Parka attīstību ieteicams plānot vairākās kārtās, tādējādi nodrošinot parka ainavas kompozīcijas pakāpenisku atjaunošanos ilgākā laika periodā. Kārtu īstenošanas secība atkarīga no piesaistāmo finanšu instrumentu tematikas un apjoma, ievērojot plānojumā ieteicamo sektoru dalījumu.

Kopumā parka teritorija sadalīta 16 sektoros (A-P). Sektori kārtoti ieteicamā prioritārā realizācijas secībā, atbilstoši alfabēta kārtībai. Kā arī katrā sektorā izdalīti priporitārie darbi un tiem pakārtotie darbi. Vienā kārtā iespējama vairāku blakus esošo sektoru realizācija. Teritorijas infrastruktūras projektēšanas un būvniecības darbi vienā kārtā iespējami atbilstoši labiekārtojuma grupas specifikai, piemēram, pastaigu laipu izbūve parka teritorijā F, G, I, K un N sektoros vienlaicīgi. Tāpat parka esošo koku kopšana veicama vienā kārtā vairākos sektoros vienlaicīgi. Savukārt koku likvidācija veicama maksimāli 3 sektoros vienlaicīgi, tajā pašā kārtā paredzot jaunu koku stādīšanas darbus.

Sektoru prioritāro darbu apraksts un izpildes grafiks		
Sektors	Nosaukums	Īstenošanas gads
A	Zasas muižas pils arheoloģija un konservācija, Vasarnīcas ēkas un parādes laukuma rekonstrukcija	2022.
B	Iebraucamās daļas sakārtošana un ledus pagraba pamatu konservācija	2022.
C	Saimniecības ceļa daļas sakārtošana un vīna pagraba rekonstrukcija	2022.
D	Vasarnīcas ēkas dārza un pils terases dārza izveide	2023.
E	Bēnu rotaļu laukuma izveide un vēsturiskās liepu alejas pakāpeniska atjaunošana	2023.
F	Zasas muižas pils terašu labiekārtojums	2023.
G	Pastaigu takas pa Dzirnupītes saliņām izbūve, tiltiņu izbūve	2024.
H	Baronu peldvietas renovācija un pastaigu laipas gar Dzirnupītes krastu izveide	2024.
I	Ozolu audzes pakāpeniska atjaunošana un pastaigu taku marķēšana	2024.
J	Pastaigu laipu un skatu platformu izbūve, saliņas stādījumu rekonstrukcija	2025.
K	Akmens tilta izbūve un pastaigu koka laipas izbūve	2025.
L	Cukurkalniņa liepu apļa pakāpeniska atjaunošana un lapenes izbūve, tiltiņa izbūve	2025.
M	Pastaigu takas un dzirnavu dambja skatu platformas izbūve, strūklakas izbūve	2026.
N	Ozolu audzes pakāpeniska atjaunošana un pastaigu koka laipu izbūve	2026.
O	Pārceltuves un strūklakas izbūve	2026.
P	Zivju dīķu atjaunošana	2026.

Piezīmes:

Visos sektoros papildus prioritāriem darbiem plānota:

- esošo celiņu likvidācija / pārbūve un jaunu celiņu izbūve, atbilstoši attīstības koncepcijai;
- esošo stādījumu kopšanas, likvidēšanas darbi un jaunu stādījumu veidošanas darbi, atbilstoši apstādījumu koncepcijai.